

School of Theology at Claremont

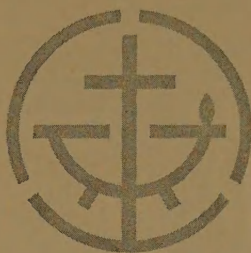
1001 1382560

HERBST

GALENI PERGAMENI . . .

PA
3997
H4

GERMAN

LIBRARY

Southern California
SCHOOL OF THEOLOGY
Claremont, California

Aus der Bibliothek
von
Walter Bauer

geboren 1877
gestorben 1960

GALENI PERGAMENI
DE ATTICISSANTIIUM STUDIIS
TESTIMONIA COLLECTA ATQUE
EXAMINATA

(PARS PRIMA SEORSUM EXPRESSA)

DISSERTATIO INAUGURALIS
QUAM AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES
AB AMPLISSIMO PHILOSOPHORUM IN ACADEMIA
PHILIPPINA MARPURGENSE ORDINE
RITE IMPETRANDOS

SCRIPSIT

GUILELMUS HERBST
HAHNENSIS BORUSSUS

MARPURGI CHATTORUM MCMX
TYPIS B. G. TEUBNERI LIPSIENSIS

Dissertatio ab amplissimo philosophorum ordine referente
CAROLO KALBFLEISCH probata die IX mensis Julii a. 1908

HENRICO EGENOLF
CAROLO KALBFLEISCH

a⁸

229778

Galenī Pergameni de Atticissantium studiis testimonia collecta atque examinata.

Conspectus notarum

eorum librorum, quos in unoquoque testimonio examinando pervolvi:

Amm. = Ammonii de differentia adfinium vocabulorum ed. Valckenaer, editio altera, Lips. 1822.

Antiatt. = *Ἀντιαττικιστής*, in Bekkeri Anecd. I (Berol. 1814) p. 77—116.

Athen. = Athenaei Naucratis Dipnosophistarum libri XV rec. G. Kaibel, vol. I et II Lips. 1887, vol. III 1890.

Xρ. = *Συναγωγή λέξεων χρησίμων Α—Ω*, in Bachmanni Anecd. (Lips. 1828) vol. I p. 3—422.¹⁾

Xρ. Luc. = *Συναγωγή λέξεων χρησίμων ἐν τῶν τοῦ Λουκιανοῦ* in Bachmanni Anecd. tom. II p. 319—348.

Diosc. = Pedanii Dioscuridis de materia medica ed. M. Wellmann vol. I et II (= libri I—IV), Berol. 1906 et 07; in quinto libro Sprengelii editionem, Lips. 1829, adhibui.

E. Gud. = Etymologicum Gudianum ed. F. G. Sturzius, Lips. 1818. In litteris A et B novam editionem ab Aloys. de Stefani confectam (Lips. 1909) adhibui.

Et. M. = Etymologicum Magnum . . . ed. Th. Gaisford, Oxonii 1848.

Eust. = Eustathii commentarii in Odysseam et Iliadem tom. I—VII, Lips. 1825—30.

Harpocr. et Moer. = Harpocraton et Moeris ex recensione J. Bekkeri, Berolini 1833.

Herod. = Herodiani technici reliquiae ed. Lentz, Lips. 1867—70, tria voll.

Hes. = Hesychii Alexandrini lexicon rec. Mauric. Schmidt, voll. V, Jenae 1858.

Λέξ. ῥήτ. = *Λέξεις ῥητορικαί* in Bekk. Anecd. I p. 197—318.

Lex. Vind. = Lexicon Vindobonense rec. A. Nauck, Petropoli 1867. In appendice cum alia tum lexicon rhetoricum Cantabrigiense a P. F. Dobraeo editum.

Moer. K. = Moeridis Atticistae lexicon Atticum ed. Koch, Lips. 1830.

Moschop. = Moschopuli *σύλλογὴ ὀνομάτων ἑλληνικῶν* una cum Thom. Magistri aliorum Ecloga vocum Atticarum, Lutetiae 1532.

Phot. = Photii Patriarchae lexicon ed. S. A. Naber, Leidae 1864.

1) Cum in Bekkeri Anecd. I p. 321—476 littera A tantum insit, Bachmannum adhibui, qui, cum plerumque ordine alphabetico usus sit, facilius inspicitur; eadem de causa novam editionem a Boyseno inchoatam (Lexici Segueriani *Συναγωγή λέξεων χρησίμων* inscripti pars prima (A) Marp. 1891) in citando neglexi. In Bachmanni editione multo plura insunt, etsi non omnia genuina, quod ad id, quod nos sequimur, parvi interest.

- Phot. Reitz. = Der Anfang des Lexikons des Photios, herausgegeben von R. Reitzenstein, Leipzig und Berlin 1907.
- Phryn. = The New Phrynichus by Rutherford, London 1881. Hanc editionem in citando secutus sum.¹⁾
- Phryn. B. A. = 'Εκ τῶν Φερνύχων . . (sc. ex Apparatu sophist.) in Bekk. Anecd. I p. 1—74.
- Phryn. Lob. = Phrynichi eclogae nominum et verborum Atticorum. Cum Notis etc. edidit, explicuit Chr. August Lobeck. Accedunt Parerga. Lipsiae 1820.
- Poll. = Iulii Pollucis Onomasticon, curavit Dindorfus, Lips. 1824. In libris I—V secutus sum editionem Pollucis ab Erico Bethe confectam, Lips. 1900.
- Ruf. = Oeuvres de Rufus d'Éphèse, par Daremberg-Ruelle, Paris 1879.
- Schm. Att. = Der Atticismus in seinen Hauptvertretern von Wilhelm Schmid, Stuttgart 1887—97.
- Schwabe = Aelii Dionysii et Pausaniae Atticistarum fragmenta collegit Ernestus Schwabe, Lipsiae 1890.
- Suid. = Suidae lexicon ed. Bernhardy (tria voll.), Halis et Brunsvigae 1853.
- Th. M. = Thomae Magistri sive Theoduli Monachi Ecloga vocum Atticarum . . . rec. Fr. Ritschellius, Halis Saxonum 1832.
- Zon. = Iohannis Zonarae lexicon ed. Tittmann, voll. duo, Lips. 1808.
- Papei lexico tertia editione usus sum, Brunsvigae 1888. Praeterea adii Sophoclis „Greek lexicon of the Roman and Byzantine periode“, New York 1893. Alii libri suo loco nominabuntur. Scholia antiqua omnia fere, quae aliquid lucris afferre viderentur, in testimoniis examinandis adhibui.

Galenī librorum editiones:

- A. = editio Aldina, Venet. 1525.
- Bas. = „ Basileensis, Bas. 1538.
- Chart. = „ Charteriana, Lut. Par. 1679.
- Froben. = „ Frobeniana, Bas. 1561—62, latine.
- Iunt. = „ septima apud Iuntas, Venet. 1597, latine.
- K. = „ Kuehniana, Lips. 1821—33. Tom. I—XX (voll. XXII).
- Ricco = Galeni opera omnia latine, Aug. Ricco . . . auctore, Venet. 1541.
- Simon = Sieben Bücher Anatomie des Galen *Ἀνατομικῶν ἐγγχειρήσεων βιβλίον Θ—ΙΕ*. Zum ersten Male veröffentlicht nach den Handschriften einer arabischen Übersetzung des 9. Jahrh. n. Chr. . . von Max Simon. II. Band, Deutscher Text, Kommentar . . . , Leipz. 1906.
- S. M. = Galeni scripta minora, tria volumina in Teubneri aedibus expressa; vol. I ed. Marquardt, II Iw. Mueller, III Helmreich.
- De al. fac. = Galen über die Kräfte der Nahrungsmittel ed. Helmreich in programmatis quinque gymnasii Ansbach. annorum 1905, 1906, 1907, 1908, 1909.
- De causis continentibus (lat.), rec. Kalbfleisch, Marpurgi 1904.
- De dissectione musculorum, ed. Dietz, Lips. 1832.

1) Nova Phrynichi editio praematura Rud. Schoellii morte irrita facta est; cf. quae ille de novis doctrinae praesidiis scripsit (Sitzungsberichte der Akademie zu München, philos.-histor. Klasse, 1893, 2 p. 493—540): Über die *ἐκλογή* des Atticisten Phrynichus.

- De elementis ex Hippocratis sententia libri duo, rec. G. Helmreich, Erlang. 1878.
 De optima corporis constitutione, ed. Helmreich in programme Hofiano 1900/01;
 in eodem progr. inest liber Galeni De bono habitu.
 De placitis Hippocratis et Platonis, rec. Iw. Mueller, Lips. 1874.
 De subfiguratione empirica (lat.), ed. M. Bonnet, Bonn 1872.
 De temperamentis libri tres, rec. Helmreich, Lips. 1904.
 De usu partium libri XVII, rec. Helmreich, vol. I Lips. 1907, vol. II 1909.
 De victu attenuante, ed. Kalbfleisch, Lips. 1898.
 Institutio logica¹⁾, „ „ „ „ 1896.

Mirum videri potest, quod apud Galenum, clarissimum fere totius antiquitatis et medii quod dicitur aevi medicum, de grammaticis rebus testimonia quaerimus. Sed qui obiter librum aliquem Galenianum inspexerit, facile concedet permulta in eo reperiri posse, quae ad alios scriptores illustrandos et ad artem grammaticam locupletandam pertineant. Galenus enim cum in libros, quibus materiam medicam tractavit, multa talia inseruit, tum Hippocratis libros commentariis instruxit idemque peculiares etiam de grammaticis rebus libros composuit, quos periisse maxime dolendum est. Itaque iam a Simplicio (in Phys. p. 718, 13 et 1039, 13D.) *φιλολογώτατος* et *πολυμαθέστατος* dicitur et Gräfenhan in Historiae philol. class. part. III p. 334 sicut de Homero Aristarchum, ita illum de Hippocrate meritum esse praedicavit. Cui sententiae post Ermerinsium acerrime adversatus Cobetus in Mnemosynae vol. IX (1860) p. 22 sqq. compluribus exemplis allatis probat eum saepe foedissime erravisse neque melius Hippocratis et antiquorum Graecorum linguam intellexisse quam plurimos aequales. Cf. Mnemos. N. S. 13 p. 238, p. 240, p. 350, al., ubi Galeni artem criticam deridet. Et multa profecto affert, quae contra illum loquantur, sed nonnulla fortasse minus Galeni quam tradentium culpa. Quod ipse dicit maxime se operam dedisse libris Hippocraticis recensendis (K. XIV 474, XV 21 sq. XVIII B 630 etc.), hoc cur ei non credamus, non est, et mihi quidem recte Gomperz²⁾ refutare videtur Wilamowitzium, qui³⁾ Galenum libris pseudoioniciis deceptum esse putat. Nos quoque concedemus Galenum non esse criticum omnibus numeris absolutum, sed artis criticae praecepta et leges recte plerumque eum constituere et Cobetus agnovit et Bröcker⁴⁾ demonstravit.

In commentariis quid Galenus praestiterit aut non praestiterit facile cognoscere possumus, non item quid in rebus grammaticis. Nomina quidem librorum, qui ad hoc genus spectant, complura affert

1) Quem librum genuinum esse luculentissime demonstravit Kalbf. in „Jahrb. f. klass. Philol.“ XXIII. vol. suppl. p. 681 sqq.

2) Sitzungsber. d. Wiener Akademie 1889 vol. 120 p. 187, 77.

3) Homerische Untersuchungen p. 316.

4) Die Methoden Galens in der literarischen Kritik in Mus. Rhen. 40, 415 sqq.

Galenus in libri *Περὶ τῶν ἰδίων βιβλίων* capite XVII S. M. II 124, 6 (K. XIX 48) sub indice *Τὰ τοῖς γραμματικοῖς καὶ ῥήτορσι κοινά*: *Τῶν παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς συγγραφεῦσιν ὀνομάτων τεσσαράκοντα ὀκτώ*. *Τῶν παρ' Εὐπόλιδι πολιτικῶν ὀνομάτων τρία*. *Τῶν παρ' Ἀριστοφάνει πολιτικῶν ὀνομάτων πέντε*. *Τῶν παρὰ Κρατίλῳ πολιτικῶν ὀνομάτων δύο*. *Τῶν ἰδίως¹⁾ κωμικῶν ὀνομάτων παραδείγματα*, ἔν. *ibid.* v. 14 *Πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας τοῖς σολοικίζουσιν τῇ φωνῇ* ἔξ [ἐν ἄλλοις ζ']. *Ἀττικῶν παράσημος*, ἔν. Praeterea aliquatenus huc pertinent nonnulli libri, quos in eiusdem libelli capite XI inter logicos enumerat: p. 120, 2 (K. XIX 44) *Ὅπως χρὴ διακρίνειν τὴν πραγματικὴν ζήτησιν τῆς κατ' ὄνομα καὶ [τὸ] σημαίνουменον* ἔν. 1. 9 *Περὶ ὀνομάτων ὁρθότητος* τρία. 1. 15 *Πρὸς τοὺς ἐπηρεαστικῶς ἀκούοντας τῶν ὀνομάτων* ἔν. p. 121, 3 *Περὶ τῆς κατ' ὄνομα καὶ σημαίνουменον ζητήσεως*. Praeterea aliis locis (cf. p. 8 sq. huius dissertationis) saepe citat *Περὶ τῶν λατρικῶν ὀνομάτων*.

Quorum librorum titulos melius intellegemus, si meminerimus Galenum maiorem partem secundi post Chr. saeculi vidisse, quo tempore studia, quae nos Atticismi nomine complectimur, permultum valuisse constat. Et omnes illos libros magis minusve ad Atticismum pertinere mihi persuasum est et in plurimis iam index probat. Sed non omnia perspicua sunt. Atque primum quidem quaeritur, quae sint *πολιτικὰ ὀνόματα*. Respondeat Iw. v. Müller²⁾: „Was er unter *πολιτικὰ ὀνόματα* versteht, sagt er selbst XVII A 678, 10: *Ἰπποκράτης . . . φαίνεται συνηθεσιταῖς τε καὶ διὰ τοῦτο σαφესτάτοις³⁾ ὀνόμασι κεχρημένος, ἃ καλεῖν ἔθος ἐστὶ τοῖς ῥητορικοῖς πολιτικά*.“ Confert XVIII A 414 extr., Isocr. Euag. 9, 10, Ernesti Lex. technol. Gr. s. v. *πολιτικός* etc. Faber ad Dionys. Hal. De comp. p. 6, 4 (ed. Schäfer) de „*politicis*“ orationibus disserens „*πολιτικὸν λόγον*“, inquit, „vocare possis virilem et oratoriam eloquentiam, ut auctor Dialogi de causis corruptae eloquentiae. Sed, inquires, *ῥητορικὴν* et *πολιτικὴν* eandem esse scribit Pollux (IV 16) et *ῥήτορα* esse *πολιτικόν*. Fateor, si rhetoras pro iis accipiat, qui rempublicam administrant; sin aliter, errat.“ Ernesti l. l. p. 280 ex Photii codice 74 de Themistio affert: „*ἔστι τὴν φράσιν σαφὴς καὶ ἀπέριτος* (καὶ ἀνθρὸς in Bekkeri editione additum est) *καὶ λέξεσι πολιτικαῖς καὶ εἰς τὸ σεμνόν τι ἐπικλινούσαις χρώμενος*, ubi non satis commode latinus interpres „*verba vulgaria*“ vertit. Nam ea tantum elocutio intelligitur, quae non habet affectationem peregrinitatis novitatis et figurarum, sed utitur maxime

1) *ἰδίως* cod. Q, A. Bas., *ἰδίων* Chart., Müller; cf. infra p. 6.

2) Galen als Philologe (in „*Verhandlungen der 41. Versammlung deutscher Philologen u. Schulmänner*“, München 1891 p. 80 sqq.) p. 86³.

3) *σαφესτάτοις* Klein Rh. Mus. 24, 495; K. *σαφέσι τοῖς*.

verbis civitate velut donatis, usu publico probatis, adeoque eam dignitatem habentibus, quam orator imprimis civilis sectari debet. Similiter Isocrates Euag. cap. 3 πολιτικά ὀνόματα manifeste appellat verba vulgata, usitata et civitate donata, quae paulo ante dixerat τεταγμένα übliche, eingeführte und durch Sprachgebrauch bestimmte Worte.¹⁾ Haec enim opponit τοῖς ξένοις, κοινοῖς, μεταφορικοῖς, quibus poetis uti liceat. Neque praetermittendus est locus Luciani De conscrib. hist. cap. 34, ubi in eo qui optime historiam scripturus sit requirit σύνεσιν πολιτικὴν καὶ δύναμιν ἐρμηνευτικὴν. . . . Eodem in loco etiam λέξιν σαφῇ καὶ πολιτικῇ iungit.“ Ernestium satis recte πολιτικά ὀνόματα interpretatum esse, hic locus Galenianus probare potest: XVIII A 414, 15 Τροπικοῖς καὶ γλωσσηματικοῖς εἶωθεν ὁ Ἰπποκράτης ἐννοῶν²⁾ χρῆσθαι, καίτοι πολιτικὴν ἐρμηνεύων ἐρμηνεῖαν, ὁμοίον τι τοῦτο πεπονθῶς τῷ Ξενοφῶντι.³⁾ Καὶ γὰρ ἐκεῖνος εἶπερ τις καὶ ἄλλος ἐρμηνεύων πολιτικῶς, ὅμως παρεμβάλλει πολλάκις ὀνόματα γλωσσηματικά καὶ τροπικά etc. Opponuntur, ut verba καίτοι et ὅμως docent, vocabula πολιτικά γλωσσηματικοῖς, quae a schol. Dionys. Thrac. p. 739, 27 sic explicantur: Γλωσσηματικαὶ λέξεις εἰσὶν αἱ ἐπιχωριάζουσαι, τουτέστιν αἱ κατ’ ἐκάστην χώραν ἢ πόλιν ἰδιαίτινες λέξεις. Cf. Dionys. Halic. in Vitae Lysiae c. 3 Ὀνομάτων τε γλωσσηματικῶν καὶ ξένων χρῆσει. Praeterea velim conferas Phryn. B. A. 15, 9 Αὐθέντης ὁ αὐτόχειρ . . . Σοφοκλῆς δὲ (δια)λύσας τοῦνομα αὐτοῦντης εἶπεν (El. 272). ἔστι δὲ πολιτικώτερον τὸ αὐθέντης. Phryn. p. 138 Ἐρευνεσθαι ὁ ποιητής ὁ δ’ ἐρεύγεται οἰνοβαρεῖων (ι 374). Ἄλλ’ ὁ πολιτικὸς ἐρυγγάνειν λεγέτω. Phryn. B. A. 48, 13 Κατακορῆς οἶνω καὶ διακορῆς: πολιτικώτερα (scilicet quam κατάκορος et διάκορος). Galenus (K. VIII 647, 16) de vocabulo ροιζῶδης disserens, quo Archigenes medicus usus erat, se non intellegere, quid velit Archigenes, dicit: Ποιητικὸν γὰρ τοῦνομά ἐστιν ὁ ροῖζος, οὐ πολιτικὸν οὔτε συνεχῶς⁴⁾ λεγόμενον οὐδὲν οὐδὲ τίποτε σημαίνει προδηλοῦν. His omnibus locis convincitur πολιτικά significare verba neque poetica neque vilia neque peregrina, sed in civili oratione usitata⁵⁾, et apud Atticistas, quod colligimus ex Phrynicho, ea quae, propterea quod bonis testimoniis confirmata erant, ipsi agnoscebant, neque multum differre apud hos

1) De Isocrate cf. etiam Carolus Brandstaetter, De notionum πολιτικὸς et σοφιστῆς usu rhetorico (Leipziger Studien XV 1 p. 201): Idem πολιτικά ὀνόματα nuncupat ea vocabula, quae in civili oratione adhibentur, quem usum, sive vocabula notantur non poetica sive non vilia, per omnia tempora valuisse sciendum est.

2) conicio ἐννοῶν.

3) Sic cod. Par. 1849 saec. XIV habere benigne me docuit H. Schoene professor Greifswaldensis; K. τούτῳ πεπονθῶς ὁ Ξενοφῶν.

4) συνήθως coni. Kalbf.; idem negationes mendis laborare monet.

5) Cf. utilissima Ilbergii disputatio mus. Rhen. vol. 52 inserta p. 618.

quidem puto, utrum πολιτικά an Ἀττικά ὀνόματα dicant. Illam vero significationem in Galeni quoque de quibus agitur indicibus inesse existimo. Politicis autem ut ita dicam poetarum comicorum vocabulis homo diligentissimus peculiari libello opposuerat vocabulorum proprie comicorum exempla, Τῶν ἰδίως κωμικῶν ὀνομάτων παραδείγματα, ut recte scriptum exstat in codice Ambrosiano. Eiusmodi studiorum qualis etiam medico usus esse potuerit, optime illustratur loco ab Iwano de Mueller allato K. XV 455, 10: τοὺς γὰρ ὀλομένους μηδέπω χόνδρον εἶναι κατὰ τοὺς Ἱπποκράτους χρόνους ἀγνοοῦντας ἐλέγξεις ἐκ τοῦ τῶν παλαιῶν κωμικῶν ἐνίοις μνημονευκέναι χόνδρον. Idem adscripsit VI 694, 16 καλεῖν δὲ εἰκάσιν οἱ παλαιοὶ κωμικοὶ τὸ οὕτως παρὲν γάλα πυριάτην, οἱ δὲ παρ' ἡμῖν ἐν Ἀσίᾳ πυρίεσθον ὀνομάζουσιν αὐτό, quo de loco infra agendum erit. Ceterum quo consilio eiusmodi collectiones composuerit, ipse Galenus accurate exponit in conspectu de ordine suorum librorum ad Eugenianum scripto S. M. II 89, 12 (K. XIX 60): Ἐπεὶ δ' ἐπύθον μου καὶ περὶ τῆς πραγματείας, ἐν ᾗ τὰ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς συγγραφεῦσιν ὀνόματα κατὰ τὴν τῶν πρώτων ἐν αὐτοῖς γραμμάτων ἡθροίσται τάξιν¹⁾, ἅπερ ἀπεκρινάμην σοι, βέλτιον ἡγοῦμαι κἀνταῦθα γράψαι σοι· πρόδηλον γάρ, ὅτι καὶ ἄλλοι πολλοὶ ζητοῦσιν, ἥτις ποτ' ἐστὶν αὐτῆς ἡ ὑπόθεσις. Οὐ γὰρ δὴ τοῦτ' ἀξιοῦμεν ἡμεῖς, ὅπερ ἐνιοὶ τῶν νῦν κελεύουσιν, ἅπαντας Ἀττικίζειν τῇ φωνῇ, κἀν ἱατροὶ τυγχάνωσιν ὄντες ἢ φιλόσοφοι καὶ γεωμετρικοὶ καὶ μουσικοὶ καὶ νομικοὶ κἀν μηδὲν τούτων, ἀλλ' ἀπλῶς ἤτοι πλουτοῦντές τινας ἢ μόνον εὐποροὶ· τοῦναντίον γὰρ ἀπαξίω μηδενὶ μέμφεσθαι τῶν σολοικίζόντων τῇ φωνῇ μηδ' ἐπιτιμᾶν· ἅμεινον γὰρ ἐστὶ τῇ φωνῇ μᾶλλον ἢ τῷ βίᾳ σολοικίζειν τε καὶ βαρβαρίζειν. Ἐργράφη δὲ μοί ποτε καὶ πραγματεία Πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας τοῖς σολοικίζουσιν τῇ φωνῇ· τοσούτον δὲω παιδείας τι μόριον ὑπολαμβάνειν τὸ Ἀττικίζειν. Ἀλλὰ διὰ τὸ πολλοὺς ἱατροὺς καὶ φιλοσόφους, ἐν οἷς αὐτοὶ νομοθετοῦσι καινὰ σημαίνόμενα τῶν Ἑλληνικῶν ὀνομάτων, ἐν τούτοις ἐτέροις <ἐπιτιμῶντας ὥς οὐκ ὀρθῶς χρωμένοις>²⁾, διὰ τοῦτο καὶ τῶν ὀνομάτων τὴν ἐξήγησιν ἐποιήσάμην ἐν οὗτῳ καὶ τεσσαράκοντα βιβλίῳ ἀθροισάμενος <ἐκ τῶν> Ἀττικῶν συγ-

1) Alphabeticum ordinem instituens Galenus aetatis suae morem secutus est, cf. Cohn, Griech. Lexikographie³ p. 584.

2) Spatium vacuum duodecim ferme litterarum in codice Ambrosiano relictum est, quod Mueller in praefat. p. LXVII coll. VIII 685 extr. sic explevit: ἐτέροις αἰτίους γεγονέναι τῆς περὶ αὐτὰ πλημμελείας. Contra Kalbfleisch haec fere supplenda esse existimat: ἐτέροις <ἐπιτιμῶντας ὥς οὐκ ὀρθῶς χρωμένοις>, conferri iubens imprimis X 71, 2 δοκᾷ μοι δικαίαν ἀξίωσιν ἐνεργεῖν, [ἐν' del. Kalbf.] ὥς ἡμεῖς ἐκείνοις συγχαροῦμεν ἅπαντα ἂν γ' ἐθέλωσιν ὀνόματα τίθεσθαι, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κἀκείνους ἡμῖν συγχαρεῖν Ἑλληνικοῖς τε χρῆσθαι καὶ παλαιοῖς· ἢ δεινὸν ἂν εἴη σολοικίζειν μὲν ἐκείνοις ἐξεῖναι καθάπερ τυράννοις, Ἑλληνίζειν δ' ἡμῖν οὐκ ἐξεῖναι et q. s.

γραφῶν αὐτά, καθάπερ ἐκ τῶν κωμικῶν ἄλλα. Γέγραπται μὲν οὖν, ὥς ἔφην, ἡ πραγματεία διὰ τὰ σημαινόμενα· σὺν τούτῳ δ' εὐθέως ὑπάρχει τοῖς ἀναγνωστομένοις αὐτὰ καὶ ἡ τῶν Ἀττικῶν ὀνομάτων γνῶσις, οὐδὲν αὐτῇ καθ' ἑαυτὴν ἄξιον ἔχουσα μεγάλης σπουδῆς· ἀλλὰ γε διὰ τοὺς κακῶς χρωμένους τοῖς ὀνόμασι ἄλλη μοι γέγραπται πραγματεία Περί τῆς ὀρθότητος αὐτῶν, ἣν δὴ καὶ πρώτην ἀπασῶν ἄμεινον ἀναγινώσκειν. „Non de forma vocabulorum Atticorum, sed de significationibus laborat,“ ut Cobetus dicit in Mnemos. N. S. XIII p. 350. Sed non assentior Cobeto, qui ibidem pergit: „Quod nihil horum aetatem tulit, ne dicam dolo, vile damnum est, ut colligo ex iis, quae passim in Commentarios inde recepit.“ Immo puto haud parvum hos libros profuturos fuisse ad cognoscendam linguam Graecam, praesertim cum plurimi eorum scriptorum, ex quibus maximam partem hausit Galenus, non iam existant. Nam ipsum Galenum omnia haec verba collegisse vix quisquam erit qui credat. Quomodo hos libros composuerit, docere potest vocum Hippocraticarum explanatio¹⁾, etsi in aliis libris hic illic aliquid de suo addidit.

Superest, ut de verbis Ἀττικῶν παράσημος ἔν (p. 4) pauca dicam. Müller S. M. II p. XC sq. conicit Ἀττικῶν <ὀνομάτων> παρασήμων, ἔν vocum pseudoatticarum liber unus. Egenolfium coniecisse narrat Ἀττικῶν παράσημα. „παράσημα autem duplicem habet intellectum: aut est παρασεσημασμένα, ut intellegatur collectio verborum ex scriptoribus Atticis, quae maxime notabilia videntur, atque sic accipi vult Egenolff Ἀττικῶν παράσημα, aut est παρασεσημασμένα, κίβδηλα, παρακεχαραγμένα (cf. Aesch. Agam. 781, Aristoph. Ach. 518 ibique schol., Dem. Aristocr. 213, Poll. III 85, Hes. s. v., Suid. s. v.), ut ea vocabula collecta intellegantur, quae pro adulterinis et pseudoatticis habenda sint.“ Addere poterat epigramma Cerealii, quem Sakolowski (De anthol. Pal. quaest. p. 49) eundem esse dicit atque Velium Cerialem Plinii minoris amicum et Iulium Cerialem Martialis amicum (Anthol. Palat. 11, 144):

Οὐ τὸ λέγειν παράσημα καὶ Ἀττικὰ δῆματα πέντε
εὐζήλως ἐστὶν καὶ φρονίμως μελετᾶν.

Οὐδὲ γὰρ εἰ „κάρκαιρε“ καὶ εἰ „κοναβεῖ“ τό τε „σίξει“
καὶ „κελάρυζε“ λέγεις, εὐθὺς Ὅμηρος ἔφη.

Νοῦν ὑποκείσθαι δεῖ τοῖς γράμμασι, καὶ φράσιν αὐτῶν
εἶναι κοινοτέραν, ὥστε νοεῖν, ὃ λέγεις.

Ubi Jacobs interpretatur „voces insigniores et ob usum rariorem quasi nota quadam insignitae“. Verba παράσημα καὶ Ἀττικὰ opponuntur κοινοῖς. Eundem intellectum Galeniano quoque titulo inesse, sed

1) De eius fontibus scripsit Ilberg in „Commentationibus philologis, quibus Ottoni Ribbeckio . . . congratulantur discipuli Lipsienses“, Lips. 1888 p. 342 sqq.; cf. Leop. Cohn, Griechische Lexikographie³ p. 587⁵⁾.

etiam hic Galenum non Atticistarum praecepta probasse, sed saepe illis adversatum esse erat, cum putarem, sed nunc ad Caroli Kalbfleisch magistri mei opinionem, quam mecum communicavit, accedo. Is enim verbis praecedentibus ἐν ἄλλοις ζ' in archetypo supra versum adscriptis tria contextus verba loco mota esse ratus sic scribendum esse existimat: <ὅτι ὁ περιέρως> Ἀττικ(ί)ων παράσημος, coll. K. XII 193, 7 περὶ μὲν οὖν τῶν τοιούτων δυνάμεων ἐν ταῖς λήθαις ἐροῦμεν, ἀναμνήσαντες πρότερον ὧν ἐπὶ πλείστον διήλθομεν ἐν τοῖς Πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας τοῖς σολοικίζουσιν τῇ φωνῇ. τούτων γὰρ ἔνιοι λήθον ἀρρενικῶς οὐκ ἐπιτρέπουσι λέγειν . . . ἐὰν οὖν ἐκείνοις τις πειθόμενος τὰ συνήθη τοῖς ἰατροῖς ὀνόματα μεταρρυθμίσῃ, . . . ὥς περιέρως τε καὶ παράσημος καταγνωσθήσεται. Plut. De lib. educ. 4C ἀνθρώποις ἀδοκίμοις καὶ παρασήμοις ἐργχειρίζουσι τοὺς παῖδας. Περίέρως Ἀττικίζειν saepius exstat apud Galenum velut XII 283, 12 ἔνιοι τῶν περιέρως Ἀττικιζόντων et XIV 624, 18 οἱ περιέρως Ἀττικίζοντες.

Omnes libri, quos supra p. 4 enumeravi, argumento magis minusve inter se cognati etiam hoc similes fuisse videntur, quod in omnibus Atticistae saepissime perstringebantur, quin etiam affirmare possumus omnino non futurum fuisse, ut scriberentur, nisi fuissent Atticistae. Mea quidem sententia his libris Galenus multa verba, quae etiam suo tempore valebant, sed ab Atticistis vel omnibus vel plurimis repudiabantur, iam ab antiquis comicis aliisque scriptoribus Atticis adhibita esse ostendebat. Cf. quae de argumento horum librorum dixerunt Ilberg (Rh. M. 52, 618 sqq.), Iw. v. Mueller (Galen als Philologe p. 84, 86 sq.), Nicolai (Geschichte der Griech. Literatur II p. 371).

Libros Περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος saepe commemorat Galenus, v. c. De plac. Hipp. et Plat. p. 184, 2 (K. V 225): Ἡ δὲ ἐγὼ φωνὴ (id est vocis ἐγὼ explicatio a Chrysippo prolata) πόσης ἀτοπίας ἔχεται, κατὰ τὸ δεύτερον ὑπέδειξα τῶν Ὑπὲρ ὀνομάτων ὀρθότητος, cf. ibid. p. 173, 4 sqq. (K. V 215), p. 295, 1 (V 328). Ibid. 171, 9 (V 214): Ἀλλὰ ὅτι μὲν ἀλαζῶν ἐστὶ μάρτυς ἡ ἐτυμολογία, πολλάκις μὲν ὁμοίως μαρτυροῦσα τοῖς τάναντία λέγουσι τῶν ἀληθῶν, οὐκ ὀλιγάκις δὲ τοῖς ψευδομένοις μᾶλλον ἢ περὶ τοῖς ἀληθεύουσιν, ἐν ἑτέρῃ πραγματεῖᾳ δέδεικται μοι τῇ Περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος, ἐνθα καὶ περὶ τῆς ἐγὼ φωνῆς ἐπέδειξα τὸν Χρύσιππον ἐτυμολογοῦντα ψευδῶς etc. Apparet igitur Galenum in hoc libro aliquatenus Cratyli dialogi Platonici vestigia secutum esse, cuius titulo iam antiquitus erant qui adscriberent ἢ περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος. Non minus saepe, ut aequum medico, mentionem fecit libri Περὶ ἰατρικῶν ὀνομάτων, velut K. VIII 31, 17 Ἀναμνησθῶμεν δ' εἰς τὰ παρόντα χρησίμως καὶ τῶν ἐν τῇ Περὶ ἰατρικῶν ὀνομάτων πραγματεῖᾳ λελεγμένων, ἐνθα περὶ τῶν σηματομένων ὁ λόγος ἦν, ἃ κακῶς συγχέουσιν οὐκ ὀλίγοι τῶν νεωτέρων ἰατρῶν τε καὶ φιλοσόφων. VII 367, 5 sqq. de febris nominibus

locutus se non diutius in his commorari velle ait p. 367, 18: Γέγραπται γὰρ ὑπὲρ τῶν ἱατρικῶν ὀνομάτων ἰδίᾳ καθ' ἑτέραν πραγματείαν, ἐν ᾗ καὶ τοῦτ' αὐτὸ δείκνυται τε καὶ διορίζεται τελέως, ὅποιοι μὲν τινὲς εἰσιν αἱ περὶ τῶν πραγμάτων, ὅποιοι δὲ¹⁾ αἱ περὶ τῶν ὀνομάτων ἀμφισβητήσεις. IX 789, 1: Multi medici de vocis alicuius significatione certant μηδ' αὐτὸ τοῦτο γινώσκοντες²⁾, ὥς ἀποχωρήσαντες τῶν ἱατρικῶν πραγμάτων ἢ διαλεκτικοῖς ἢ γραμματικοῖς ἢ ῥήτορσι πρόπουσαν ἐπαινεροῦνται σκέψιν . . . Καὶ ταῦτα ποιοῦσιν ἔνιοι τῶν ἱατρῶν εἰς τοσοῦτον ἢ διαλεκτικῆς ἢ γραμματικῆς ἢ ῥητορικῆς ἐπαΐοντες εἰς ὅσον ὄνοι λύρας. Οὗτοι μὲν οὖν καὶ τὰ τῶν ἱατρῶν ἀφέντες καὶ τὰ τῶν ἄλλων κακῶς μεταχειρισάμενοι καθ' ἑκάτερα πλημμελοῦσιν. Ἡμεῖς δὲ ὅπως μὲν ἂν τις ἄριστα χρῶτο τοῖς ἱατρικοῖς ὀνόμασιν, ἐτέρωθι δεδηλώκαμεν· ἐν δὲ τῷ παρόντι λόγῳ τῶν ἡμερῶν τὴν φύσιν ἐξηγήσασθαι προϋθέμεθα τοὺς σοφιστικοὺς λήρους ἑτέροις παρέντες, οἷς οὐ τῶν ἔργων τῆς τέχνης φροντίς, ἀλλὰ τοῦ φλυαρεῖν, ὥσπερ ἐπὶ μειρακίων διατριβαῖς. Εἰρησέται μὲν οὖν τι κὰν τοῖς ἐξῆς ὑπὲρ τῶν προειρημένων ὀνομάτων, ἢν' ἔχῃ τις αὐτῶν λύειν τὰ σοφίσματα, διαστελλόμενος τὰς ὁμωνυμίας. VIII 633, 17 sqq. dicit ab Archigene verbum ποιότητος falso pro διαφορά esse adhibitum et pergit 635, 3: Καὶ ἡμετέρας δὲ δύο πραγματείας ὁ βουλούμενος ἔχει, τὴν τε Περὶ Ἀττικῶν ὀνομάτων καὶ τὴν Περὶ ἱατρικῶν (ἴσως δ' ἂν ποτε καὶ περὶ τῶν Ἰωνικῶν ποιήσαιμ' ἂν), ὥστε ἐξ ἐκείνων, ὅσα περὶ λέξεώς τε καὶ ὅλως ὀνομάτων ζητεῖται, <δύνασθαι>³⁾ μανθάνειν. Cf. VII 45, 6; X 91, 10; XVI 295, 16; S. M. II p. 85, 10 (K. XIX 55) al. Librum de Ionicis vocibus eum non confecisse verisimile est, promittit etiam VIII 635, cf. Ilberg in Mus. Rhen. 52, 619.

Haud inutile erit nonnulla verba facere de vocibus Ἑλληνίζειν, Ἑλληνες, Ἀττικίζειν, sim., de quibus post alios⁴⁾ disputavit Albertus Thumb *Die griechische Sprache im Zeitalter des Hellenismus* p. 4 sqq.

1) Quamquam a Galeno hiatum vitari constat (cf. Petersen, In Galeni de placitis Hippocratis et Platonis libros quaest. crit., Göttingae 1888, p. 37 sqq.), tamen in eis vocalibus, quae elidi possunt, scribendis vel omittendis editionum inconstantiam sequi malui, quam meo periculo τέ, ἀπό, αὐτίκα, sim. in θ', ἀφ', αὐτίχ' mutare.

2) In verbis γίγνομαι vel γίνουμαι, γινώσκω vel γινώσκω, sim. ut apud plurimos scriptores ita apud Galenum difficile est dicere, utram formam ipse scripserit. Aequum est codices et editiones in his verbis saepe variare. Codex Galeni rescriptus (cf. Schoene, Ein Palimpsest des Galen aus Bobbio, Sitzungsberichte der Akademie der Wissenschaften zu Berlin 1902 p. 444 III v. 6) habet γείγονται, ubi P(alatinus) graec. saec. XIII γίνονται, K. γίγονται; cf. Brambs in progr. Eichstädt. a. 1897, in quo et alia et Iuliani atticismos tractat, p. 9: „Die klassischen Schreibweisen γίγνομαι u. γινώσκω (wechseln) mit den jonischen und späteren γίνουμαι u. γινώσκω“ (sc. ap. Iulianum).

3) Eiusmodi aliquid addendum esse monuit Kalbf.

4) Cf. imprimis Koch in praef. Moerid. p. XXI sqq.

Ἑλληνας constat apud Atticistas eorumque assecclas Ἀττικοῖς ita opponi solere, ut eos qui communem usum ab illis reprobatum sequebantur significet et Ἑλληνικῶς idem sit quod κοινῶς, velut apud Moerim ἄρρενα Ἀττικῶς, ἄρρενα Ἑλληνικῶς.¹⁾ Haud tamen raro etiam eis, qui vel noviciis vel vulgaribus vel peregrinis vel soloecis vocibus utebantur, opponuntur Ἑλληνες ut qui veteribus exquisitoribusque vocabulis et puro integroque sermone loquantur exemplar probatissimorum auctorum Graecorum secuti, qui auctores cum maximam partem aut Attici essent aut Atticos imitati, fieri poterat ut Ἑλληνες (*korrekt griechisch Redende, korrekte griechische Schriftsteller*) in eiusmodi oppositionibus idem fere valeret quod Ἀττικοί. Hunc usum non apud Herodianum tantum inveniri, quod credere possis Thumbii verba p. 4⁴ legens, sed latissime patere vel his exemplis comprobatur, de quibus infra accuratius agendum erit: K. XVI 761, 1 τὰ καλούμενα πρὸς τῶν πολλῶν σαχνά, . . . ἔωλα δὲ εἰώθασι καλεῖν αὐτὰ οἱ Ἑλληνες. XII 961, 5 τῶν . . . καλουμένων ὄων, ἅπερ οὐα καλοῦσιν οἱ πολλοί, . . . ὥς εἶναι τρία γράμματα τοῦ ὀνόματος τὰ πάντα, τό τε ο καὶ τὸ υ καὶ τὸ α, κατὰ δὲ τοὺς Ἑλληνίζοντας τό τε ο καὶ τὸ α. XVI 623, 8 τὴν καλουμένην ὑπὸ τῶν πολλῶν ἁσβόλην, ἣν ἁσβολὸν οἱ Ἑλληνες ὀνομάζουσιν. VI 778, 13 Τὰς δὲ τῶν πρίνων βαλάνους, ἃς ἀκύλους ὀνομάζουσιν Ἑλληνες. X 71, 13 Galenus postulat, ut, cum alii soloecismis pravisque rationibus utantur, sibi liceat Ἑλληνιστί τε ἅμα καὶ διαλεκτικῶς . . . προσαγορεύειν. IX 789, 4 Διαλεκτικοῦ μὲν γὰρ ὑπὲρ ὀνομάτων ὀρθότητος σκοπεῖσθαι, δητόρων δὲ καὶ γραμματικῶν, εἰ σύνηθες τοῖς Ἑλλήσι τοῦνομα. XVIII B 307, 14 ὅτι μὲν οὖν οὕτω χρῶνται τοῖς ὀνόμασιν οἱ Ἑλληνες, οὐκ ἱατροῖς μόνον ἐπίστασθαι χρήσιμον, ἀλλὰ καὶ κείνοις ὅσοις τῇ τέχνῃ προσήκει τὸ Ἑλληνίζειν. Instit. log. p. 11, 12: Chrysippe non adeo abuterentur nominibus, εἴπερ Ἑλληνίζειν τε καὶ σαφεῖς εἶναι βούλονται. Huius usus origo optime illustratur his locis: XV 848, 1 ὁ μὲν γὰρ κόκκαλος ὅπ' αὐτοῦ (scil. ab Hippocrate) λελεγμένος οὐχ οὕτως, ἀλλὰ κῶνος μᾶλλον ὑπὸ τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων ὀνομάζετο, at XIII 10, 14 τὸ πάλαι δὲ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἐκαλοῦντο κῶνοι. XVIII A 116, 1 Ἦν ἰδίως ὀνομάζουσιν οἱ Ἑλληνες καὶ μάλιστα αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι φθόγν.

1) Difficilior est quaestio de eis locis, ubi Ἀττικῶς, Ἑλληνικῶς, κοινῶς inter se opponuntur. De qua quaestione et Koch iudicium cohibet et Thumb, uterque vero eandem fere coniecturam profert mihi quoque satis verisimilem. Koch in Moer. p. 354 a: „Mihi ut ingenue fatear, distinctionis ratio inter Ἑλληνικῶς et κοινῶς nondum satis perspecta est: nisi per κοινῶς his in locis indicare voluerit grammaticus voces eas Ἑλληνικῶς Atticis esse communes cum ceteris Graecis.“ Thumb. l. l. p. 6: „Klarheit über diese Termini wäre erst noch zu gewinnen (ich habe wenigstens bisher nichts Befriedigendes darüber gefunden); doch scheint der Zusatz κοινόν Formen zu bezeichnen, die entweder das Attische oder die hellenistische Sprache mit einem oder mehreren weiteren Dialekt teilt.“

Sed ut ad alios transeam, apud Poll. IV 20 inter laudes oratoris ponitur Ἑλλην. Phrynichus p. 182 Γοργύλη· καὶ ἐνταῦθα ἀμάσθημα. Οἱ γὰρ παλαιοὶ ἐπὶ τοῦ στρογγύλου τιθέασιν, οἱ δὲ νῦν ἐπὶ τῆς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων γοργυλίδος καλουμένης. Λέγε οὖν ἐπὶ τοῦ λαχάνου γοργυλὶς, ἀλλὰ μὴ γοργύλη. Eustathius p. 1773, 30 Αἴλιος μέντοι Διονύσιος γράφει ὅτι καὶ τὸ οἶσθα καὶ τὸ οἶσθας ἄμφω Ἑλληνικὰ καθὰ καὶ ἦσθα καὶ ἦσθας (= Schwabe p. 196, 17). Cum his Eustathii verbis si Hesychii glossam οἶσθας· οἶδας, ἐκατέρως Ἀττικοί comparaveris, cum utramque adnotationem ex eodem fonte fluxisse verisimile sit, facile intelleges Eustathium vel eius auctorem, quippe qui id tantum egerit ut utramque formam vere Graecam esse ostenderet, pro Ἀττικά quod Aelius Dionysius scripserat posuisse Ἑλληνικά. Accedit utilissima de hac re Sexti Empirici adv. gramm. disputatio p. 640 sqq., qua ostendit normam τοῦ Ἑλληνίζειν, id est sermonis vere Graeci, non analogiam esse neque certam quandam dialectum velut Atticam, sed usum communem multis in rebus ἀνώμαλον.

Ceterum moneo multa quae prolaturus sum lexicographorum testimonia in brevissimam formam redacta esse, quae quo facilius intellegatur, haec Kochii verba (p. XXIV) adscribere visum est: „Singulis . . . paene vocabulis addidit (Moeris) Ἀττικῶς et Ἑλληνικῶς sive κοινῶς, ut e. g. ἀνθην Ἀττικῶς, ἀνθησιν Ἑλληνικῶς, quae alii grammatici simpliciter sic posuerunt: ἀνθην, ἀνθησιν. Nonnumquam tamen ab hoc more recessit et ceterorum grammaticorum exemplo vocabula Attica simpliciter per κοινὰ explicuit, ut κατιτήριον, τὸν τοῦ νεκροῦ ὄβολόν. Μητριόν, τὸν πατριόν, . . . vel addito Ἀττικῶς, ut Συρμαίαν, Ἀττικῶς, τὰ λεπτὰ λάχανα. Vel in fine ut Φθόην, τὴν φθίσιν, Ἀττικῶς; Φοιτητήν, τὸν μαθητήν, Ἀττικῶς etc., in quibus observari meretur usus articuli ὁ, ἡ, τό quem grammatici non glossis, sed earum interpretamentis solent addere; ad quod homines eruditi saepe non attenderunt.“

Sed antequam huius praefationis finem faciam, quo, quid Galenus de Atticissantium studiis in universum senserit, luculentius appareat, nonnulla iudicia eius breviter componam. Οἱ περιέργως Ἀττικίζοντες iam supra (p. 8) commemorati sunt. Adde de alim. fac. p. 14, 26 H. (K. VI 612) Τῶν δ' οὐδεμίαν μὲν τέχνην ἡσκηκότων τῷ βίῳ χρήσιμον, Ἀττικίζοντας δὲ καλούντων ἑαυτούς . . . Ibid. 28, 12 (K. VI 633) Τοῦτο τὸ λάχανον οἱ τὴν ἐπὶ τριπτον ψευδοπαιδείαν ἀσκοῦντες ὀνομάζειν ἀξιοῦσι ῥάφανον, ὥσπερ τοῖς πρὸ ἑξακοσίων ἐτῶν Ἀθηναίοις διαλεγομένων ἡμῶν, ἀλλ' οὐχὶ τοῖς νῦν Ἑλλήσιν, οἷς ἅπασιν ἔθος ἐστὶν ἐπ' ἄλλον φυτοῦ τὸ τῆς κράμβης ὄνομα φέρειν. p. 18, 13 (K. VI 617) Καὶ τοῦτο (sc. τὸ κιτρίον) Μηδικὸν ὀνομάζουσι μῆλον οἱ μηδένα νοεῖν ἢ φθέγγονται προηρημένοι, καίτοι τὴν γε σαφήνειαν ἐν ταῖς ἀρεταῖς τοῦ λόγου τιθέμενοι. De alim. fac. p. 42, 21 (K. VI 584)

Οὐ τοῖς Ἀττικίζειν [ἐν] τῇ φωνῇ προηορημένοις γράφεται ταῦτα — τάχα γὰρ οὐδ' ἀναγνῶναι τις αὐτὰ βουλήσεται καταφρονῶν ὑγιείας σώματος, ὥσπερ καὶ ψυχῆς — ἀλλ' ἰατροῖς μὲν μάλιστα μὴ πάνν τι φροντίζουσιν Ἀττικίσεων . . . XII 194, 11 Ἐγὼ οὖν ἐξεπλήθεις εἰώθα μεταβάλλων τὰ ὀνόματα λέγειν ἑκατέρως ἅπαντα τὰ τοιοῦτα, περὶ ὧν ἀχρηστώως ἐρρίζουσιν ἔνιοι, δεικνύς ἕργῳ μὴδὲν βλαπτομένην τὴν σαφήνειαν τῆς ἐρμηνείας, ὁποτέρως ἂν τις εἴπῃ· θανυμαστὸν δ' οὐδὲν τοὺς ἀγνοοῦντας ὅτι τῆς κατὰ φύσιν ἐρμηνείας ἦτοι μίαν μόνην ἀρετὴν θετέον εἶναι τὴν σαφήνειαν, ἢ πρώτην γε τῶν ἄλλων ἀπασῶν καὶ ἀρίστην, εἰς τοσοῦτους λήρους ἐκτρέπεσθαι. Cf. etiam De us. p. I 226, 21 H. (K. III 309) Εἴτε δὲ φύσιν εἴτε θρεπτικὴν ψυχὴν ὀνομάζειν χρὴ, παρίημι ζητεῖν τοῖς ἐν ὀνόμασι μόνον δεινοῖς καὶ κατατρίβουσιν ὅλον εἰς τοῦτο τὸν ἑαυτῶν βίον, ὥσπερ οὐ χρησιμώτερα πάμπολλα ζητεῖν ἔχοντες, ἢ οὐχ ἱκανῶς τοῦ πράγματος δι' ἑκατέρας δηλούμενον τῆς λέξεως. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐν ὅλῳ χρὴ φυλάττειν τῷ λόγῳ τῆς Πλατωνικῆς (Polit. 261 E) παλαινέσεως ἀεὶ μεμνημένους, ὥς ἐὰν παραμελῶμεν ὀνομάτων, πλουσιώτεροι φρονήσεως εἰς τὸ γῆρας ἀφιζόμεθα. In hac re quatenus sibi constiterit, postea videbimus. Tantum dico: exceptis ut par est grammaticis vix quemquam invenies scriptorem Graecum, qui tam saepe de vocabulis disputet quam Gale- nus, cuius consuetudinis totus hic liber locuples exstabit testis.

I. Verba quae ab Atticistis probari et Galenus et veteres lexicographi vel grammatici testantur.

ἀμυγδάλαι¹⁾ — ἀμύγδαλα.

De alim. fac. p. 14, 26 (K. VI 612) Τῶν δ' οὐδεμίαν μὲν τέχνην ἡσκηκότων τῷ βίῳ χρήσιμον, Ἀττικίζοντας δὲ καλούντων ἑαυτοὺς ἔνιοι μὲν ἀμυγδάλας θηλυκῶς ἀξιοῦσι λέγεσθαι τὸν καρπὸν τοῦτον, ἔνιοι δ' οὐδετέρως ἀμύγδαλα, μηδ' αὐτὸ τοῦτο γινώσκοντες ὁ σπουδάζουσιν, ὥς ἄμφω τὰ ὀνόματα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἀνδράσι γέγραπται.

Qui quidem nobis noti sunt Atticistae, omnes fere consentiunt ἀμυγδάλη vel pluralem ἀμυγδάλαι Atticorum esse vocem. Moer. 187, 14 Ἀμυγδάλας θηλυκῶς Ἀττικοί, ἀμύγδαλα οὐδετέρως Ἑλληνες. Neque aliter Th. M. 10, 11 Ἀμυγδάλαι ἐπὶ τῶν καρπῶν, οὐκ ἀμύγδαλα· ἀμυγδαλαὶ δὲ τὰ δένδρα; cf. Amm. 12. Similiter Philemon (ed. Cohn in Philol. 57, p. 355, 16): ἀμυγδάλη ὁ καρπός, ἀμυγδαλῇ τὸ δένδρον, et Suid.: ἀμυγδαλῇ, τὸ δένδρον· ἀμυγδάλη δὲ ὁ καρπός. Zonaras p. 150 Ἀμυγδαλῇ τὸ δένδρον· ἀμυγδάλη δὲ ὁ καρπός. De accentu cf. Phot. (Reitzenst.): Ἀμυγδαλῇ περισπᾶται τὸ δένδρον, ἀμυγδάλη δὲ ὁ καρπός παροξυtoneῖται. Εὐπολὺς Πόλεσιν· „ᾧφειλ' ὑάκινθος ἀποθανεῖν ἀμυγδαλῇ.“ Ἀμύγδαλα δὲ ὥς ἡμεῖς τὸν καρπὸν καὶ Ἑρμιππος ἐν Φορμοφόροις (fr. 63, 20) καὶ Φιλήμων ἐν Μύστιδι καὶ Δίφιλος Τελεσίᾳ (fr. 79 Kock) „τρωγάλα, μυρτίδες, πλακοῦς, ἀμύγδαλα.“ Haec verba Photius ex Herodiani Symposio sumpsit, ut monet Reitzenstein, quo in libro permultum de rebus Atticianis actum esse constat. Eundem Hermippum affert Antiatt. 82, 19 Ἀμύγδαλα: Ἑρμιππος Φορμοφόροις; apparet igitur Atticistas quos impugnabat ἀμυγδάλας maluisse. Athenaeus II 52b sqq. formam ἀμυγδάλην affert ex Phrynicho (I 387 K.), Ameria, Eupoli (I 327 K.), Plutarchi Quaestt. conviv. (624c); neutralem formam ἀμύγδαλα ex Diphilo (II 567 K.). Deinde de accentu vocabuli Herodiani doctrinam exhibet (I p. 321, 21 sqq. Lentz): Pamphilum fructum paroxytonum esse voluisse narrat, arborem perispomenon, Aristarchum utrumque oxytonum, Philoxenum perispomenon. Deinde pergit: Εὐπολὺς (K. I 274) ...

1) In capitum inscriptionibus quae tamquam Attica commendata esse aut certum aut verisimile erat, diductis litteris scripta ceteris anteposui.

ἀπολεῖς με, καὶ μὰ τὴν ἀμυγδαλὴν. Verisimile est Eupolin hoc de fructu dixisse, ut Aristophanes (K. I 542) ἀμυγδαλᾶς, Phrynichus (K. I 386) ἀμυγδαλῇ de fructu. Praeterea Tryphonis doctrinam affert: Τρύφων δὲ ἐν Ἀττικῇ προσφθιά (fr. 13 V.) ἀμυγδάλην μὲν τὸν καρπὸν βαρέως, ὃν ἡμεῖς οὐδετέρως ἀμύγδαλον λέγομεν, ἀμυγδαλᾶς δὲ τὰ δένδρα κτητικῷ παρὰ τὸν καρπὸν ὄντος τοῦ χαρακτήρος καὶ διὰ τοῦτο περισπωμένον; cf. Eust. 1963, 46. Poll. I 233 ἀμυγδαλαί (arbor, sic Beth. recte, Dindorf ἀμυγδαλαί); ἀμυγδάλαις formam (de fructu) VI 78, IX 101 praebet. Iam intellegimus Et. M. 733, 36 συκέα, συκῇ, ἀμυγδαλέα, ἀμυγδαλῇ; et 87, 19 Ἀμυγδαλή (sequitur etymologia et Ὠρίων) librarii neglegentiae tribuimus, nisi forte Orion grammaticus id docuit, quod vix credimus. Quod Galenus contendit apud veteres et femininam et neutram formam legi comprobatum videmus, postea ἀμύγδαλον magis in usu fuisse apparet, Atticistae autem ἀμυγδάλην formam postulabant, si non omnes, at certe plurimi.

ἄρρηνικόν — ἀρσενικόν.

K. XIII 593, 15 Καὶ τὸ καλούμενον δὲ ὑπὸ μὲν τῶν ἱατρῶν ἀρσενικόν, ὑπὸ δὲ τῶν Ἀττικῶν τὰ πάντα βουλομένων ἄρρηνικόν. XII 723, 13 . . καὶ τὸ καλούμενον ἄρρηνικόν μὲν ὑπὸ τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων, ἀρσενικόν δὲ ὑπὸ τῶν νῦν. XII 212, 5 [Περὶ ἄρρηνικοῦ.] Ἀρρηνικὴ ἢ ἀρρηνικόν, ἑκατέρως γὰρ ὀνομάζεται. Comparatis locis, quos modo laudavimus, adducimur, ut coniciamus scribendum esse Ἀρρηνικόν ἢ ἀρσενικόν, quod Ricci editionem inspicientes comprobatum invenimus, ubi in contextu exstat *Arrhenice*, sive *arrhenicum*, sed in margine *In vete. grae. legitur ἀρρηνικόν ἢ ἀρσενικόν, i. arrhenicum vel arsenicum.*

Cf. Schwabe p. 119, 6 (ex Eust. 913, 57) Αἴλιος δὲ Διονύσιος λέγει καὶ ὅτι ἀρρηνικόν, οὐχὶ ἀρσενικόν τὸ τῶν γραφέων¹⁾ παρὰ Ἀττικοῖς φάρμακον. Herod. (II 479, 1 Lentz) ἄρρην, ἄρσην. ἀρρηνικὸν χρώματος εἶδος χλωρόν, ὅπερ ἡμεῖς ἀρσενικόν λέγομεν. Hes. ἀρρ(ρ)ηνικόν²⁾ χρώματος εἶδος χλωρόν, ὅπερ ἡμεῖς ἀρσενικόν²⁾ λέγομεν. Moer. 188, 22 ἄρρηναι Ἀττικοί, ἄρρηναι Ἑλληνες. Cf. Eust. 913, 57. Ap. Poll. saepe ἄρρην legimus, v. c. VIII 107. Th. M. 22, 11 Οὐ λέγουσιν οἱ κυρίως Ἀττικοὶ ἄρρηναι, ἀλλ' ἄρρηναι. Manifestum est, quae hic de voce ἄρρην dicta sunt, etiam de ἀρρηνικόν valere. Οἱ κυρίως Ἀττικοὶ hic sunt recentiores Attici, antiquiores enim scriptores

1) Pro γραφέων Schwartz p. 33 γραφεών scribi iubet. Sed dubito hocne verum sit. Atticistas enim formam κναφεύς maluisse testatur Philemon (ap. L. Cohn in Philolog. vol. 57) p. 357: κναφεύς· οὐ γναφεύς. Neque verisimile est Dionysium Atticistam contra hoc praeceptum peccavisse.

2) ἀρρηνικόν et paulo post ἀρσενικῶς codd., corr. Musurus.

et tragici poetae (itemque Aristophanes Thesm. 125¹⁾ Agathonem inducens) ἄρσην et ἀρσενικόν dicebant;²⁾ hinc explicanda sunt testimonia, quae dissentire aut fluctuare videntur: Gregor. Corinth. (p. 153 Schaefer) Τῷ σ ἀντὶ τοῦ ρ χρῶνται (sc. οἱ Ἀττικοί), τὸ θαρσάλεον θαρσαλέον λέγοντες καὶ τὸ ἄρσεν ἄρσεν. Ioannes Philoponus XVI; vide Stephanum in calce lexici sui p. 12. Zon. p. 288 ἀρσένωπος, sed 292 etymologiam vocis ἄρσην dat. E. Gud. 80, 24 (204, 12 Stefani) ἄρσην, 81, 5 (207, 1 St.) ἄρσην. E. M. ἄρσην 149, 7, ἄρσην 149, 46. 53; ἀρσενικώτατος 227, 33; ἀρσενόθηλος 599, 41.

ὁ αἰθάλος, ἡ ἄσβολος, ἡ λιγνύς — ἡ αἰθάλη, ἡ ἀσβόλη, ὁ ἄσβολος.

K. XVI 623, 8 τὴν καλουμένην ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀσβόλην, ἣν ἄσβολον οἱ Ἕλληνες (cf. p. 10) ὀνομάζουσιν. XII 219, 7 [Περὶ καθ-
μείας.] Καθμεία γίνεται μὲν καὶ κατὰ τὴν ἐν ταῖς καμίνοις γένεσιν τοῦ χαλκοῦ, τῆς γῆς ὅλης ἐκείνης, ἐξ ἧς ὁ χαλκὸς γεννᾶται κατὰ τὴν καμινείαν, ἀναπεμπούσης εἰς ὕψος οἷον αἰθαλόν τινα ἢ ἄσβολον ἢ αἰθάλην γε καὶ ἀσβόλην, ὥς ἂν ἐθέλη τις καλεῖν. K. IX 383, 18 Τῆς γὰρ τοιαύτης φλογὸς οὐ καπνὸς ἐστὶ τὸ ἀπορρέον, ἀλλ' αἰθάλη τε καὶ λιγνύς ἐστίν· ἄμφω γὰρ ὀνομάζεται τὸ κατοπτηθὲν τῆς ὕλης ἀνωφερὲς περιτίττωμα, καθάπερ γε τὸ κατωφερὲς τέφρα τε καὶ σπο-
διὰ καλεῖται. XII 138, 16 Τέφρα. Τῶν κεκαυμένων ξύλων τὸ λεί-
ψανον οὕτω προσαγορεύεται, σύνθετον ὑπάρχον ἐξ ἐναντίων οὐσιῶν τε καὶ ποιότητων. Ἐχει γὰρ ἐν αὐτῷ τὸ μὲν τι γεῶδες, τὸ δ' οἷον αἰθαλῶδες ἢ λιγνῶδες ἢ ὅπως ἂν ἐθέλη τις καλεῖν. IX 470, 9 καθά-
περ ἢ λιγνύς . . . Ὅτι δ' οὐδὲν διήνεγκεν αἰθάλην ἢ λιγνὴν ὀνομά-
ζειν ἢ αἰθαλῶδες ἢ λιγνῶδες, οἷμαί σε γινώσκειν, εἴπερ ἐν Ἑλ-
λάδι φωνῇ τέθραψαι. In Hippocr. glossar. K. XIX p. 71, 9 αἰθάλη·
ὅπερ καὶ λιγνύς. XII 222, 15 [Περὶ κοινίας τῆς ἐκ τῆς τέφρας.] Κοιλία.
Τῆς τέφρας πλυθείσης ἡ κοιλία γίνεται (sim. XII 35, 3 et 237, 7), τέφραν δὲ τὸ ὑπόλειμμα τῶν κεκαυμένων σωμάτων ὀνομάζουσιν οἱ Ἕλληνες,
ἐάν τε λιθώδη τὴν φύσιν ἐάν τε δένδρων ἢ ζώων ἢ μόρια. Ibid.
p. 234, 10 Ὅροφος δ' ἦν τις στεγανὸς ὑποδεχόμενος τὸν ἀναφερό-
μενον αἰθαλὸν καμινενομένης τῆς καθμείας, ὃν ἀθροίσας ἔσχον πομφό-
λυγα. Τὸ δ' ἀντικαταφερόμενον κάτω καὶ πίπτει ἐπὶ τοῦδαφος ἢ
καλουμένην σποδὸς ἐστὶ, πλείων ἀθροισομένη κατὰ τὰς τοῦ χαλκοῦ
καμινείας. Ἐνιοὶ δὲ σπόδιον οὐδετέρως αὐτὴν ὀνομάζουσι, ὥς δοκεῖ
παραπλησίαν δύναμιν ἔχειν τὸ καλούμενον ἀντισπόδιον.

1) In Aristophane citando Duebneri editionem secutus sum.

2) Kühner-Blaß I p. 147: ἔφ statt des älteren ρσ gebraucht ein Teil der Dorier . . . und mit ihnen die Attiker, doch so, daß die Tragiker und die älteste Prosa diesen Atticismus nicht annahmen, gleichwie derselbe auch in die κοινή nicht übergeng. Cf. etiam Schm. Att. IV 12.

(Τὴν) ἄσβολον ergo Atticam nominis formam esse ipse Galenus dicit. Consentit Χρ. Ἄσβολος· θηλυκῶς, ἢ ἄσβολος· οὐδὲ γὰρ ἀρσενικῶς ὁ ἄσβολος. Ἀριστοφάνης ἐν Θεσμοφοριαζούσαις (v. 254) „ . . τὰ πλείστα γὰρ ἀποπεπνύηκας· φεῦ! ἰοῦ τῆς ἀσβόλου!“ Phryn. 197 Ἄσβόλη μὴ λέγετε ἀλλὰ ἄσβολος. Plura in App. soph. p. 17, 22 Ἄσβολος θηλυκῶς λέγουσιν, Ἰππῶναξ δ' ἀρσενικῶς· τινὲς δὲ καὶ τὴν ἀσβόλην. Alciphron Atticista, qui secundo p. Chr. saeculo fuit, I 23, 10 (ed. Wagner) forma ἄσβολος (omisso articulo) utitur. Schwabe 177, 7 (ex Eust. 1390, 48 sqq.) apud feminina ἢ ἄσβολος. Moer. 187, 17 Ἄσβολος Ἀττικοί, ἀσβόλη Ἕλληνες, de genere nihil dicit; inde post Eulogii aetatem interpolata sunt, quae Hes. s. v. ἄσβολος habet (cf. Schmidt IV p. CXXXII). Diosc. V 181 (Sp.) ἀσβόλη. De verbi lexicographia v. Lob. p. 113. Hes. Ἄσβολος· ἀσβόλη. Suid. Ἄσβόλη καὶ ἄσβολος· ἢ αἰθάλη τοῦ πυρὸς ἢ στακτῆ. Th. M. 10, 6 Ἄσβολος καὶ αἰθάλος οἱ δοκιμώτατοι, οὐκ ἀσβόλη οὐδ' αἰθάλη.

De αἰθάλος accedit Phryn. 197 Αἰθάλος λέγε ἀρσενικῶς, ἀλλὰ μὴ αἰθάλη θηλυκῶς. Sequitur hoc praeceptum Gal. XII 234, 11 (v. s.) et Cyrill. in Cram. An. Paris. IV p. 185, 28 Λιγνύς (Λιγνρός ed., correxi) ὁ ἀπὸ τῶν ξύλων καιομένων αἰθάλος· ὅθεν ἴσως ὁ Ῥωμαῖος οὕτω τὰ ξύλα. Hes. Αἰθάλος· ἢ τοῦ πυρὸς ἀποφορά· καὶ ἢ ἐν τῇ ὀρόφῳ αἰθάλη. E. M. 33, 33 αἰθάλος, αἰθαλόεις· σημαίνει τὸν καπνόν. 162, 31 αἰθάλος. — Sed Suid. Αἰθάλη· σποδός· τέφρα· τὸ ἐκ καμίνου μέλαν (= Hes. s. v. αἰθάλαι, quod in αἰθάλη corrigendum esse editores recte coniciunt). ἢ αἰθάλη, εἶδος καπνοῦ πεπνυκνωμένον. Αἰθάλη λέγεται καὶ κοινορός etc. (cf. Zon. 78). E. G. 16, 1. 51 (43, 7. 16 St.) al. αἰθάλη itemque Eust. 249, 24 et 1128, 56. Cf. Lobeck p. 114 et H. Stephanum de dial. p. 195, qui docet αἰθάλην vocem saepe ab Atticis esse adhibitam.

Λιγνὺν idem esse quod αἰθάλην non sine causa monuit Galenus, cf. E. Gud. 369, 50 Διαφέρει γὰρ παρ' Ὀμήρῳ καπνὸς καὶ κνίσσα καὶ λιγνὺς καὶ αἰθάλη. Λιγνὺς γὰρ ὁ ἀπὸ ἐλαιοδόχων ἀργείων ἐλαίου καὶ κηροῦ γινόμενος καπνός· καπνός δὲ ὁ ἀπὸ ξύλων· κνίσσα δὲ ὁ ἀπὸ κρεῶν καιομένων καπνός. Idem 626, 27 ex Orione, ubi et αἰθάλη explicatur per ἀπὸ ἀσβέστου καπνός. Eandem distinctionem praebet E. M. 565, 28; partim etiam Zon. 1310 Λιγνύς· ἢ κνίσσα, ἢ ἢ ἀνάδοσις τοῦ πυρός· λέγει δὲ τὸν ἀπὸ τῶν ἐλαιοδῶν καιομένων καπνόν . . . αἰθάλη δὲ ὁ τοῦ ἀσβέστου καπνός. Minus distincte Hes. λιγνύς· ἢ τοῦ λύχνου ἀτμίς· καπνός· κάμινος· φλόξ; neque consentiunt Schol. Ap. Rh. 4, 1188 λιγνύς· ἢ καπνώδης ἀναφορά, ἢ τὸ τοῦ φωτὸς ἄκρον, ὃ καὶ ἄμεινον. Erotian. p. 60, 15 (Klein) Γλῶσσα λιγννώδης· μέλαινα καὶ τεφρώδης· ὠνόμασται δὲ παρὰ τὴν λιγνύν, ἥτις ἐστὶ καπνώδης αἰθάλη. Suid. λιγνύς· ἢ ἀνάδοσις τοῦ καπνοῦ, Aristoph. Av. vv. 1241—42 afferuntur; Phot. et E. M. idem omisso exemplo. Sed fortasse

erant inter Atticistas quoque qui similiter atque E. Gud. auctor distinguerent. Schm. Att. (I 151) ex Dione Chrysostomo I 414, 26 λιγνύς affert et IV 673 in verbis, quae apud complures Atticistas inveniuntur.

Certe statuendum est Atticistas vocibus ὁ αἰθαλος, ἡ ἄσβολος, ἡ λιγνύς usos esse, atque ὁ αἰθαλος et ἡ ἄσβολος synonyma fuisse. De τέφρα et σποδός (σποδιά, σπόδιον, ἀντισπόδιον) Galeni verba exscripsi ut quae fortasse aliquid lucis afferre possint Photii testimonio mihi quidem non satis perspicuo: σποδιοῦσιν· ἐν σποδῷ ὁπτήσουσιν· οὕτως Πλάτων (Rep. II 372 C). Τέφραν καὶ σποδὸν λέγουσιν Ἀττικοὶ καὶ Πλάτων εἰρηκεν τέφραν ἐν Ἀνύιδι (210 A). Cf. Hes. Τέφρα· σποδός· κόνις. Σποδιά· κόνις. σποδός. Σποδός· κόνις. τέφρα. ἀφόδευμα. Χρ. τεφρώσας· ἐμπρώσας· σποδώσας = E. Gud. 527, 59, sed hic male σποδάσας. Suid. τέφρα· ἡ κόνις. E. Gud. σποδός 419, 20; 509, 13; E. M. 724, 22 et 615, 9; id. 755, 55 τέφρα . . . ἡ κεκαυμένη σποδιά. Eust. 1635, 39 (in ι 375) λέγει δὲ νῦν σποδὸν οὐ τὴν ψυχράν, ἀλλὰ τὴν μετὰ ἀνθράκων, ἡ καὶ σποδ[ε]ιὰ λέγεται καὶ ἀνθρακιά.

ἄκυλος — βάλανος (ἄργιος, κρίνου), πρινοβάλανον.

K. VI 778, 13 Τὰς δε τῶν κρίνων βαλάνους, ἃς ἀκύλους ὀνομάζουσιν Ἕλληνες (cf. p. 10). Χρ. Ἄκυλος ὁ τῆς κρίνου καρπός (= Phryn. B. A. 22, 6, qui addit: Τῶν δ' ἐστὶ σιτία) καλεῖται ὑπὸ τῶν παλαιῶν, βάλανος δὲ ὁ τῆς δρυός· „καὶ τὰς βαλάνους καὶ τὰς ἀκύλους καὶ τὰς ἀχράδας περιόντας“ Φερεκράτης (K. I 200). Etiam fabulam Pherecratis nominat Phot. (Reitz.), qui apponit Φερεκράτης Ἀγροίους. Hinc compleri potest Hes. Ἄκυλος· ὁ τῆς κρίνου καρπός· βάλανος <δὲ ὁ τῆς δρυός>. Suid. Ἄκυλος· τῆς κρίνου ὁ καρπός· ἄκυλος δὲ εἶδος βοτάνης. Cf. Od. κ 242 παρ' ᾧ ἄκυλον βάλανόν τε βάλεν, ubi schol.: Παρ' ἄκυλον . . . Ἄκυλον δὲ φησι τὸν τῆς κρίνου καρπὸν, βάλανον δὲ τὸν τῆς δρυός . . . Aliter: Ἄκυλον τὸν τῆς κρίνου καρπὸν τὸν καὶ ἄργιον βάλανον, <βάλανον> τὸν τῆς δρυός· βάλανοι δὲ οὐ δρυῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ φοινίκων καθ' ὁμοιότητα . . . (cf. p. 27sq.). Καὶ βάλανοι δὲ Διὸς τὰ καστανά (scr. κάστανα; cf. p. 40²). Cum his locis comparatum E. M. 55, 1 perspicitur Ἄκυλον· βάλανον πρινίνην. Οἱ δὲ τὸ αἰδοῖον ὑπὸ Ἀνδῶν καὶ κομάρον ὁ καρπός etc. E. M. 544, 50 Κύλλοι οὐδίζοντο. Sequentia se non intellegere adnotat Gaisford. Ὁ δὲ ποιητής, παρὰ τὸ κύλον· καὶ Ἀττικῶς καὶ τῶν ἀκύλων καὶ τῶν βαλάνων· καὶ ἡ ἐτυμολογία βοηθεῖ, ἀκύλους λέγει, κατὰ τροπὴν τοῦ χ εἰς κ. Πρὸς τὴν ἐτυμολογίαν, ἀφαιρέσει δεδῶκαμεν.¹⁾ Postremo afferam schol.

1) Adiuvante scholio Od. κ 242 supra allato haec verba fortasse aliquatenus corrigere possumus. Pro παρὰ τὸ κύλον scribe παρ' ᾧ ἄκυλον, sicut Homerus (ὁ ποιητής). In sequentibus verbis verisimillimum est latere Pherecratis verum modo memoratum. Deinde κύλλος vel κύλος ἀφαιρέσει ex ἄκυλος ortum esse contendit, quod per ἄχυλος explicat. Sed ipsa verba inveniant doctiores.

Theocr. V 94: Ἀκύλοις]. Ταῖς τοῦ (scr. τῆς) πρίνου βαλάνοις· ἄκυλος γὰρ ὁ τοῦ (corr. τῆς) πρίνου καρπός. . . . Al. Ἀκυλος τὸ πρινοβάλανον.

Discimus igitur ut Homerum, ita Atticos quoque distinxisse inter ilicis et quercus fructum; illum nominabant ἄκυλον, hunc βάλανον, cum posteriore tempore etiam βάλανος vel, si fides est Theocriti interpreti, πρινοβάλανον pro illa voce poneretur.

ἄλεκτρονών (ἄλεκτορίδες) — ὄρνις.

De al. fac. 28, 26 (K. VI 700) Περὶ τῆς ἀπὸ τῶν πτηνῶν ζώων τροφῆς. Ὅρνιθας ὀνομαζόντων τῶν παλαιῶν ἅπαντα τὰ πτηνὰ καὶ δίποδα ζῶα, τοῖς νῦν Ἑλλήσιν ἔθος ἤδη γέγονε τὰς ὑπ' ἐκείνων ἄλεκτορίδας καλουμένας μόνας οὕτω προσαγορεύειν, ὥσπερ γε καὶ τοὺς ἄρρενας ἐν αὐταῖς ἄλεκτρονάς. Cf. ibid. 30, 10 (K. VI 702) Τὸ μὲν τῶν χηνῶν ὄνομα σύνηθές ἐστι καὶ τοῖς παλαιοῖς, τὸ δὲ τῶν στρουθοκαμήλων ἄηθες· ὀνομαζόνσι γὰρ αὐτοὺς μεγάλας στρουθούς (cf. infra). Ἦκουσα δὲ ποτε σοφιστοῦ τῶν εἰς τὰ τοιαῦτα προβλήματα λερόντων, ἔτι μειράκιον ὢν, ἐπιχειροῦντος εἰς ἑκάτερα καὶ δεικνύοντος ἐνίοτε μὲν ὄρνιθας, ἐνίοτε δ' οὐκ ὄρνιθας εἶναι ταῦτα τὰ ζῶα. Βέλτιον δὲ μὴ τοῦτο ζητεῖν, ἀλλ' ὅποιαν ἔχει δύναμιν ἡ ἐξ αὐτῶν τροφή. Τοῦτ' οὖν ἀκούσας παρ' ἐμοῦ, παρ' ἄλλον μαθήσῃ κατὰ σχολήν, εἴτ' ὄρνιθας ὀνομάζειν χρή τὰ τοιαῦτα τῶν ζώων εἶτε μὴ.

Lusum hunc sophisticum collato loco superiore in eo positum fuisse intellegimus, quod apud antiquos etiam anseres et struthocameli ὄρνιθες nominabantur, apud recentiores gallinae tantum. Cum Galeno optime consentit Ath. IX 373a ΟΡΝΕΙΣ. ἐπεὶ δὲ καὶ ὄρνεις (hac igitur forma Athen. utitur) ἐπῆσαν ταῖς κολοκύνταις . . . ὁ Μυρτίλος ἔφη· „ἀλλὰ μὴν καὶ ὄρνιθας καὶ ὀρνίθια νῦν μόνως ἡ συνήθεια καλεῖ τὰς θηλείας, ὧν ὁρῶ περιφερόμενον πλῆθος [sc. in cena sophistarum] (καὶ Χρύσιππος δ' ὁ φιλόσοφος . . . γράφει οὕτως· „καθάπερ τινὲς τὰς λευκὰς ὄρνιθας τῶν μελαινῶν ἡδίου εἶναι μᾶλλον“), ἄλεκτρονάς δὲ καὶ ἄλεκτοριδέας [ἄλεκτορίδας A C: corr. Kaibel] τοὺς ἄρρενας· τῶν ἀρχαίων δὲ τὸ ὄρνις καὶ ἀρσενικῶς καὶ θηλυκῶς λερόντων ἐπ' ἄλλων ὀρνέων, οὐ περὶ τοῦτου τοῦ εἰδικοῦ, περὶ οὗ φησιν ἡ συνήθεια ὄρνιθας ὠνήσασθαι.¹⁾ Homerum et masculino (β 181) et feminino genere (I 323) vocis ὄρνις uti; Μένανδρος δ' ἐν Ἐπιλήρῳ πρώτῃ σαφῶς τὸ ἐπὶ τῆς συνήθειας φησὶν ἐμφανίζων οὕτως (IV 118 M.) „ἄλεκτρονών τις ἐκεκράγει μέγα· οὐ σοβήσεται ἔξω, φησὶ, τὰς ὄρνις ἀφ' ἡμῶν;“ (ὄρνιθας traditum, corr. Kaib.) καὶ πάλιν „αὕτη ποτ' ἐξεσώθησε τὰς ὄρνις μόλις.“ 373e τὸν δ' ἄλεκτρονόνα ἐκ τῶν

1) Male truncata haec esse adnotat Kaibel. Equidem crediderim locutione ὄρνιθας ὠνήσασθαι sine dubio crebra admoneri legentes de consuetudine recentiore, qua gallinam tantum significabat ὄρνις.

ἐναντίων οἱ ἀρχαῖοι καὶ θηλυκῶς εἰρήκασι, cuius usus exempla afferuntur e Cratino, Strattide, Anaxandrida, Theopompo, Aristophane comicis. 374d λέγεται δὲ καὶ ἀλεκτορὶς καὶ ἀλέκτωρ: huius formae exempla e Simonide et Cratino petuntur, illius exemplum deest. Eust. 1440, 47 ex Athen. hausit. Th. M. 256, 13 Ὅρνιθες ἀπλῶς μὲν πάντα τὰ πετόμενα· ἰδίως δὲ οἱ εἰς μαντείαν συντελοῦντες ὄρνιθες et ipsum auspicium voce ὄρνιθος nominatum esse.

Ἀλεκτορὶς forma, quam Galenus suo iure antiquis vindicat, refutatur a Phryn. p. 307: Ἀλεκτορὶς εὐρίσκεται ἐν τραγωδίᾳ πον καὶ κωμῳδίᾳ, λέγε δὲ ἀλεκτρονὸν καὶ ἐπὶ θήλειος καὶ ἐπὶ ἄρρενος ὡς οἱ παλαιοί. Harpocr. cod. K p. 13, not. 18 excerpto ex Menandro allato demonstrat illum ἀλεκτρονόνα et masculino et feminino usurpasse genere, ἔστι δὲ παρὰ ποιηταῖς καὶ ἀλεκτορὶς ὄνομα. Similiter Th. M. 4, 13 Ἀλεκτρονὸν a λογογράφους de utroque genere usurpatum esse dicit; τὸ δὲ ἀλεκτορὶς ποιητικόν, quamquam a Synesio (p. 167) adhibitum. Τὸ δὲ ἀλέκτωρ οὐχ Ἑλληνικὸν ὅλως (hoc falso). Sed etiam Aelianus habet (Schm. Att. III 99: †ἀλεκτορὶς¹) N. A. 433, 14. 17 Epich. Aristot.) et Diosc. II 49. Hes. ἀλεκτορὶς· θορὶξ ἡ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τρεφομένη· καὶ ὄρνις. s. v. ἀλεκτρονόνες· κοινῶς οἱ παλαιοὶ καὶ τὰς θηλείας ὄρνις οὕτως ἐκάλουν. Suid. Ἀλεκτορὶδες· αἱ θήλειαι ὄρνις addito exemplo. E. M. 59, 24 s. v. Ἀλεκτορὶς Hesychii doctrinam exhibet, pergit: καὶ ἀλεκτρονόνα ἔλεγον τὴν θήλειαν ὄρνιν. Zon. p. 125 ἀλεκτρονόνα utrumque significare genus, ἀλέκτωρ δὲ ἐπὶ μόνον ἄρσενικοῦ· ἀλεκτορὶς δὲ ἐπὶ θηλυκοῦ. Eadem Eust. p. 1479, 25 sq. docet. E. Gud. 33, 52 (84, 27 St.) Ἀλέκτωρ ὁ ἄρσην, ἀλεκτορὶς (scr. — τορὶς) δὲ ὄρνις θηλεία (scr. θήλεια). Forma ἀλεκτρονὸν a Polluce quoque — de utroque genere, ut videtur, cum non reperiatur alia vox — probata est V 89: εἰποῖς δ' ἂν ... Καὶ ἀλεκτρονόνας ἔδειν.

Apparet igitur ὄρνιθας (ὄρνεις, ὀρνίθια) apud antiquos omnes aves, Galeni et Athenaei aetate gallinas tantum significasse; ἀλεκτρονόνα apud recentiores gallum tantum, apud antiquos et gallum et gallinam significasse, quem usum restituere studebant Atticistae atque nonnulli quidem ita, ut etiam ἀλεκτορὶς tamquam poeticum verbum minus probarent.

Ipsa nomina tantum curat Galenus l. c., non formas nominum (ὄρνιθες, ὄρνεις, ὀρνίθια . .); itaque omitti licet quae de hac re praebent Athenaeus l. l., Phryn. B. A. 54, 4, al. — Schm. in Att. vol. IV. p. 583 dicit in κοινῇ lingua non ὄρνις, sed ὄρνειον maxime usurpatum esse, sed non addit qua significatione.

1) Signo † Schmid ea vocabula ornat, quae desunt in Novo Testamento; signo* quae in veteribus lexicis clare Atticismi vocantur; signo**, quae uno tantum loco apud scriptorem aliquem inveniuntur.

ὁ ἄμβων — ἡ ἄμβη.

K. XVIII A 340, 9 Τὸν ἕκτον τρόπον τῆς ἐμβολῆς, ὃν ἐπῆνεσε μάλιστα, νῦν διδάσκειν ἄρχεται (Hippocr.), τὴν κατασκευὴν τοῦ ξύλου γράφων σαφῶς, ᾧ κατὰ τὸ πέρας ἐπικειμένης ὀφρῦος ἄμβωνι παραπλησίως ὅλον αὐτὸ προσαγορεύουσιν ἄμβην οἱ ἱατροί. v. 14 Καί τις τῶν κομικῶν εἶπεν¹⁾ ἐπισκώπτων τινά· <πῶς ᾧ πολλῶν ἤ>δη λοπάδων τοὺς ἄμβωνας περιλείξας.²⁾ Ἀρρενικῶς μὲν οὖν ἄμβωνας οἱ Ἀττικοί, θηλυκῶς δὲ οἱ Ἴωνες τὰ τοιαῦτα σχήματα καλοῦσιν ἄμβας.

Copiose de hac voce disserit Erotianus p. 52, 10 Kl. s. v. ἄμβην. Duodecim medicorum aliorumve interpretum variis explicationibus vocis Hippocraticae enarratis pergit: Ἡμεῖς δὲ τούτους πάντας παραιτησάμενοι Βακχεῖω συνκατατιθέμεθα, ὃς ἐν τῷ τρίτῳ φησὶν ἄμβην καλεῖσθαι τὴν ὀφρυώδη ἐπανάστασιν (cf. Galen. lexic. Hippocr. K. XIX p. 77, 7 ἄμβη· ὀφρυώδης ἐπανάστασις³⁾). Καὶ γὰρ οἱ Ῥόδιοι ἄμβωνας καλοῦσι τὰς ὀφρυώδεις τῶν ὀρῶν ἀναβάσεις. Μέννηται τῆς λέξεως καὶ Αἰσχύλος (fr. 103 et 231 N.) καὶ Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικὸς (fr. XXVIII p. 186 N.) ἐν ταῖς Ἀττικαῖς λέξεσι. Ἐπιθέσεως δ' ἐν β' τῶν λέξεων ἄμβων φησι χεῖλος εἶναι σκεύους καὶ τῆς ἀσπίδος τὸ πρὸς αὐτῇ τῇ ἰνυ. Ἀριστοφάνης δὲ ὁ κομικὸς ἐν Αὐτολύκῳ (immo Eupol. Autol. fr. 52, I 270 K.): Α. „ἐπὶ καινοτέρας ιδέας ἀσεβῶν βίον, ᾧ μοχθηροί, ἔτριβες. Β. πῶς ᾧ πολλῶν <ἤδη> λοπάδων τοὺς ἄμβωνας περιλείξας;“ τοῦτ' ἔστι τὰ περὶ τοὺς ἄμβωνας χεῖλη. λέγεται δὲ οἷον ἀνάβη τις οὕσα. Multa ex hoc loco sumpsit Phot. (Reitz.). Hes. ἄμβωνες· αἱ προσαναβάσεις τῶν ὀρῶν. Αἰσχύλος Κερκύωνι καὶ Σισύφῳ (l. l.). Schwab. p. 106, 12 (Eust. 1636, 50): Οἱ δὲ παλαιοὶ φασὶ καὶ οὕτως· ἄκριες· λόφοι ὀρῶν, οἱ καὶ ἄμβωνες. ὧν πολλὴ χοῆσις. φησὶ γοῦν Ἀἴλιος Διονύσιος· ἄμβωνες· λόφοι ὀρῶν, καὶ ἴτος (ser. ἴνυς, ut ap. Eust.) πᾶσα καὶ οἷον ὀφρὺς καὶ ὑπεροχή, καὶ χεῖλη δὲ λοπάδων οἷον „πολλῶν ἤδη λοπάδων“ etc. ut supra. ἐρρέθη δὲ καὶ ἐπὶ μορῶν γυναικείων ὁ ἄμβων. φέρεται δὲ καὶ ὅτι ἄμβων· λοπάς· καὶ ἡ τῆς λοπάδος ἐνδοτάτω ὀφρὺς· καὶ τὰ χεῖλη· καὶ ὀρῶν λόφοι, προσαναβάσεις, ὑπεροχαὶ καὶ αἱ τοῖς κοιλώμασι περικείμεναι ὀφρῦς. E. Gud. 43, 33 (111, 16 St.) Ἄμβων κυρίως τὸ χεῖλος τῆς λοπάδος (Eupol. fr. 52 K.)· „πολλῶν ἤδη λοπάδων τοὺς ἄμβωνας περιλείξας.“ λέγονται δὲ καὶ οἱ ὀρεινοὶ καὶ ὑψηλοὶ τόποι <ἄμβωνες> „ἐπ' οὐρεος ἀμβώνεσσι“ (Callim. fr. an. 70 Schneider) . . . cf. ibid. 43, 53 (111, 20 St.), E. M. 81, 6 et 81, 8. Etiam Phryn. B. A. 12, 4 de hac voce praecepta dat: Ἄμβωνες· πάντα τὰ ὑπερέχοντα καὶ ἀνεσθηκότε· εἴρηται δὲ κατὰ συγκοπὴν· ἔστι γὰρ ἀνάβων, ἐφ' ᾧ ἀναβῆναι χορή, ὡς ἀνάπτωις καὶ ἄμπωις. Zon. p. 142 et Poll. VI 97 legitur

1) K. ἐπεῖπεν, corr. Cob. Mn. N. S. 13, 247.

2) Sic scripsi cum Cobet. Mnemos. N. S. 13, 247, qui ex Erotiano statim afferendo verba restituit. K. τινὰ δὴ τῶν λοπάδων . . . περιλείχειν.

3) Cf. Ilberg in Comment. Ribbeck. p. 350.

ἄμβων. E. M. 597, 49 apposito articulo τοῦ ἄμβωνος. Psell.¹⁾ στίχ. πολιτ. v. 274 Ἄμβων· ὁφρὺς τῆς πέτρας. Quamquam Galeni verba ex Erotiano hausta esse possunt, tamen hoc testimonium hic afferri licere existimo, praesertim cum etiam ab Aristophane ἐν ταῖς Ἀττικαῖς λέξεσι, ab Aelio Dionysio, Phrynicho, aliis haec vox tractata sit.

ἀπάρτι — ἀπηρτισμένως.

K. XV 593, 3 Τὸ ἀπάρτι καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς συγγραφεῦσιν ἐπὶ τοῦ ἀπηρτισμένως εἰρηται καὶ παρ' αὐτῷ τῷ Ἰπποκράτει.

Χρ. Ἀπαρτί: παρ' Ἡροδότῳ (II 158) σημαίνει τὸ ἀπηρτισμένως καὶ ἀκριβῶς· „ἀπὸ τούτου εἰςὶ στάδιοι χίλιοι ἀπαρτί εἰς τὸν Ἀραβικὸν κόλπον.“ Παρὰ δὲ τοῖς κωμικοῖς τὸ ἐκ τοῦ ἐναντίου. Φερεκράτης Κραπατάλλοις (K. I 93), Κοριαννοῖ (K. I 71), Πλάτων Κλεοφῶντι (K. I 58) citantur. Τάχα δὲ ὁ Τηλεκλειδης (K. I 37) ὁμοίως τῷ Ἡροδότῳ κέχρηται „σὺ δὲ φρόνιμος αὐτὸς ὢν ἀπαρτί ταύτης τῆς τέχνης.“ Μήποτ' οὖν τὸ μὲν πλήρες καὶ ἀπηρτισμένον ὅταν σημαίνει, ὀξυτονεῖται, τὸ δὲ ἐναντίον βαρύνεται. Cf. Lob. Phryn. p. 20 sq. et Rutherford. p. 71. Paene ad verbum congruunt Suid. et schol. Aristoph. Plut. 388. (Phryn. B. A. 11, 19 de ἄρτι et ἀρτίως loquitur.) Verba Antiatt. p. 79, 30 Ἀπάρτι ἀντὶ τοῦ ἄρτι ἀπὸ νῦν. Πλάτων Σοφισταῖς per errorem dici a Rutherford. existimantur.

Hoc testimonium quod in certorum numero posui, vix me reprehendent ii, qui in Atticianis litterarum monumentis paulum versati sunt. Accentum non mutavi, cum praeceptum, quod Χρ. dat, mihi incertum videatur.

ἀπόσιτος (ἄσιτος) — ἀνόρεκτος.

K. XVII A 74, 3 [Ὅτι τοὺς ἀνорέκτους]²⁾ ἀσίτους ὀνομάζουσιν οἱ Ἕλληνες (cf. p. 10) τοὺς μὴ προσενηνεγμένους σιτία, τοὺς δ'

1) Pselli στίχοι πολιτικοί in Boissonadii Anecd. Gr. Tom. III p. 200 sqq. editi sunt. Multos in his versibus politicis, quos Cyro Constantino Monomacho dedicat Psellus, inesse Atticismos mihi persuasum est; cf. v. 18. „Εἰ δέ τις εἴποι θάλατταν καὶ τεῦθλον, ἀττικίζει.“ v. 23. „Εἰ δέ τις εἴποι θάλασσαν καὶ ῥάκος καὶ ῥυτήρα, Κοινήν εἶπε διάλεκτον ἥτοι συνηθεστάτην. Ταύτην μοι μόνην δίδωκε, τῶν δ' ἄλλων καταφρόνει.“ v. 266 „Μάθε καὶ χρῆσιν, δέσποτα, σπανίων ὀνομάτων“, ubi unus ex tribus codicibus (C) pro σπανίων „παντοίων“ praebet. „Etsi nomina quae sequuntur sint παντοῖα, praestat tamen lectio σπανίων, quum sint plerumque rariora.“ His Boissonadii verbis plane assentior et prorsus dico haec rariora verba plerumque esse Atticiana. Nam tantum aberat, ut Atticistae vulgarem linguam suppressere possent, ut contra eorum studia non ita multo post in oblivionem venirent. Itaque iam Pselli aetate multa Atticissantium verba optimo iure rara dici poterant.

2) Verba ὅτι τοὺς ἀνорέκτους hic locum non habere bene monet Kalbf.; pertinent enim non ad prius, sed ad alterum orationis membrum.

ἀπεστραμμένους προσέσθαι καλοῦσιν ἀποσίτους. De al. fac. 14, 5 (K. VI 677) . . φυλάττον δ' ἐπὶ τῶν ἀνορέκτων, οὓς ἀποσίτους ἐκάλουν οἱ παλαιοί.

Poll. VI 34 (Τροφαὶ καὶ τὰ ἀπ' αὐτῶν ὀνόματα) . . ἀπόσιτος, φιλόσιτος, ἄσιτος . . . VI 41 . . . καὶ ἀπόσιτος ὁ ἀπεστραμμένος¹⁾ σιτίων ὡς ἄπιχθους παρὰ Ἀριστοφάνει ὁ ἰχθύων ἄγευστος. Antiatt. 83, 17 ἀπόσιτος· ἄσιτος. Φιλωνίδης Κοθόρνοις (I 255 K.); cf. Athen. II 47e et VI 247e, ubi affertur versus: „ἐγὼ δ' ἀπόσιτος ὦν τοιαῦτ' οὐκ ἀνέχομαι.“ Xp. ἀπόσιτος: ἄσιτος, ἄτροφος = Suid., qui apponit exemplum mutilatum, quod rectius ap. Procopium Hist. Arc. cap. XIII p. 41 legitur: Ἐπεὶ καὶ ἀπόσιτος ἡμέρας τε καὶ νύκτας δύο τὰ πολλὰ ἔμενεν, ἄλλως τε ἡνίκα ὁ πρὸ τῆς Πασχαλλίας καλουμένης ἐορτῆς χρόνος ἐνταῦθα ἄροι, τότε γὰρ πολλάκις ἡμέραςιν δυοῖν, ὥσπερ εἴρηται, γεγονὼς ἄσιτος ὕδατί τε βραχεὶ ἀποξῆν ἐπηξίλον καὶ βοτάναις ἀγροῖς τισίν. Deinde Suid.: Καὶ ἀποσιτῶ τὸ καταλιμπάνω τὸν σίτον. s. v. Ἀνόρεκτος. Ὁ μὴ ὀρεγόμενός τις, ὁ πρὸς τὰ προσφερόμενα βρώματα ἀηδῶς διακείμενος. Zon. 239 ἀπόσιτος· ξένος, ubi Tittmann haud male κενός suspicatur. Hes. ἀσιτία· ἡ ἀνορεξία. Suid. ἀσιτῶ· ἄρτον οὐκ ἐσθίω.

His testimoniis adhibitis licet dicere ἀπόσιτος et ἄσιτος ab Atticistis laudata esse, ἀνόρεκτος reprobatum. Quod discrimen inter ἄσιτος et ἀπόσιτος Galenus statuit, id etiam ab Atticistis quibusdam factum esse Antiatt. testatur, cum exemplo allato Philonidem quidem voce ἀπόσιτος usum esse dicat ubi illi ἄσιτος postulent; nam aliter verba eius non intelleguntur. Distinctio illa a Plutarcho, quantum e Wytttenbachii indice video, accurate observatur, neglegitur ab aliis velut Luciano (Schm. Att. I 313) et Athenaeo; cf. loci ex Hes., Xp., Suid. supra allati. Exempli gratia afferro ex Plut. Mor. 635 C καὶ γὰρ τοῖς ἀποσίτοις τῶν ἀρρώστων ὁπώρας τι προσενεχθὲν ἀναλαμβάνει τὴν ὄρεξιν. 687D Ἦδη δὲ πολλοὶ τῶν ἀποσίτων ἐλαίαν ἀλμάδα λαμβάνοντες . . ταχέως ἀνέλαβον καὶ παρεστήσαντο τὴν ὄρεξιν. Sed 187D σὲ μὲν ἀνχμῶντα καὶ ἄσιτον, ἐμὲ δὲ ἡριστηκότα καὶ ἀηλιμμένον ἀποκτενοῦσιν. 705E . . ἂν ἐν θεάτροις ἄσιτοι καὶ ἄποτοι διημερεύωσιν. Contra Lucian. De hist. conscr. 21 ἀπόσιτοι δὲ καὶ ἐς ἐβδόμην διαρκοῦσιν οἱ πολλοί. Apud Athen. III 84e narratur nonnullos ad bestias damnatos esse καὶ ἔδει αὐτοὺς ἀποσίτοις ζώοις παραβληθῆναι. Non prorsus alienus ab antiqua significatione est Aelian. N. A. 139, 19 καὶ δὴ κομισθέντος τοῦ εἰρίφου ἢ δὲ (sc. ἢ ἀρόδαλις) ἐγκρατῶς ἔσχε, δεομένη ἀπόσιτος εἶναι διὰ πλησμονήν.

1) Vides idem verbum, quo usus erat Galenus, quod non casu factum esse opinor, sed cum similibus vel eisdem fontibus nisi sint Pollux et Galenus in commentariis, quae in Hippocr. scripsit, et saepe alibi.

ἄρακος, λάθυρος — ἄραχος, βίκιον.

De al. fac. 21, 22 (K. VI 551) Τό γε μὴν ὄνομα τοῦ βίκιον παρ' ἡμῖν μὲν σύνηθές ἐστι, καὶ μόνως οὕτως ὀνομάζεται· παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς ἄρακος ἢ καὶ λάθυρος ἐκαλεῖτο. cf. ibid. 14, 22 (K. VI 541) Περί ἀράκων. Τὴν ὑστάτην συλλαβὴν τοῦ τῶν ἀράκων ὀνόματος διὰ τοῦ κ γεγραμμένην εὐρίσκομεν ἐν ταῖς Ἀριστοφάνους Ὀλκᾶν (fr. 412 K.), ἐνθα φησὶν· „Ἀράκους, πυρούς, πτισάνην, χόνδρον, ξιάς, αἶρας, σεμίδαλιν.“ Παραπλήσιον δ' ἐστὶ τὸ σπέρμα τῶ τῶν λαθύρων, καὶ τινές γ' οὐχ ἔτερον εἶναι γένος ἐκείνων νομίζουσιν αὐτό. Καὶ γὰρ καὶ ἡ χρῆσις ἅπασα καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ παραπλησία τῇ τῶν λαθύρων ἐστὶ, πλὴν ὅσῳ σκληρότεροί τε καὶ δυσεψητότεροι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ δυσπεπτότεροι τῶν λαθύρων εἰσὶν οἱ ἄρακοι. Παρ' ἡμῖν δ' ἄρριόν τι καὶ στρογγύλον καὶ σκληρόν, ὀρόβον μικρότερον, ἐν τοῖς Δημητροῖς καρποῖς εὐρίσκόμενον ὀνομάζουσιν ἄραχον, οὐ διὰ τοῦ κ' τὴν ἐσχάτην συλλαβὴν, ἀλλὰ διὰ τοῦ χ' φθεγγόμενοι . . . K. XIX 85, 7 ἀρακίδας· πυρίνους ἀρακίσκους, εἶδος ὀσπρίου δέ ἐστιν ὁ ἄρακος.

Inter eos qui ἄρακον et λάθυρον eundem esse putant est Hes. ἄρακος· ὀσπρίον τι· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ λάθυρον. Atticistarum doctrinam agnoscimus in Xp. (141, 2): Ἀράκους· τὰ ὀσπρία, διὰ τοῦ κ' καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ χ'. Poll. I 247 citat ἀράκη, quod numerus pluralis esse non potest, nam ὁ ἄρακος nominativus est.

Ex litterarum tantum monumentis Galenus formam ἄρακος novit. Quamquam ipse inter βίκιον et ἄραχος distinguit (hic στρογγύλος est 541, 10, hoc οὐ στρογγύλον 550, 18), tamen verisimile est in aliis regionibus ἄραχος nomen etiam pro ea planta usurpatum esse, quam Attici ἄρακον appellabant; at Atticistas neque ἄραχος neque βίκιον novicium nomen admisisse consentaneum est.

ἄστρον Sternbild — ἄστρον Einzelstern.

K. XVII A 16, 6 . . . τῶν ἄστρον αἶ τ' ἐπιτολαὶ καὶ δύσεις γίνονται. Καλοῦσι μὲν οἱ Ἕλληνες (cf. p. 10) ὥς τὰ πολλὰ τὸ συγκείμενον ἐκ πολλῶν ἀστέρων ἄστρον, οἷον τὸν ταῦρον ὅλον ἢ τι μέρος αὐτοῦ¹⁾, τὰς ὑάδας ἢ τὰς πλειάδας. Ὅμως μὴν ἔστιν ὅτε καὶ τῶν ἀστέρων ἕκαστον ὀνομάζουσιν ἄστρον, οὐ μὴν τὸν γε συγκείμενον ἐκ πολλῶν ἀστέρα καλοῦσιν, ἀλλ' ἄστρον αἶν μόνως οὕτως. Ἐνα δ' ἕκαστον οὐκέτι ἀστέρα μόνον, ὥς εἶπον, ἀλλὰ καὶ ἄστρον, οἷον τὸν ἀρκτοῦρον, τὸν σείριον, τὸν ἑωσφόρον, τὸν ἑσπέριον.

Zon. p. 314 Ἀστὴρ καὶ ἄστρον διαφέρει. Ἀστὴρ γὰρ ὁ Κρόνος καὶ οἱ ἄλλοι πλάνητες· ἄστρον δὲ ὁ Ὠρίων, ὃς κβ ἀστέρων ἐστὶ σύστημα . . . p. 323 Ἀστρον· σῶμα πύρινον ἐν τῷ οὐρανῷ . . . ἢ σύστημα ἄστρον (scr. ἀστέρων), ἢ etc; cf. E. Gud. 86, 39 (St. 218, 23, ubi ante-

1) K. αὐτῶν; sed in transl. Lat. eius.

cedit 'Ερηννίου'); schol. ad *Α* 75 et v 5; Ammon. 26; Eust. 446, 43. Suid. post distinctionem dicit: τὸ δὲ ἄστρον ἐκ πολλῶν συνέστηκεν· ὃ καὶ ἀστροθέτημα καλεῖται. Schol. Pind. Olymp. I 9 d (p. 21, 17 Drachm. cf. p. 56, 3 Abel) ἄστρον: κακῶς εἶπεν ἄστρον· ἔδει γὰρ εἰπεῖν ἀστέρα. τὰ γὰρ ἐκ πολλῶν συγκείμενα ἀστέρων ζῳδία λέγονται ἄστρα, ὃ δὲ ἥλιος ἀστήρ. Huic doctrinae obloquitur ut Galenus ita Lex. Vindob. 23, 11 Ἄστρον λέγεται καὶ ὁ μονοφεργγής. Ὁ μέγας Βασίλειος· „τί γάρ, φησίν, ὅτι τῶν κινουμένων ἄστρον ἢ ἐπιπλοκή πρὸς τοὺς ἐν τῷ ζῳδιακῷ κειμένους ἀστέρας;“ Καὶ Πλάτων (Legg. X 898 D)· „ἥλιον καὶ σελήνην καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα.“ Plane dicit Hes. ἄστρα· Ἀττικοὶ τοὺς ἀστέρας.

ἀσφάραγος (ὄρμενον) — ἀσπάραγος.

De al. fac. 33, 24 (K. VI 641) Περὶ ἀσπαράγων. Εἴτε διὰ τοῦ φ λέγειν ἐθέλοις τὴν δευτέραν συλλαβὴν τῶν ἀσπαράγων εἴτε διὰ τοῦ π, καθάπερ ἅπαντες, οὐ νῦν πρόκειται σκοπεῖν, οὐδὲ γὰρ τοῖς Ἀττικίζειν τῇ φωνῇ σπουδάζουσιν ἀλλὰ τοῖς ὑγιαίνειν ἐθέλουσι γράφεται ταῦτα, καὶ, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ Πλάτωνος, μήτε γράμματα μήτε νεῖν ἐπίστανται. Καλούντων οὖν τῶν νῦν Ἑλλήνων σχεδὸν ἀπάντων τοὺς ἀπαλοὺς καυλοὺς, ὅταν αὐξάνωνται πρὸς τὴν τοῦ καρποῦ τε καὶ σπέρματος ἐκβολήν, ἀσπαράγους διὰ τοῦ π, τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐροῦμεν, ἐπιτρέψαντες ὅπως ἂν ὀνομάξωιν ἐθέλωσιν οἱ χρώμενοι.

Dioseur. II 125 forma ἀσπάραγος utitur. Sed Phryn. p. 196 Ἀσπάραγος· καὶ τοῦτο δυοῖν ἀμαρτήμασιν ἔχεται, ὅτι τε ἐν τῷ π καὶ οὐκ ἐν τῷ φ λέγεται, καὶ ὅτι ἰδίον τι φυτόν ἐστιν ἄγριον ὃ ἀσφάραγος καὶ οὐκ ἐν τοῖς ἡμέροις καταλεγόμενον· ὃ γοῦν Κρατῖνος (fr. 325 K.) ἐν ἄλλοις ἀγρίοις αὐτὸ καταλέγων φησίν

„Αὐτομάτη δὲ φέρει τιθύμαλον καὶ σφάκον πρὸς αὔον
ἀσφάραγον κύτισόν τε· νάπαισι δ' ἀνθέρικος ἐνηβᾷ·
καὶ φλόμον ἄφθονον ὥστε παρεῖναι πᾶσι τοῖς ἀγροῖσι.“

Ἄπαντα γὰρ τὰ καταλεγόμενα ἄγρια. Οἱ δὲ νῦν τιθέασι τὸ ἐν ἐπὶ παντός ἀμαθῶς. Τῶν γὰρ λαχάνων αἱ ἀνθαι ὄρμενα καλοῦνται καὶ ἐξορμενίζειν τὸ ἐκβλαστάνειν καὶ ἐξανθεῖν. Λέγε οὖν ὄρμενα, ἀλλὰ μὴ ἀσπαράγους, ἀδόκιμον γὰρ λίαν. Eadem docet in App. soph. 24, 8.

Athen. II 62 e ex Theopompo (I 751 K. fr. 68) profert ἁπείτ' ἰδὼν ἀσφάραγον ἐν θάμνῳ τινί et ex Amipsia (I 677 K. fr. 25) οὐ σχῖνος οὐδ' ἀσφάραγος, οὐ δάφνης κλάδοι. Antiphanem autem (II 130 K.) et Aristophontem (II 282 K.) forma per π scripta usos esse... 62 f. Δίφιλος δὲ φησιν ὡς ὃ τῆς κράμβης ἀσφάραγος, λεγόμενος ἰδίως ὄρμενος, εὐστομαχώτερός ἐστι... Ἀττικοὶ δ' εἰσὶν οἱ λέγοντες ὄρμενον τὸν ἀπὸ τῆς κράμβης ἐξηνηκότα, cf. Hes. ὄρμενος... οἱ μὲν τῆς κράμβης τὸ ἐντὸς κῆμα· οἱ δὲ τὸν ἄγριον ἀσπάραγον,

ἄλλοι πᾶν τὸ ἐκκεκαυλημένον. Ex Athenaeo, ut adnotat Lob. 111, Eust. 899, 18.

Χρ. Ἀσφάραγον: φάρυγα, στόμαχον, λαιμόν. Λέγεται δὲ καὶ τὸ ἀκανθῶν ἀποφύμενον βλάστημα. Ἔστι δὲ καὶ βοτάνης εἶδος ἀσφάραγος πρὸς τὰς καθάρσεις ἐπιτήδειον. Οὕτως μὲν οἱ Ἀττικοὶ διὰ τοῦ φ τὴν λέξιν προφέρουσιν, οἱ δὲ πολλοὶ μὴ ἀκριβοῦντες διὰ τοῦ π λέγουσι καὶ ἀπλῶς τὰ τῶν λαχάνων ὄρμενα ἀσπαράγους καλοῦσιν. Similiter Suid. Cf. Zonar. p. 315 ἀσφάραγος· ὁ λαιμός . . . ὁ δὲ Ἡρωδιανὸς λέγει . . . (sequitur etymologia). Λέγεται δὲ καὶ τὸ ἐξ ἀκανθῶν φυόμενον βλάστημα. Ἔστι δέ τι καὶ βοτάνης εἶδος . . . Quae sequuntur, consentiunt cum Χρ. Prima verba usque ad Ἡρωδιανός¹) simillime in E. M. 160, 50 oppresso nomine Herodiani. In fine autem huius articuli additur: οὕτως εὖρον ἐν τῷ λεξικῷ τῷ ῥητορικῷ.²) Poll. VI 54 (Περὶ πυριέφθου, ἀσπαράγον³) etc.). Ἀσφάραγος ὁ ἀκανθίας ὄρμενος ἡμερος ἀσπάραγος, quae verba Lob. Phryn. p. 112 interpretatur: „asparagus spinosus ὄρμενος appellatur, hortensis vero ἀσπάραγος.“ Ego potius sic scriperim: ἀσφάραγος ὁ ἀκανθίας, ὄρμενος <δ> ἡμερος ἀσπάραγος, i. e. spinosus asparagus ἀσφάραγος dicitur, hortensis vero ὄρμενος. Lob. l. l. dicit duobus locis Plinianis (19, 151; 20, 110) pro *orminon* et *orminion* reponendum esse *ormenon*, in novissima Mayhoffii editione in utroque loco *orminon* editur.

Hes. ἀσπάραγος· τὸ ἐκ τῶν ἀκανθῶν φυόμενον τραχύ. s. v. ἀσφάραγος· φάρυγξ ἢ βρόγχος, ἢ λάχανον εὐτελές, ἀσπάραγος. E. Gud. 84, 33 (St. 214, 11) Ἀσπάραγον . . (sequitur etymologia); pergit: (St. 214, 25) Ἀσπάραγος· κυρίως ὁ ἐπὶ ἐλ(ε)λου ἢ ὀρείον· <δ> μὴ σπειρόμενος. Οὕτως Ἡρωδ. (I 141, 3 Lentz). Simill. E. M. 156, 28.

Etymologiae vocis, quae guttur significat, partim ad formam ἀσπάραγον, partim ad ἀσφάραγον pertinent; cf. E. M. 160, 55 cum annotatione Gaisfordii et Etymologicum Angelicanum⁴) p. 683, 11.

Duo igitur testimonia Atticiana Galenus hic praebet, alterum plane dicit, alterum, etsi non nominat vocem ὄρμενον, latet in definitione, quam addit. Hoc cum mea quidem sententia saepe fiat, multa testimonia Atticiana magis divinare quam coarguere possumus, nisi forte, ut hic, aliis testimoniis adiuvamur.

1) Cf. „Herodian als Atticist“ in Reitzensteinii „Geschichte der griech. Etymologika“ p. 371 sqq.

2) De lexicis rhetoricis, in quibus semper fere Atticistarum doctrina inest, cf. v. c. Schwabei praefationem in Dionysii et Pausaniae fragmenta; praeterea Meyer „De lexicis rhetoricis“ (Opusc. Acad. II 30 sqq. et 62 sqq.).

3) Non dubito, quin Pollux ἀσφαράγον scripserit et Bethe in nova editione sic scripturus sit.

4) Ed. Ritschl, opuscul. I p. 678 sqq.

ἀτεράμων — ἀτέραμος, sim.

K. VI 784, 11 Ἐνια δὲ τῶν Λημητριῶν σπερμάτων οὐδ' ὅλως ὀγκοῦσθαι πέφυκεν ἐφόμενα· κεκλήκασι δ' ἀτέραμνα τὰ τοιαῦτα τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων (cf. p. 10) ἔνιοι.

Aliter Xp. Ἀτεράμονες: οὐχὶ ἀτέραμοι. καὶ τὸ ἐνικὸν ἀτεράμων. οὐχὶ ἀτέραμος· καὶ ὅσπρια ἀτεράμωνα, οὐχὶ ἀτέραμνα· Ἀριστοφάνης Ἀχαρνεῦσιν (v. 181) „Ἀτεράμονες Μαραθωνομάχαι σφενδάμνιοι“. Idem Suid., addit Καὶ Ἀτεράμων, ἀκαταπόνητος (= Xp.), σκληρός exemplo ex Aeliano allato.

Praeterea autem ex alio fonte Xp. Ἀτέραμνον: σκληρόν, δυσμετάβλητον (= Suid.). Hes. ἀτέραμνον· τὸ μὴ ἐνδιδοῦν (ψ 167), σκληρόν. Τέρεν γὰρ τὸ ἀπαλόν. Sequitur ἀτεράμων· σκληρός· ἀκαμπής· ἀκαταπόνητος· ἀνελεήμων. Schol. Theocr. Id. X 7 . . . ἀτεράμνους γὰρ τοὺς σκληροὺς φασί, τοὺς μὴ τέρενας· ἐπεὶ τέρεν τὸ ἀπαλόν· καὶ τὰς πέτρας τὰς μὴ τειρομένας, καὶ ἀτέραμνα ὅσπρια, τὰ ἀνέψητα. Poll. VI 125 (Περὶ ὀργίλου) . . Καὶ τὰ Πλάτωνος, ἀτεράμων, κερασβόλος (Leg. IX 853D, vide infra). — Schm. Att. IV 279 ex Philostr. Secundo † ἀτεράμων Ap. 99, 6. Ar. Pl. (Bei Späteren sonst ἀτέραμος.) At ipse Phryn. B. A. 8, 16: Ἀτεράμων ἀνθρώπος καὶ πρίνις καὶ σιιπτὸς καὶ σφενδάμνιος: ἐπὶ τοῦ πάνυ σκληροῦ. Τὰ γὰρ ῥαδίως ἐφόμενα τῶν ὀσπρίων τέρεμνα καλοῦσιν οἱ Ἀθηναῖοι· κατὰ στέρησιν οὖν ἀτεράμων. Quae quamquam ex Aristophane petita esse in proximis ipse indicat, tamen ἀτεράμων emendare non audeo propter formas τέρεμνα et ἀτεράμων quae sequuntur. — Zon. p. 330 Ἀτεράμων· οὐχὶ ἀτέραμος. Ὅμηρος (l. l.) . . . „Κῆρ ἀτέραμνον ἔθηκε“. παρὰ τὸ τέρεν τὸ ἀπαλόν, τεράμων ὁ ἀπαλὸς καὶ ἀτεράμων ὁ σκληρός· τὸ οὐδέτερον ἀτέραμον καὶ πλεονασμῷ τοῦ ν ἀτέραμνον. Annotat Tittmann: In Cyrillo meo: „Ἀτεράμονες· σκληροί· αὐθάδεις. Ἀτεράμων· σκληρός· ἀκαταπονήτως [Ἀν ἀμετακίνητος?]“¹⁾. Ἀτέραμος· δυσέφανος. Ἀτέραμα [l. ἀτέραμνα] τὰ μὴ ἐφόμενα ὅσπρια. Zon. 331 Ἀτέραμος· δυσέφανος· οὕτως φησὶ Πλάτων. p. 336 Ἀτεράμνα: τὰ μὴ ἐφόμενα ὅσπρια. E. Gud. 89, 36 (St. 225, 9, sed ibi falso: πλεονασμῷ τοῦ μ.) Ἀτέραμος . . .²⁾ πλεονασμῷ τοῦ ν. p. 89, 44 (St. 225, 15) λέγεται <ἀ>τέρεμνα (immo ἀτέραμνα) τὰ μὴ ἐφόμενα ὅσπρια, ἀλλὰ σκληρὰ καὶ κερασβόλα. Καὶ ἀτεράμων ὁ σκληρὸς καὶ ἀπηνής ἄνθρωπος. Hinc corrigendus locus Orionis Thebani p. 621, 11. E. M. 163, 11 sqq. de versu illo ex Aristoph. Acharn. agitur. . . . Λέγεται δὲ ἀτέραμνα καὶ τὰ μὴ ἐφόμενα ὅσπρια, ἀ καὶ κερασβόλα προσαγορεύεται. Schol. Arist. Vesp. 729 Ἀτεράμων (Οἶονεὶ μὴ τεράμων, ἀλλὰ) σκληρός· (ἐνθεν δὲ) καὶ ἀτέραμνα (ὅσπριά φασιν), τὰ μὴ ἐφόμενα διὰ σκληρότητα . . . (καὶ Πλάτων (l. l.) κέχηρη-

1) Immo ἀκαταπόνητος, ut apparet ex Xp., al.

2) Veterum etymologias ut omnes fere vanas omittere soleo.

ται τῇ λέξει κερασβόλους καὶ ἀτεράμους λέγων τοὺς σκληροὺς διὰ τούτων „μή τις γένηται τῶν πολιτῶν κερασβόλος ἢ ἀτέραμος“. ¹⁾ φασὶ γὰρ τὰ κατὰ τῶν κεράτων βληθέντα σπέρματα ἀτέραμνα γίνεσθαι). Psell. στίχ. πολιτ. l. l. v. 402 Ἀτέραμνα, ἀνέψητα, οἷα τὰ κερασβόλα.

Duos fontes cognovimus, ex quibus satiantur rivi tradentium. Severiores Atticistae ἀτεράμων postulabant nisi auctoritate Aristophanis et Platonis ut videtur; ceteri etiam ἀτέραμος admittebant, quod ipsi ex Platonis libris firmare posse sibi videbantur, maxime in hac locutione: ἀτέραμνα ὄσπρια, quam etiam Galenus videtur defendere. Ceterum in nostris Platonis codd., quantum video, ἀτεράμων legitur.

βάλανος φοινίκων — φοινικοβάλανος, φοῦνιξ.

De al. fac. 11, 6 (K. VI 606) Περὶ τοῦ τῶν φοινίκων καρποῦ. Εἴτε βαλάνους φοινίκων ἐθέλεις ὀνομάζειν τὸν καρπὸν αὐτῶν εἰθ' ὁμωνύμως ὄλω τῷ δένδρῳ φοίνικας, ὥσπερ ἔθος ἐστὶν ἤδη πᾶσι τοῖς Ἑλλησιν, οὐδὲν οὔτε βλαβήσῃ κατ' οὐδέτερον οὔτ' ὠφελήσῃ πρὸς τὴν τῆς δυνάμεως γνῶσιν. K. VI 779, 9 Τῶν δὲ φοινίκων ὁ καρπός, ὃν ἔφην ἅπαντας Ἑλληνας ὀνομάζειν φοίνικας ὁμωνύμως τῷ δένδρῳ, στύφοντός τε ἅμα καὶ γλυκεὺς χυμοῦ μετέχει. Τινὲς δὲ τῶν νεωτέρων ἰατρῶν ἐν συνθέτῳ προσηγορίᾳ φοινικοβαλάνους ὀνομάζουσιν αὐτούς, οὐ μὴν παρὰ γε τοῖς παλαιοῖς Ἑλλησιν εὔρον τοῦνομα· φοινίκων γὰρ ἐκεῖνοι βαλάνους τὸν καρπὸν τοῦτον, οὐ φοίνικας οὐδὲ φοινικοβαλάνους ὀνομάζουσιν. Ἄλλ' οὐ πρόκειται νῦν ἡμῖν ὀνόματα διαστέλλεσθαι, σχολὴν ἀγόντων ἀνθρώπων σπουδάσμα, καὶ τούτων οὐ πάντων, ἀλλ' ὅσοι τῇ παλαιᾷ τῶν Ἀττικῶν ἐργνώκασι χρῆσθαι φωνῇ. XII 960, 15 ... διακλύσματα μὲν γὰρ σύμμετρα τὰ τε τῶν φοινίκων ἐστὶν ἢ φοινικοβαλάνων ἢ ὅπως ἂν ἐθέλῃς ὀνομάζειν . . .

Hic cum dicat non referre, quomodo quis fructum nominare velit, illic monet nonnullos e recentioribus medicis nomine uti, quod apud veteres non reperiatur. Ipse ergo Galenus Atticismi praeceptis, quamquam sexcenties adunco naso ea suspendit, plane se liberare non potest, qua de re infra accuratius agendum erit. Praeterea adnotabimus eum ultimo loco duo tantum nomina ponere, omittere ipsum nomen Atticum, ut, nisi alibi ipse clare dixisset, hoc nesciremus. Quo fit, ut saepe in talibus locis, nisi aut ipse Galenus alio loco plus dicit aut aliis adiuvamur testimoniis, multa hodie non iam intellegere possumus, quae aequalibus sane clara erant.

De usu vocis βάλανος cf. λέξ. ῥητ. B. A. I 225, 9 Βάλανοι· τὰ ἐξηρητημένα τῶν ὀρμῶν· καὶ ὁ τῶν δρυῶν καρπός κυρίως, ὑπὸ Ξενο-

1) Sed nunc ibi legitur δς ἀτεράμων.

φῶντος (Anab. II c. 3, 14) καὶ οἱ τῶν φοινίκων· καὶ αἱ κλείδες βάλανοι, καὶ τὰ ἐμπύπτοντα τῇ κλειθρίᾳ. Κρηῖτες δὲ τὰ ἀμύρδαλα βαλάνους· οἱ ἱατροὶ δὲ βαλάνους τὰ ἐντιθέμενα τῇ ἔδρᾳ λέγουσιν. Poll. I 244 Ὁ δὲ καρπὸς ὁ μὲν τοῦ ἄρρενος (sc. φοινίκος) ψήν, ὁ δὲ τῆς θηλείας βάλανος. VI 82... ἐλαιοσάμματα, φοινικοβάλανος, Κρητική... Zon. p. 1818 φοῖνιξ...¹⁾ τὸ δένδρον, Suid. φοῖνιξ· τὸ δένδρον· καὶ τὸ ὄρνεον. δένδρον oppositum est fructui, hunc ergo aliter nominari iuebant auctores fontium, ex quibus hi hauserunt. Quomodo, invenimus apud Zon. p. 372: Βάλανος φοινίκων· οἶνον ἔπινον ἀπὸ βαλάνου τῆς ἀπὸ τοῦ φοινίκος. Etiam Aleiphron sophista habet I 22, 6 βάλανοι τῆς ἀπὸ τοῦ φοινίκος. Hes. βάλανοι... καὶ ὁ τῶν φοινίκων (sc. καρπός); simillime Suid. Athen. XIV 651b ex Xenophont. l. modo citato βάλανοι τῶν φοινίκων affert; (651f.) Melanippidem fructum φοινίκας appellasse (fr. I B), item Aristot. (fr. 246 R.) et Hellenicum (Mueller, Frgm. Hist. Graec. I 67). Eust. 1657, 16 Βάλανοι δὲ οὐ δρυῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ φοινίκων, καθ' ὁμοιότητα· οὕτω δὲ καὶ τὸ τοῦ αἰδοίου παρὰ τισιν ἄκρον. Φοινικοβάλανος forma invenitur ap. Polyb. XII 2, 6, Diosc. I 188, Plut. II 723 D, 913 B, quos auctores iure Galenus nominare poterat νεωτέρους.

Apparet quid rei sit. Masculini fructus nomen ψήν ex solo Poll. comperimus, sed certum est hoc Atticistis gratum fuisse. Quod Galenus probari videtur φοινικοβάλανος, hoc Poll. recepit. Nos existimamus Galenum hic propius ad veritatem accedere quam Pollucem et βάλανος φοινίκων si non apud omnes, certe apud plurimos Atticistas in usu fuisse, etsi βάλανον proprie quercus fructum significare lexicographus rhetoricus supra allatus monet. Ceterum constat sermonis Attici defensores non omnes eadem docuisse, sed alterum hoc, alterum illud esse Atticum contendisse.

ἐμπειρος — ἐμπειρικός; αὐτόπτης — αὐτοψία; τριβή, τρίβων.

De subfigur. empir. p. 38, 17 Bonnet: *Apud antiquos quidem igitur Graecos hoc, scilicet per se inspectorem²⁾ vidi quidem scriptum, per se inspectionem³⁾ non vidi. Nos vero sicut in aliis ita et in his cognominantes dicimus per se inspectionem. Operatio quaedam vero et non notitia fiet per se inspectori. Sed assueverunt anteriores empirici non operationem solam, sed etiam notitiam dicere per se inspectionem et quod plus est adhuc empiriam ipsam ita nominant. Et nos etiam similiter utemur his nominationibus et dicimus per se inspectionem non*

1) Complures grammatici φοῖνιξ scribendum esse censent, cf. Schaef. ad Hesiodi Op. 69 et ad Sophocl. Philoct. 562; plurimi φοῖνιξ, ut Ellendt in lexico Sophocleo s. v.

2) Graecum nomen αὐτόπτην Junt. habet.

3) Αὐτοψίαν ibid.

solum omnem notionem eius quod apparet, sed etiam empiriam quae ex multis talibus acervata est. Assueverunt autem nescio quare nomen observationis dicere impar (in par coniecit Bonnet) huic, scilicet notitiae et memoratiōi eorum, quae inventa sunt. Et propterea et Theodes¹⁾ dixit quod partes medicativae per quas ut plurimum adipiscimur finem per empiriam nobis acquiruntur, quae per se inspectionem et historiam fit et transitionem quae secundum convenientiam; deinde consequenter definiens empiriam quae nihil differt a per se inspectione ait: empiria quidem igitur dicitur tota eius quod apparuit observatio, pro memoratiōe et notitia dicens observationem, quod et conservatio (id est τήρησις) nominatur, quae est actus eius quod (qui? B.) observat, indicante hac nuncupatione non proprie dictam memoratiōem aut notitiam. His quidem igitur vocabulis non sunt usi (sc. Empirici) secundum consuetudinem Graecorum, nomine vero tribes (τριβής) sicut illi; eam enim quae in operationibus exercitationem empiriae tribes nominant. A qua et tribon a Graecis vocatur qui hac participavit, sicut et empirus (= ἔμπειρος) qui habet empiriam. Empiricum enim non assueverunt vocare Graeci. Sed qui constituerunt empiriam se ipsos empiricos quidem, empiriam vero non solum huius unius theorematis notitiam, sed totam medicativam nominant... cf. S. M. III, 3, 9 sqq. (K. I 67).

Satis habeo ex his testimoniis notare primum quidem αὐτοψίαν, quae vox ab Empiricis usurpabatur, non a veteribus esse dictam, sed αὐτόπτην etiam ab illis per solum Galenum nobis esse notum; deinde τριβή et τρίβων esse Attica etiam aliis ex auctoribus comperimus; postremo quod de vocabulis ἔμπειρος et ἐμπειρικός dicit Galenus, etiam Antiatt. testimonio confirmatur: B. A. 95, 15 Ἐμπειρικῶς· ἀντὶ τοῦ ἐμπίεως, Ἀλεξὶς Οἰνῷ (K. II p. 386, qui Meinekium secutus Ὑπνῷ ponit).

εὐδότης μίνθη — ἡδύσμος.

K. XI 882, 16 [Περὶ ἡδύσμου.] Ἠδύσμον, ἐνιοὶ δὲ μίνθην προσαγορεύουσιν. Ἔστι γὰρ ἑτέρα τις οὐκ εὐδότης μίνθη, ἣν καὶ καλαμίνθην καλοῦσι. K. XII 928, 9 τῆς εὐδότης μίνθης, ἣν ἡδύσμον ὀνομάζουσιν. XII 915, 15 τὴν εὐδότη μίνθην, ἣν οἱ παλαιοὶ καλοῦσιν ἡδύσμον. Diosc. III 34 ἡδύσμον, οἱ δὲ μίνθην. Non conveniunt ultimis Galeni verbis testimonia haec: Χρ. Μίνθη, καλαμίνθη, ἡδύσμος· βοτάνη εὐδομος. Zon. p. 1362 μίνθη· ἡδύσμος καὶ καλάμινθος (idem p. 975 ἡδύσμος· εἶδος βοτάνης = Suid.). Poll. VI 68 μίνθα δὲ ἢ μίνθη²⁾, τὸ καλούμενον ἡδύσμον. Hes. ἡδύσμος· ὁ ἀρωματίτης κάλαμος. s. v. μίνθα· τὸ ἡδύσμον· καὶ ἀνθρωπεῖα κόπρος.³⁾

1) Fortasse Theudas scribendum, ut cap. 4, 15.

2) Praeterea forma μίνθος invenitur, e. g. Eust. 1524, 12, al.

3) De hac significatione cf. schol. Aristoph. Plut. 313.

Suid. *Μίνθη*· *καλαμίνθη*, *ἡδύσμος*, *βοτάνη* *εὐώδης*, ubi Küster adnotat: „Diversa tamen est herba calamintha ab ea quae mentha vocatur.“ Phot. *Μίνθα*· *τὸ παρ' ἐνίοις ἡδύσμον*, . . . E. Gud. 395, 1 (= E. M. 588, 5) *Μίνθη*· *ἦν τινες ἡδύσμον καλοῦσι*· *ἔτι*¹⁾ *δὲ καλάμινθος ἄγριον ἡδύσμον*, . . . Theodos. Alexandr. (Grammat. graec. I, IV p. 304, 13) *μίνθη* (sic V, *μίνθα* N C), sequitur: *τὸ ἡδύσμον*, quod haud dubie interpretatio vocis *μίνθη* a grammatico ipso vel potius ab alio quodam profecta.²⁾ Apertissime Th. M. 230, 4 *Μίνθη*, *οὐχ ἡδύσμον* et Philemon³⁾ (in Reitzensteinii Geschichte d. griech. Etymol. p. 395, 20) *Μίνθαν*, *οὐχ ἡδύσμον*.

Lexic. Botanic.⁴⁾: *Εὐώδης μίνθος*, *τὸ*⁵⁾ *ἡδύσμον*. Lexic. Cyrilli⁶⁾ (in Aretini libr. „Beiträge zur Geschichte und Literat.“ vol. IX p. 1256 sqq. litterae M et N continentur) *μίνθη*, *ἦν τινες ἡδύσμον καλοῦσιν*· *ἔστι δὲ καλάμινθα(ς)*⁷⁾, *ἄγριον ἡδύσμον*. Psell. *στίχ. πολιτ.* v. 366. *Ἡ μίνθη*, *τὸ ἡδύσμον*. Schol. Aristoph. Ran. 1075 *μινθῶσαι* . . . *μίνθη* *δὲ τὸ παρ' ἡμῖν ἡδύσμον*· *οἱ δὲ τὸν θύμον* = Suid. s. v. *Μίνθα*. Cf. schol. Aristoph. Plut. 313.

Quibus omnibus testimoniis unus Galeni locus oppositus est, nisi statuimus ibi mendum latere. Quae suspicio comprobatur editione Froben. et Junt.: „... aut calaminthen aut mintham odorem, quam veteres hedyosmon appellant,“ ubi in margine adscriptum: *Al. πολλοί* id est multi.“ Hac mutatione facta sensus, qui desideratur, conficitur. Utrum *μίνθα* an *μίνθη* an *μίνθος* maluerint Atticistae, diiudicare non possum.

ἡπίαλος.

K. VII 347, 4 . . . *καὶ ἡπίαλος πυρετὸς ἰδίως ὀνομαζόμενος, ὅταν ἅμα πυρέτῳσί τε καὶ ξιγῶσι*⁸⁾ . . . *Ἀρχιγένης μὲν οὖν οἶεται κατ' ἄλλον μηδενὸς ἐπιφέρεσθαι μηδέποτε τοῦνομα τὸν ἡπίαλον, ἀλλ' ἢ κατὰ μό-*

1) Scribe *ἔστι* collato lexico Cyrilli, v. infra.

2) Hic Hilgard recte *μίνθη* scribit, cum verba enumerentur, quae finiuntur in *θη*, ut *λήθη*, *κριθή* etc.

3) Nam eum esse auctorem frustulorum illorum, quae cui tribueret Reitz. nesciebat, dicit L. Cohn in Philol. vol. 57 p. 353.

4) Etiam in hoc lexico botanico in Boissonadii Anecd. Gr. Tom. II p. 394—408 edito multa inesse Atticiana mihi persuasi, quorum nonnulla postea apud alias plantas afferemus. Similiter atque in Pselli *στίχοις πολιτικοῖς* hoc lexico ordine alphabetico scripto rariora plantarum nomina, quae sunt plerumque Atticiana, per nota explicantur.

5) Cf. Kochii verba supra p. 11 allata.

6) Ceterum in hoc lexico, quatenus editum est, non multa Atticiana inesse existimo.

7) Puto scribendum esse *καλάμινθος* coll. E. Gud.

8) K. *πυρέττουσι* et *ξιγοῦσι*.

νου τοῦ τοιούτου πυρετοῦ, φαίνονται δὲ τῶν Ἀττικῶν ἀνδρῶν ἔνιοι καὶ τὸ πρὸ τοῦ πυρετοῦ εἶγος οὕτως ὀνομάζοντες. Hoc recte dixisse Galenum videmus ex Moer., qui eam tantum significationem, quam Archigenes respuebat, Atticis vindicare videtur 198, 22 ἡπιάλον τὸ πρὸ τοῦ πυρετοῦ ψῦχος. Cf. Hes. ἡπιαλῶν· εἶγῶν· τὸ γὰρ πρὸ πυρετοῦ εἶγος ἡπιάλόν φασιν (Arist. Acharn. 1164). Altera significatio invenitur ap. Suid. Ἠπιάλος, ὁ εἶγοπύρετος. καὶ Ἠπιαλὼν μετοχή (Aristoph. locus ille affertur) . . . ἡπιάλος γὰρ κυρίως ὁ μετὰ εἶγους πυρετός. Aliae formae occurrunt in E. M. 436, 6 Ἠπιάλος καὶ ἡπιάλης καὶ ἡπιόλης: Σημαίνει τὸν εἶγοπύρετον καὶ δαίμονα τοῖς κοιμωμένοις ἐπερχόμενον (simill. E. Gud., sed de formis nihil). Nondum intellexerunt viri docti Hesychii glossam ἡπιάλος· εἶγος πρὸ πυρετοῦ. ἐκαλοῦντο δὲ οὕτω καὶ οἱ ψυχροί, ubi Schmidt adnotat: „Inexplicabile visum est Lobeckio Proll. p. 94. Pro οἱ ψυχροί coniciat aliquis αἱ ψυχαὶ sc. αἱ πετόμεναι, et referat ad ἡπιόλος Arist. H. A. VIII 26“ (p. 605 b 14). Sed haud scio an nonnulla verba exciderint et legendum sit οἱ ψυχροί τε ἔμα καὶ θερμοὶ πυρετοὶ vel tale aliquid collatis Galeni verbis. Lucianus hac voce utitur, v. Schmid Att. I p. 331 †*ἡπιάλος Theogn. Ar. Med.

Θριδακίνη — θριδάξ.

K. XII 509, 8 χρήσαιτο δ' ἔν τις ἐν τοιούτῳ χωρίῳ καὶ σέρεως (K. falso στέρεως) χυλῶ καὶ θριδακίνης τῆς ἀκηπεύτου τε καὶ ἀγρίας, ἣν ιδίως ὀνομάζουσιν θριδακίνην, τὴν γὰρ κηπευομένην ὀνομάζουσι θρίδακα. De al. fac. 24, 9 (K. VI 626) . . . καὶ μοι μόνον ἀλεξιφάρμακον ἀργυπνίας ἦν ἐσπέρως ἐσθιομένη θριδακίνη. Λέγω δ' οὐκ ἄλλο τι θριδακίνην ἢ ὃ πάντες οἱ νῦν ἀνθρώποι καλοῦσι θρίδακα, ἐπεὶ τοι παρ' ἡμῖν ἑτέρον τι λάχανον ἄγριον ὀνομάζεται θριδακίνη, πάμπαν παρὰ τε τὰς ὁδοὺς φνόμενον ἐπὶ τε τοῖς ὑψηλοῖς τῶν τάφρων ἔτι τε κατὰ τὰς καλουμένας λιβάδας καὶ πολλὰς τῶν ἀσπόρων χωρῶν. Ἔστι δὲ μικρὸν ἐκεῖνο τὸ λάχανον, οἶόν περ ἡ ἄρτι φνομένη¹⁾ θριδάξ²⁾ ἢ κηπευομένη. K. XIII 387, 8 . . . ὃ τῆς θριδακίνης χυλός, ὃ τε τῆς ἀγρίας καὶ ὃ τῆς κηπευομένης, ἣν ἅπαντες οἱ Ἕλληνες οἱ νῦν οὐ θριδακίνην, ἀλλὰ θρίδακα προσαγορεύουσι, τὴν ἀγρίαν μόνην θριδακίνην ὀνομάζοντες.

Phryn. 207 declarat, cur Galenus non semel affirmaverit lactucam hortensem ab iis, qui suo tempore viverent, θρίδακα nominari; θριδακίνην enim Atticistae postulabant: Θρίδακα Ἡρόδοτος (III 32) ἰάζων εἶπεν, ἡμεῖς δὲ θριδακίνην ὡς Ἀττικοί. In secundo testimonio Galenus accuratius quam in ceteris distinguens docet ipsius aetate, si

1) Desidero ἀρτίως εἰρημένην vel tale aliquid.

2) Stephanus mavult θριδάξ.

Atticistas neglexeris, tantum in Asia minore *θριδακίνης* nomen usitatum fuisse, atque id quidem de agresti planta; ibi igitur antiqua forma etiamtunc in communi sermone servabatur significatione in angustius contracta. Atticistae autem non distinguentes *θριδακίνην* dicebant utramque plantam. — Aliud nomen pro *θρίδαξ* erat *μαϊούλιον* vel *μαρούλιον*. Suid. *Θριδακίνη· τὸ παρ' ἡμῖν μαϊούλιον, λέγεται καὶ θρίδαξ*. Praeterea placentae genus *θριδακίνην* Attici nominabant. Hes.¹⁾ *θριδακίνα· εἶδος μάξης παρὰ Ἀττικοῖς καὶ αἱ παρ' ἡμῖν θρίδακες, ἧτοι μαϊούλια*. Item Phot. hoc placentae genus novit et Heladius apud Phot. (ed. J. Bekker) Biblioth. p. 532 a 13: *Ὅτι μάξης μὲν εἶδος οἱ παλαιοὶ θριδακίνην καλοῦσι, τὴν δὲ βοτάνην θρίδακα* (hoc Phryn. aliisque non convenit). *Οἱ δὲ λατοὶ θρίδακα μὲν τὸ ἡμερον λάχανον, θριδακίνην δὲ τὸ ἄγριον καλοῦσιν*. Athen. II 68f — 70a de vocabulo *θρίδαξ* agit. *Ταύτην Ἀττικοὶ θριδακίνην καλοῦσιν*, affert Epicharm. (p. 281 Lor.). Strattin *θριδακινίδας* nominasse (I 730 K.), Theophrastum (h. pl. 7, 4, 5) plura *θριδακίνης* genera dicere, praeterea *θριδακίνην* nominare Amphin (II 241 K.), Callimachum (fr. 371 Schn.) — is utroque nomine utitur: *Ὅτι ἡ Ἀφροδίτη τὸν Ἄδωνιν ἐν θριδακίῃ κρύψειεν, ἀλληγοροῦντων τῶν ποιητῶν ὅτι ἀσθενεῖς εἰσι πρὸς ἀφροδίσεια οἱ συνεχῶς χρώμενοι θρίδαξι*. — *θριδακίνα* ap. Eubul. (II 169 K.), Cratin. (I 110 K.); ap. Diphilum autem *θρίδαξ*. Placentae genus memorat Athen. III 114f et dicit ab Alcmane *θριδακίσκαι* esse nominatum, ab Atticis *θριδακίνα*.

Antiatt. p. 99, 18 *θρίδακα*: *Ἡρόδοτος τρίτῳ δὲς* (l. l.). Th. autem M. 175, 15 *θριδακίνη, οὐ θρίδαξ*. In Choerobosci orthographia (Cramer, An. Ox. II p. 218, 22) *θριδακίνη . . . σημαίνει δὲ τὸ λάχανον, ὅπερ ἐν τῇ συνηθείᾳ θοδράκιον* (sic! an *θριδάκιον*?) *λέγεται· σημαίνει δὲ καὶ μαζόν*. Idem Epicharmus, cuius formam *θριδακίνην* laudat Athen., testis vocis *θρίδακος* affertur in Fragmento lexicī Graeci²⁾ ab Hermanno in calce libri De emendanda ratione grammaticae Graecae edito p. 323 no. 30 *Ὅπερ Ἀττικοὶ θριδακίνην καλοῦσιν, Ἐπίχαρμος θριδακά φησιν ἀπὸ τῆς θρίδαξ εὐθείας*. Simill. Nicephor. Gregoras in Matthaei Glossar. graec. minor. vol. I p. 4, sed falso ibi *ἅπερ Ἀττ.*; cf. Cram. An. Ox. II 447, 29. Postremo *λεξικὸν τῆς γραμματικῆς*³⁾ in Bachm. A. G. I p. 441 *Θριδακίνη τὸ μαρούλιον*; cf. Zonar. 1053 *Θριδακίνη τὸ μαϊούλιον*.

1) ex Athen. p. III 114e, cf. Schmidt vol. IV p. LXXV.

2) Hermann demonstrare conatur hunc libellum esse Nicephori Gregorae technologiam grammaticam, cum aliis rebus tum eo commotus, quod multi loci ad verbum consentiunt cum Nicephori Gregor. libello a Matthaeo in Glossar. Graec. minor. publici facto iuris.

3) Hoc lexicum pertinere ad Theodosii Alexandrini Grammaticam dicit Bachmann p. 425.

Videmus Galenum interdum vocibus quas Atticistae imperabant usum statim vulgi consuetudinem afferre, ut in his: . . . *Θριδακίνη*. *Λέγω δ' οὐκ* et quae sequuntur.

ιεροσκοπία — θντική.

K. XV 441, 5 *Μαντικήν μὲν ὠνόμασε τὴν οἰωνιστικὴν* (sc. Hippocrates). *ιεροσκοπίαν*¹⁾ δὲ τὴν θντικὴν ὑπὸ τῶν πολλῶν καλουμένην, ἣν ὁμοίως²⁾ καὶ οἱ ἄλλοι παλαιοὶ καλοῦσιν *ιεροσκοπίαν*, ἐπειδὴ σκοποῦντες τὰ *ιερά*³⁾ προλέγουσιν ἐξ αὐτῶν οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ τὰ γεννησόμενα. *ιερά*³⁾ δὲ ἴσμεν ὀνομαζόμενα ἅπαντα τὰ τοῖς θεοῖς εἰς τιμὴν γιγνόμενα, οἷα τὰ τῶν θνομένων *ιερέων*, ὧν τὰ σπλάγχνα θεώμενοι προλέγουσιν οἱ *ιεροσκόποι*. — *Ἱεροσκοπία* praeter Hippocratem apud Diodorum Siculum, Polybium, Dionys. Halic. servatur; *ιεροσκόπος* in Hymn. Orph. I 23 . . . *Θέμιν θ', ἱεροσκόπον ἀνδρῶν*; Hes. *ιεῖται. ἱεροσκοπεῖ* (ξ 250; cod. *ιεροσκοπεῖ. ἱεῖται*, transposuit Schmidt). Itaque aliquantum pretii habet Galeni testimonium, quo affirmat etiam ceteros antiquos scriptores voce *ιεροσκοπία* usos esse. Quam quod dicit a plurimis iam appellari *θντικήν*, comparanda sunt verba Moeridis 199, 19 *ιερεῖον Ἀττικοί, θῦμα Ἑλλήνες*. Hes. *ιερεῖα. θύματα*. Xr. *ιερεῖον: θῦμα*. Moer. 200, 3 *ιερεῖον πᾶν τὸ θνόμενον θεοῖς χωρὶς ὕος*; simillime Hes. et Suid., sed omissis ultimis verbis. Cf. Eust. ad X 159 p. 1264, 11 *Ἱερεῖον δὲ Ἀττικῶς ὀνομάζει τὸ θνόμενον ζῷον, τινὲς δὲ τὸν βοῦν κατ' ἐξάλρετον*; sim. 1434, 15. Praeterea Hes. *ιερεῖαν. θυσίαν*. *θῦμα* et *ιερέυς*. ὁ διὰ θυσίων *μαντεύμενος* et *ιερεῦσαι. θυσιάσαι*; cf. Suid. *Ἱερευσεν. ἔθυσεν* et *Ἱερεῖα*. *θῦτρια* (= sacerdos). Quem accentum respuit Moer. 199, 15, ubi dicit Atticos *ιερεῖα, Ἑλλήνας ἱερεῖα* enuntiare.

καθ' ἑαυτό — πρῶτως; κατὰ συμβεβηκός — δευτέρως; σημεῖον, τεκμήριον; σύμπτωμα, ἐπιγέννημα.

K. VII 48, 7 *Ἐν γὰρ τοῖς τοιούτοις ἅπασιν, εἰ μὴ τις διορίζοι τοῦ κατὰ συμβεβηκός ποιεῖν λεγομένου τὸ καθ' ἑαυτό, πάμπολλά τε καὶ ἀτοπώτατα συμπεσεῖται τοῖς λόγοις ἀμαρτήματα*. Σημαίνει δὲ ταῦτόν τὸ μὲν καθ' ἑαυτό τῷ πρῶτως, κἂν εἴ τις τῶν Ἀττικίζόντων φυλάττειν τούνομα, τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκός τῷ δευτέρως. Ὁ μὲν οὖν τὸν δάκτυλον προσενεγκὼν τῇ πρώτῃ ψηφίδι πρῶτως μὲν ταύτην ἐκίνησε, κατὰ συμβεβηκός δὲ καὶ δευτέρως τὴν ἐφεξῆς αὐτῇ . . . I 235, 8 *διττὸν ἔφαμεν εἶναι τῶν ἐνεργειῶν τὸ γένος. Ἐν μὲν τὸ πρῶτον καὶ κυριώτατον ἐκάστου τῶν ἀπλῶν μορίων ἐνεργ*

1) K. καὶ *ἱεροσκ.*, deleuit Kontos *Ἀθην.* 7, 256.

2) Sic Kontos l. l., K. *ὅπως*.

3) Sic Kontos l. c., K. *ιερεῖα*.

ροῦντος, ἕτερον δὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἢ δευτέρως ἢ οὐ πρώτως, ἢ ὅπως ἂν τις <τὸ add. Kalbfl.> τῶν ὄλων ὀργάνων ὀνομάξῃ ἐθέλῃ. VIII 848, 15 τῷ μὴ σκέψασθαι τοῖς τρέπουσιν αἰτίοις τίνα μὲν προηγουμένως ἢ πρώτως ἢ ὅπως ἂν τις ὀνομάξῃ ἐθέλῃ, τίνα δὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἠκολούθησε. X 66, 14 . . . ἕτερόν τι γένος εἴτε συμπτωμάτων εἴτε συμβεβηκῶτων εἶθ' ὅπως ἂν ἄλλως ἐθέλῃ τις ὀνομάξῃ . . . cf. X 70, 9 τὰ δὲ ἐξ ἀνάγκης ἐπόμενα ταῖς κατασκευαῖς ἀφ' ὧν ἐνεργοῦμεν ὑγαιονόντων μὲν ἡμῶν συμβεβηκῶτα, νοσοῦντων δὲ συμπτώματα καλεῖται. VII 42, 8 . . . σύμπτωμα νοσήματος. Ὅπερ ἔνιοι τῶν ἰατρῶν ἐπιγένηνμα καλοῦσιν· ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐ πᾶν τι σύνηθές ἐστι τοῖς Ἑλλήσι τοῦνομα, σύμπτωμα δὲ καὶ πάθημα καὶ πάθος ὀνομάζουσι συνήθως ἅπαντα τὰ τοιαῦτα. Σημαίνεται μὴν οὐ πάντῃ ταῦτόν ἐκ τῶν ὀνομάτων, ἀλλ' ὥς ἐγὼ νῦν διαιρήσω . . . VII 50, 9 Καὶ ἡμῖν οὕτως οὐ πᾶν ὅτιπερ ἂν ἢ παρὰ φύσιν ἐν τῷ σώματι, νόσημα εὐθὺς ἔσται κλητέον, ἀλλὰ τὸ πρώτως μὲν βλέπτου τὴν ἐνέργειαν νόσημα, τὸ δὲ τούτου προηγουμένον αἴτιον μὲν νοσήματος, οὕτω δὲ νόσημα. Εἰ δ' ἐποιτό τις ἄλλη τῷ νοσήματι περὶ τὸ σῶμα διάθεσις, αὕτη σύμπτωμα ὀνομασθήσεται· ibid. l. 16 Παρὰ μὲν δὴ τοῖς Ἑλλήσιν ἢ τῶν ὀνομάτων χρῆσις οὕτως ἔχει. Μετατιθέναι δ' ἔξεστι τῷ βουλομένῳ μενόντων, ὥσπερ εἴρηται, τῶν πραγμάτων, οἷον εὐθὺς εἰ μὴ βούλοιο σύμπτωμα καλεῖν, ἀλλ' ἐπιγένηνμα· σύμπτωμα μὲν γὰρ εἶναι πᾶν ὅπερ ἂν συμβεβήκῃ τῷ ζῳῷ παρὰ φύσιν, ἐπιγένηνμα δὲ οὐ πᾶν, ἀλλὰ τὸ μόνοις τοῖς νοσήμασιν ἐξ ἀνάγκης ἐπόμενον. Ἀλλ' ἡμεῖς γ' ὥς ἐφην, ἅπασαν μὲν ἀλλοίωσιν ἐτι γινομένην πάθος εἶναι, ἅπαντα δὲ τὰ παρὰ φύσιν ὑπάρχοντα τοῖς σώμασιν ὀνομάσομεν συμπτώματα. XVII B 390, 2 Εἴτε δὲ συμπτώματα καλεῖν εἴτε σημεία βούλοιτό <τις>¹⁾ ταῦτα δὲ ἐπιφαινόμενα, διήνεγκεν οὐδέν. De caus. continent. 22, 15 (Kalbfl.) . . . et concursus (= συνδρομή); volunt enim concursus nomen significativum existere acervationis (= ἄθροισμα) alicuius fientium simul et augmentum et solutionem suscipientium symptomatum. Nominare autem consueverunt haec talia symptomata et signa (= σημεία).

Hic apponimus alium locum, ubi de verbo σημείον et eius synonymo agitur K. XVIII B 306, 11: Οὐ παρὰ τοῖς ἰατροῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ῥήτορσιν ἐξήγεται, τίμη διαφέρει σημείου τεκμήριον, οὐκ ἐν σημαινόμενοις μόνον, ὥς ἄλλοθι, τοῦ προβλήματος ἔχοντος τὴν σύστασιν, ἀλλὰ καὶ πραγμάτων ἐφαπτομένου . . . 307, 7 Αὕτη μὲν ἐστι τῶν πραγμάτων ἡ διαφορά. Τοῖς δ' ὀνόμασιν ἐπ' αὐτῶν οὐχ ὁμοίως ἐχρήσαντο πάντες, ἀλλ' οἳ γε χαριέστεροι, παρήμει γὰρ ἐκὼν τοὺς ἄλλους, ἐπὶ μὲν τῇ προτέρᾳ τομῇ (consecutionum aut necessariorum aut probabilium) κατὰ τοῦ διηνεκῶς μὲν ἐν ὀτιοῦν δη-

1) Hoc addidi; possis etiam βούλοιο.

λοῦντος ἀξιοῦσι χρῆσθαι τῇ τοῦ τεκμηρίου προσηγορίᾳ, σημεῖον δ' ὀνομάζουσι τὸ ἕτερον, ἐπὶ δὲ τῇ δευτέρᾳ τὸ μὲν ἐκ τηρήσεως σημεῖον, τὸ δ' ἐξ ἐνδελέξεως (id est ἀκολουθίας λογικῆς) τεκμηρίον. Ὅτι μὲν οὖν οὕτω χρῶνται τοῖς ὀνόμασιν οἱ Ἕλληνες, οὐκ ἰατροῖς μόνον ἐπιστασθαι χρήσιμον, ἀλλὰ καὶ ἀκαίνοις, ὅσοις τῇ τέχνῃ προσήκει τὸ Ἕλληνίζειν (cf. p. 10); ib. 311, 9 Τῶν κρισίμων συμπτωμάτων ἐγγωρεῖ κατηγορῆσαι τὸ σημεῖον ὄνομα, τὸ μέντοι τεκμηρίον οὐκ ἐγγωρεῖ. Μόνα γὰρ ἐκεῖνα σημεῖα τε ἅμα καὶ τεκμήρια καλοῦσιν οἱ Ἕλληνες, ἐξ ὧν ἔνεστι τεκμήρασθαι τι περὶ τῆς σωτηρίας ἢ ἀπωλείας τοῦ κάμνοντος, ἃ περιλαβὼν ἂν τις ἐνὶ κεφαλῇ φαιή γνωρίσματ' εἶναι τῶν διοικουσῶν τὸ σῶμα δυνάμεων . . . cf. XV 419, 14 Τέκμαρσίς ἐστιν ἡ διὰ τεκμηρίον γνῶσις, τεκμηρίον δὲ ὀνομάζουσιν οἱ παλαιοὶ τὸ συλλογιστικὸν σημεῖον, [τεκμηρίον δὲ] οὐχ ἁπλῶς ἅπαν σημεῖον, ὥς ἐν τῷ Περι τεκμηρίου καὶ σημείου δέδεικται λόγῳ.

Schm. Att. 134 (ad Dionem Chrysostom. II 27, 20) „πρώτως ist dem Plato und Aristot. sehr gebräuchlich, den Rednern und Dichtern nicht und wird von Phrynichus verworfen.“ Phryn. p. 366 Πρώτως Ἀριστοτέλης καὶ Χρύσιππος λέγει· ἔστι δὲ διεφθαρμένον πάντῳ τοῦ νομα. (Οὐδὲ γὰρ δευτέρως καὶ τρίτως φαιμέν.¹⁾ Λέγε οὖν πρώτον. Ad haec Lob. p. 311 „ . . . cum principe Atticae eloquentiae, Platone, et cum suis ipsius collegis, Ammonio, Moeride et Thoma conflictabitur, qui in significato qualitatis his adverbis uti concedunt.“ In exemplorum numero citat Galeni VI 863, 7; VII 48, 19; 49, 1.²⁾

Similiter atque apud Phryn. vituperatur πρώτως in Herodiani Φιλεταίρῳ ap. L. Cohn in Mus. Rhen. 43 p. 411.³⁾ Moer. autem 206, 16 πρώτως καὶ πρώτον· τὸ μὲν ποσότητος, τὸ δὲ ποιότητος δηλωτικόν. 207, 19 πρώτον πρώτως Ἕλληνες⁴⁾, quae ut superiori loco convenient sic interpretanda sunt apud Graecos vel Atticos utrumque valere verbum. Sed vereor ne Moeris sibi ipse contradicat hic quidem cum Phrynicho consentiens. Sic enim potius alter locus ex Moeridis usu explicandus esse videtur: πρώτον (sc. Attica vox est), cum πρώτως apud Ἕλληνας in usu sit. Ammon. 119 Πρώτος καὶ πρότερος διαφέρει . . . Ὡς ὅταν ἐπὶ ἀγάματος λέγωμεν πρώτως ἔχειν τῇ τέχνῃ, οἷον ἐξόχως. Πλάτων γοῦν διαιρούμενος τὰς πολιτείας τὴν μὲν πρώτως ἔχειν φησί, τὴν δὲ ὑστερώς· δηλονότι ἡ μὲν πρωτεύει, ἡ δὲ ἑπεται· εἰ δὲ τις εἴποι Ἐπρότερον ἦλθον εἰς Ἀθήνας, ἀμαρτάνει, Ἐπρώτου γὰρ χρή. Th. M. 284, 15 . . . οὐκέτι δὲ καὶ ἐπίρρημα πρώτως,

1) Verba uncis inclusa Rutherford. cum ed. pr. omisit.

2) p. 312 pro „De symptomat. febr.“ quod praebet Lob., scribendum „De symptomatum differentiis.“

3) Doleo quod inspicere non poteram Cod. Vatic. gr. 2226, ex quo haec desumpta sunt, a Cohn exscriptum, qui l. l. minorem tantum partem publici iuris facit; neque adhuc editio ibi promissa in lucem prodit.

4) Koch ibi: πρώτον πρότερον Ἑλληνικῶς, quae recta esse non possunt.

ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ πρώτον, ᾧ ἀκολουθεῖ τὸ ἔπειτα· ἐπὶ δὲ ποιότητος εὐρηται. Πλάτων γοῦν . . . quae sequuntur, concinunt cum Ammonio.

De συμβεβηκόςτος ap. Aristot. usu cf. Zeller, Philos. d. Griech. II 2 p. 204 „Einem Gegenstand“ kommt „alles das καθ' αὐτό zu, was mittelbar oder unmittelbar in seinem Begriff enthalten ist, κατὰ συμβεβηκός dasjenige, was nicht aus seinem Begriff folgt.“ Eadem igitur verba, quae opponuntur apud Galenum. Alia significatione hoc verbum συμβεβηκός apud Epicurum usurpatur, cf. Zeller l. l. III 1 p. 401: „Nur etwas Accidentelles an den Körpern, kein für sich seiendes Unkörperliches sind die verschiedenen Eigenschaften der Dinge, sowohl die wesentlichen als die zufälligen; jene nennt Epikur συμβεβηκότα, diese συμπτώματα.“ Suid. et Zon. 1688 sq. Aristotelicam explicationem vocis συμβεβηκός praebeant (Suid. ex Porphyrii Isag. 2, 5; 11, 11 ed. Mommert), Hes. nomen tantum.

Ut πρώτως ita etiam σύμπτωμα reprobat a Phryn. 318: Σύμπτωμα πολλάκις εὖρον κείμενον παρὰ Φαβωρίῳ ἐν τῷ Περί ἰδεῶν λόγῳ· πόθεν δὲ λαβὼν ἔθηκεν οὐκ οἶδα. Χρὴ οὖν συντυχίαν λέγειν ἢ λύσαντας οὕτω· ὁ συνέπεσεν αὐτῷ τόδε γενέσθαι. Δημοσθένης μέντοι ἐν τῷ Κατὰ Διονυσιοδώρον (§ 13 p. 1295, 20) ἄπαξ εἴρηκε τοῦνομα. Praeterea Thucyd. 4, 36, creberrimum nomen Aristotelis temporibus quibus „et hoc et cetera composita, παράπτωμα, παράπτωσις, σύμπτωσις, veteribus minus probata“ frequentabantur (Lob. p. 248). Hoc si rectum est, concludere possumus ex hoc loco Galeniano K. XVII B 82, 18 . . . καὶ σύμπτωσις ἢ συνίησις ἢ ὅπως ἂν θέλωσιν αὐτὸν (τὸν λεπτυσμὸν) καλεῖν, . . . nisi forte aliud verbum non memoratum, hoc quidem sensu συνίησιν, quod apud veteres (v. g. Eust. 11, 25) etiam grammaticam significationem habere nemo nescit, sermonis Attici defensoribus placuisse. Σύμπτωσις nomen invenitur in E. M. 685, 34 . . . πότμος ἢ ἐσχάτη σύμπτωσις τοῦ βίου· ἀπὸ τοῦ πεσεῖν. Suid. s. v. σύμπτωσις· συμβολή, σύμμιξις ἐκ δύο μερῶν γινομένη.

Ut redeam ad vocem σύμπτωμα, Galenus testatur ab nonnullis medicis pro hac voce ἐπιγέννημα adhiberi non satis usitatum τοῖς Ἑλλήσι. Lob. p. 286 neque γέννημα „neque ἐπιγέννημα quod philosophi et medici usurpant, antiquum“ esse putat locum illum ex Galeno laudans. Certe haec vox non ante Stoicorum tempora reperiri videtur (cf. Diog. Laert. VII 86).

Ἐπιγέννημα legimus in E. M. 736, 57 eodem sensu, quo apud Galenum usurpatur: Σύφαρς οὐχ ἀπλῶς τὸ γῆρας, ἀλλ' ὡς ἐπιγέννημα γῆρας καὶ τῆς ἐσχάτης ἡλικίας. Sed Xq. praebebat σύμπτωμα· συμβεβηκός = Suid. Phot.-Hes. σύμπτωμα· συνάντημα· συμβεβηκός ἐξάπινα, σύμπτωμα igitur vocem videntur commendare; neque aliter Th. M. 341, 2 καὶ συμπεσεῖν τὸ συμβῆναι, si ex verbis de nominibus substantivis concludere licet.

Σημεῖον esse Atticum testatur Φίλετ. ■ Koch in calce Moeridis editus p. 420: Σημεῖον λέγοντες σημειοῦσθαι οὐ λέγομεν, ἀλλ' ἀποσημαίνεσθαι, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Πελαργοῖς . . . (K. I 503). Harpocr. 166, 1 (Phot. Suid. simill.) Σημεῖα· οὕτω λέγουσιν τὰς σφραγίδας. Δημοσθένης ἐν τῷ Πρὸς Φάλυππον· (§ 2). Poll. VIII 69 . . . (ἐκ) σημείων, τεκμηρίων, συμβόλων. VIII 79 σημεία τῆς ὕβρεως et τεκμήρια (τῆς ὕβρεως). Quod pertinet ad differentiam vocum σημεῖον et τεκμήριον apud rhetores a Galeno commemoratam, velim conferas de hac re Gregor. Corinth. ad Hermogen. in Rhet. Gr. VII p. 1142 Walz. Καὶ ὁ Θουκυδίδης τῷ προοιμίῳ τεκμήριον σημεῖον. Διαφέρει τεκμήριον σημείου τῷ τὸ μὲν τὸ σημεῖον τῶν ἐνδεχομένων εἶναι καὶ τῶν θέσει θεωρουμένων, τὸ δὲ τεκμήριον τῶν φύσει παρεπομένων, ὥσπερ εἰ λέγομεν, τεκμήριον μὲν τοῦ τετοκέναι τὴν γυναῖκα τὸ γάλα ἔχειν καὶ πυρὸς τὸν καπνόν, σημεῖον δὲ τῆς μάχης τὰς ἐπὶ τοῖς δόρασι σημάδας· διαφέρουσι δὲ καὶ τούτῳ, ὅτι τεκμήρια μὲν τοῦ πράγματος ἐν ἡ καὶ δύο πολλάκις καὶ αὐτὰ κατὰ φύσιν, σημεία δὲ αὐτοῦ πολλά e. q. s. Ammon. 127. Σημεῖον καὶ τεκμήριον διαφέρει· Ἀντιφῶν ἐν τῇ τέχνῃ τὰ παροιχόμενα (παροφημένα rectius Herennius) σημείοις πιστεύεσθαι, τὰ δὲ μέλλοντα τεκμηρίοις. Erotian. autem 99, 4 alterum per alterum interpretari videtur: Ἐντεκμαίρεσθαι· συσσημειοῦσθαι· τέκμαρ γὰρ καὶ τεκμήριον ἰδίως τὸ σημεῖον λέγεται· 126, 1 Τέκμαρσις (Hippocr. π. διαίτ. δξ. 1 T. II 224 L.) σημειώσις. Zon. 1639 σημεῖον id esse definit, ex quo aliud cognosci possit, ut si pulvis oriatur advenire hostes etc. Zeller l. I. III 1 p. 107 de Stoicis loquens: „Sofern der Vordersatz etwas aussagt, aus dessen Vorhandensein auf das im Nachsatz Ausgesagte geschlossen werden kann, wird er Anzeichen oder offenbarendes Zeichen genannt (σημεῖον).“ Philodemus Epicureus librum scripserat περὶ σημείων καὶ σημειώσεων, Zeller III 1 p. 392³. Hes. σημείον· τέρας· ἢ σφραγίς. E. autem Gud. 526, 22 inter τέρας et σημεῖον distinguit, illud esse παρὰ φύσιν πρᾶγμα, hoc τὸ κατὰ¹⁾ τὴν κοινὴν συνήθειαν γινόμενον [τέρας²⁾]. Eust. 227, 26 Ἔστι δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς σημεῖον μὲν τὸ παρὰ τόπον ἢ παρὰ τὸ ὥσεπιπολὺ γινόμενον, οἷον τὸ συμβολοποιήσασθαι μελίσσας ἐν οἴκῳ, ἢ ἐν χέλλεσι βρέφους, οἷον Πινδάρου . . . Ταῦτα γὰρ σπάνια καὶ οὐ συνήθη. Τέρας δὲ τὸ παντελῶς παρὰ φύσιν, ὅποια καὶ ἡ τοῦ δράκοντος ἀπολλίθωσις . . . Zonar. 1721 Τεκμήριον· σημεῖον ἀναμφίβολον, ἀληθινόν· ἢ σημεῖον δεικνύμενον διὰ συλλογισμοῦ. Brevius Xp. τεκμήριον· ἀληθινὸν σημεῖον = Phot. (simill. Hes.), Suid., qui addit verba Philoponi (p. 30 sq. ed. Hayd.) in Aristot. librum de anima p. 420 a 13.

Item vox προηγουμένως apud Atticistas valuisse videtur. Gre-

1) Scribe παρὰ, ut in Et. M. et Eust.

2) Hoc verbum falso et inepte apponitur, cf. etiam E. M. 752, 21.

gorius quidem Corinthius p. 138: Καὶ τὸ χρῆσθαι ταῖς μετοχαῖς ἀντὶ ὀνομάτων (sc. Ἀττικόν ἔστι), quae regula exemplis confirmatur. Schm. Att. I 372 †**προηγνομένης ex Lucian. Am. 406 affert (cf. II 55); praeterea invenitur ap. Athen. VI 233b, Heraclid. Allegor. 24, saepius. Cf. Schm. Att. IV 620: „Die weite Ausdehnung des Gebrauchs der Participialadverbien“ (sc. ist ein Atticismus), v. exempla IV 79 allata. Adverbia in -ως terminata non semper grata fuisse Atticistis docet etiam Anonymus¹⁾ quidam ap. Villosion. An. Graec. T. II p. 82 extrem. Ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν ἐπὶ ῥήματι εἰς ὧς, αἰτιατικὴν ἐνικὴν ἢ πληθυντικὴν λέγουσιν: ὁ καλὸν ἐν μάρτυσι λάμπων Γεώργιος, ἀντὶ τοῦ ὁ καλῶς λάμπων· καὶ κάλλιστα ἀντὶ τοῦ καλλίστως, καὶ κάκιστα ἀντὶ τοῦ κακίστως e. q. s.

κάλῃ — κήλῃ, al.

K. VII 729, 10 . . . ὥσπερ γε καὶ τῶν ὄρχεων σκιρρωθέντων ὄνομα τῷ νοσήματι σαρκοκήλην ἔθεντο, καθάπερ ὅταν ὑγρὸν ὕδατῶδες ἐν τοῖς περὶ τὸν ὄρχιν ἀθροίζεται χιτῶσιν, ὕδροκήλην καλοῦσιν, ἐπιπλοκήλην τε καὶ ἐντεροκήλην καὶ πρὸς τούτοις²⁾ ἔτι τὸ σύνθετον ἐξ ἀμφοῖν, μᾶλλον τοῦ δέοντος πεπλεγμένου, ἐντεροεπιπλοκήλην, νεωτέρων ἰατρῶν ὄνομα, τῶν καὶ σύμπαντας τοὺς κατὰ τῶν ὄρχεων³⁾ ὄγκους ὀνομαζόντων κήλας διὰ τοῦ ἡ' στοιχείου τῆς πρώτης λεγομένης συλλαβῆς, οὐ διὰ τοῦ α', καθάπερ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων. Ὡσπερ δὲ τῶν εἰρημένων ὀνομάτων ἕκαστον ἐνδείκνυται τοῦ μέρους τὸ νόσημα, καθ' οὗ λέγεται, οὕτω καὶ ἡ κισσοκήλη, νεώτερον ὄνομα, δηλοῖ τὸ πάθος, ἐφ' οὗ λέλεκται. Cf. S. M. III 61, 23 (K. V 846) . . . ἐπιστήσῃ τέχνην ἢ κηλοτομικήν, ὡς νῦν ὀνομάζουσί τινες, ἢ λιθοτομικήν e. q. s. K. VI 870, 6 . . . κὰν τοῖς ἐντεροκήλαις τε καὶ ἐπιπλοκήλαις ὀνομαζομέναις . . . Consentiant Phryn. B. A. 47, 20 Καλήτης καὶ κήλη: Ἀττικοὶ διὰ τοῦ α' κηλήτης καὶ κήλη Ἰωνες. Ael. Dionys. ap. Schwabe 126, 9 (Eust. 1481, 51) . . . ὅτι δὲ χαίρουσιν οἱ Δωριεῖς τῇ τοῦ ἡ εἰς ᾧ μεταποιήσῃ, δηλον μὲν καὶ ἐξ ἄλλων· οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν Αἰλίου Διονυσίου, ὃς ἀχέτην ἐκτίθησι τὸν ἡχητικὸν τέτιγα καὶ κήλην τὴν κήλην καὶ καλήτην φησίν, οὐχὶ κηλήτην non plane intellego. Constat quidem in Doricis formis saepe ᾧ esse, ubi Athenienses formas per η proferunt. Sed in vocabulo, de quo agimus, res contrarie se habet. Attici utuntur forma per ᾧ scripta, ceteri per ἡ (Phryn. et Galen.). Neque est, cur Ael. Dion. aliter docuisse existimemus. Itaque verisimile est Eust. regulam rectam praebere, sed

1) Boissonade in Anecd. Gr. I p. 408 collatis ἀττικισμοῖς, qui ibi Planudis nomine feruntur, etiam illum Villosioni anonymum Planudis nomine donandum esse censet, „ni Planudes ex anonymo profecisse dicendus sit.“

2) K. τοῦτων.

3) Fortasse melius κατὰ τοὺς ὄρχεις.

exemplum alio ex loco petiisse, quo contrarium efficitur atque effici vult. Ceterum Ael. Dionys. verba integra videntur.

κάρυα Ποντικά (Διὸς βάλανοι) — λεπτοκάρυα; βασιλικὰ κάρυα — κάρυα, sim.

De al. fac. 13, 8 (K. VI 609) Περί καρύων. βασιλικὰ τινες ὀνομάζουσι κάρυα ταῦτα τὰ νῦν ὑπὸ πάντων ἀπλῶς ὀνομαζόμενα κάρυα· καλεῖται δὲ καὶ ἄλλα τινὰ λεπτοκάρυα, πολλῶ μικρότερα τούτων, ἃ προσαγορεύουσιν ἔνιοι Ποντικά. XII 727, 9 . . τοῦ καλουμένου μὲν ὑπὸ τινῶν καρύων Ποντικοῦ, πρὸς ἄλλων δὲ λεπτοκαρύων. XII 14, 15 Ἔστι δὲ καὶ ἑτερόν τι γένος καρύων μικροτέρων, ἃ δὴ Ποντικά προσαγορεύεται, πλείονος μετέχον τῆς γεώδους οὐσίας ψυχρᾶς, ὥστε καὶ αὐστηρότερον γενομένῳ τό τε φυτόν αὐτὸ καὶ ὁ καρπὸς καὶ ὁ φλοιὸς φαίνεται, τὰ δ' ἄλλα παραπλήσιον ὑπάρχει τῷ μεγάλῳ καρύῳ τῷ καλουμένῳ πρὸς τινῶν βασιλικῶ. Προσαγορεύεται δὲ τὸ μικρὸν τοῦτο κάρυον ὑπὸ τῶν πολλῶν λεπτοκάρυον.

Consentiunt, sed nova etiam nomina afferunt Diosc. I 125 κάρυα βασιλικὰ, ἃ ἔνιοι Περσικὰ καλοῦσιν. I 125, 3 τὰ δὲ Ποντικά, ἃ ἔνιοι λεπτοκάρυα καλοῦσι et Poll. I 232 . . κάρυα τὰ οὐκ ἔχοντα διαφυῆν — εἴη δ' ἂν ταῦτα τὰ λεπτοκάρυα ἢ μᾶλλον τὰ καστάνια ὀνομαζόμενα, φησὶ γὰρ περὶ αὐτῶν Ξενοφῶν (Anab. V 4, 32) „παῖδας σεσιτευμένους καρύοις ἐφθοῖς“. ἔνιοι δὲ ταῦτα καὶ Διὸς βαλάνους ὑπὸ τῶν κωμῶδων κεκληῖσθαι νομίζουσιν —. κάρυα saepe memorat Poll.; κάρυα Περσικὰ, ἃ νῦν βασιλικὰ VI 80. Athen. II 52 a Κάρυα. οἱ Ἀττικοὶ καὶ οἱ ἄλλοι συγγραφεῖς κοινῶς πάντα τὰ ἀκρόδρυα κάρυα λέγουσιν. Epicharmum autem (p. 280 L.) κατ' ἐξοχὴν ὥς ἡμεῖς (id e. τὰ βασιλικὰ), itemque Philyllium (K. I 788)· Ἡρακλέων δὲ φησιν ὁ Ἐφέσιος „κάρυα ἐκάλουν καὶ τὰς ἀμυγδάλας καὶ τὰ νῦν καστάνεια“ (ex hoc loco Hes., ubi duo articuli confusi sunt¹): Καρύαι· τὰς ἀμυγδάλας καὶ καστάνους· καὶ τόπο[v]ς· Ἀρτέμιδος καὶ ἑορτὴ Καρύα.) τὸ δὲ δένδρον καρύα (Sophocl. fr. 688 N.). II 53 b Ὅτι Ποντικῶν καλουμένων καρύων, ἃ λόπιμά τινες ὀνομάζουσι, μνημονεύει Νίκανδρος (fr. 76 Schn., cf. p. 54 d), Ἐρμῶναξ δὲ καὶ Τιμαχίδας ἐν Γλώσσαις Διὸς βάλανόν φησι καλεῖσθαι τὸ Ποντικὸν κάρυον. Mox e Diocle (53 d) . . . τὰ δὲ Ἡρακλεωτικά, καλούμενα δὲ Διὸς βάλανοι, e. q. s., unde Hes.²) Διὸς βάλανοι — τινὲς δὲ Ποντικά λέγουσιν ἢ Ἡρακλεωτικά. Athen. II 53 f Ἀφίλος δ' ὁ Σίφνιος „τὰ κάρυα, φησί, τὰ βασιλικὰ κεφαλαλήῃ ἐστὶ καὶ ἐπιπολαστικά . . .“ II 54 b Μνησίθεος δ' ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ Περί ἐδεστίων „τῶν Εὐβοϊκῶν, φησί, καρύων ἢ

1) κάρυα· τὰς ἀμυγδάλας καὶ καστάνους et καρύαι (δένδρον)· καὶ τόπος etc. Schmidt l. l. p. LXXV.

2) cf. Schmidt in Hes. vol. IV p. LXXVIII.

καστάνων (ἀμφοτέρως γὰρ καλεῖται) . . . τὰ δὲ ἀμύγδαλα καὶ τὰ Ἑρα-
κλεωτικά καὶ τὰ Περσικά κάρνα καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα χεῖρω ἐστὶ
τούτων.“ II 54 c memorantur ἀμυγδάλοι τε αἱ ξηροὶ καὶ Διὸς βά-
λανοι. Psell. στίχ. πολιτ. v. 432 Διὸς βαλάνους λέρουσι τὰ κάρνα οἱ
πλείους (C πλοῖους praebet), quod ita tantum intellego, si subaudiri
licet τῶν Ἀττικῶν. Nam quominus in παλαιοὶ emendetur, ratio ver-
sus impedit.

Perlucidis Galeni verbis fides habenda est, cum quibus Poll. sic
coniungimus, ut sumamus praeter nomen Ποντικά κάρνα a nonnullis
Atticistis etiam Διὸς βαλάνους usurpatum esse.

Ut Athen. nuces λόπιμα, ita Galenus λοπίμους vocari a quibus-
dam tradit castaneas, quas et καστανέας et καστάνια dici narrat. Neu-
tralem formam καστάνια recentiore esse fortasse concludas ex He-
racleonis verbis ap. Athen. supra laudatis.

De al. fac. 20, 24 (K. VI 621) Εἰς ἅπαντα δὲ χεῖρων ἢ μιμαί-
κυλός¹⁾ ἐστὶ (p. 19, 30 (K. 620) καλεῖται δ' οὕτως ὁ τοῦ κομάρου
καρπός) τῆς ἀπὸ τῶν δρυῶν βαλάνου, καθάπερ αὕτη τῆς τῶν καστά-
νων²⁾ ὀνομαζομένων· ἄρισται γὰρ ἐκείναι τῶν βαλάνων εἰσὶ καὶ κα-
λοῦσιν ἔνιοι λοπίμους αὐτάς. VI 777, 15 Ὀνομάζουσιν δ' οἱ ἄνθρω-
ποι τὰς μὲν τῶν φοινίκων (sc. βαλάνους) ὁμωνύμως αὐτῷ τῷ φυτῷ
φοίνικας (cf. p. 27 sq.), δεῖαι δ' ἐπὶ ταῖς δρυσί, τὰς μὲν καὶ τοῖς ἀν-
θρώποις ἡδέως ἐσθιομένας καστανέας³⁾, ἔνιοι δὲ καστάνια²⁾ κατὰ τὸ
καλούμενον οὐδέτερον γένος· οἳ γε μὴν ἐμοὶ πολλοὶται, καθάπερ οὖν
καὶ ἄλλοι τῶν ἐν Ἀσία Σαρδιανὰς τε καὶ Λευκήνας ὀνομάζουσιν αὐ-
τάς ἀπὸ τῶν χωρίων, ἐν οἷς πλεῖσται γεννῶνται. Τὸ μὲν οὖν ἕτερον
τῶν ὀνομάτων τούτων εὐδηλὸν ἐστὶν ἀπὸ τίνος γέγονε. Λευκῆναι
δὲ ἀπὸ χωρίου τινὸς ἐν τῷ ὄρει τῇ Ἰδη τὴν προσωνυμίαν ἐσχήκασιν,
ὃ πληθυντικῶς ὀνομάζουσιν παραπλησίως τῷ Θῆβαι. VI 791, 18
.. τῶν καστανειῶν²⁾ ὀνομαζομένων βαλάνων. Cf. de his vocibus schol.
Nic. Alexiph. 271, E. M. 493, 25, Eust. 1863, 52, Hes. s. v. λόπιμα et
κάστανα, E. M. 389, 1.

κίων, σταφυλή; γαργαρεῶν? — κιονίς.

K. XII 970, 18 in Archigenis praecepto interpretando: Ἰδίᾳ δὲ
τοῖς ἀλσὶν οὐκ ἂν τις χρῆσαιο κατ' ἀρχάς, ὥσπερ οὐδὲ τῷ ὀπῷ, ἀλλ'
ἐπὶ σκυρόζομένης ἤδη καὶ χρονιζούσης τῆς φλεγμονῆς τοῦ κίονος.

1) De variis huius vocis formis cf. Pape.

2) Galenum his locis quattuor variis formis usum esse non est verisimile, sed
quam vel quas scripserit, difficile est dictu. Pape has formas enumerat: κάστα-
νον, auch καστάναιον, καστανέα, Spätere auch καστάνια und καστάνεια. Sed cum
ex Galeniano contextu appareat ter femininam formam adhibitam esse, καστανέα
forma ibi, nisi extat, fortasse reponenda est. Neutrius autem generis formam
uno loco verisimile est καστάνια (vel καστάνεια) scribendam esse.

Αὐτὸς δὲ (Archigenes) οὐ κίονος ἔγραψεν, ἀλλὰ „σταφυλῆς χαλασθείσης“, ὁμοίως τοῖς πολλοῖς ἡγούμενος <τὸν κίον' αὐτόν, ἀλλ' οὐ>¹⁾ τὴν φλεγμονὴν τοῦ κίονος σταφυλὴν ὀνομάζεσθαι. Καὶ τί θαυμαστόν, ὅπου καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς τις ἐπ' Ἀττικισμῷ σεμνυνόμενος ᾤε(το)<²⁾ τὸ μόριον αὐτὸ σταφυλὴν ὀνομάζεσθαι. Πλέον γὰρ αὐτὸς ἡγνύει τοῦ Ἀρχιγένους, καίτοι παρὰ τε τοῖς ἄλλοις παλαιοῖς εὐπορηκῶς τὴν χρῆσιν τῆς προσηγορίας καὶ παρὰ τῷ Ἱπποκράτει κατὰ τὸ προγνωστικὸν (cap. 23 p. 104 Kühn.) ἐν τῇδε τῇ λέξει· „Οἱ δὲ γαργαρεῶνες ἐπικίνδυνοι καὶ ἀποτέμενεσθαι καὶ διακαίεσθαι καὶ ἀποσχάζεσθαι, ἔστ' ἂν ἐρυθροὶ ᾧσι καὶ μεγάλοι. Καὶ γὰρ φλεγμονὴ ἐπιγίνεται τουτέοισι καὶ αἱμορραγία. Ἀλλὰ χρὴ τὰ τοιαῦτα ἄλλοις μηχανήμασι κατισχναίνειν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ.“ Ταῦτα προειπὼν ὁ Ἱπποκράτης φησὶν ἐφεξῆς· „Ὅταν δὲ ἀποκριθεῖη πᾶν, ὃ δὴ σταφυλὴν καλέουσι, καὶ γένηται τὸ μὲν ἄκρον τοῦ γαργαρεῶνος μεῖζόν τε καὶ πελιδνόν...“ Ἔτι δὲ σαφέστερον ὁ Διοκλῆς ἡρμήνευκεν ὁποῖόν ἐστι πάθος ἢ καλουμένη σταφυλή, καὶ μετὰ τοῦτον Πραξαγόρας καὶ Μαντίας καὶ ὅσοι τὰ συνεδρεύοντα τοῖς πάθεσιν ἔγραψαν. Ἐνιοὶ δὲ καὶ διὰ τοῦτο σταφυλὴν εἶπον κεκλησθαι τὸ πάθος, ὅτι χαρὶ σταφυλῆς ἔοικε τὸ ἄκρον τοῦ γαργαρεῶνος. XII 959, 12 Σαρκωδὲς τι μόριον ἐν τῷ τοῦ στόματος ὑψηλῷ φαίνεται κρεμάμενον, ἐὰν διανοίξας τις ἐπὶ πλεῖστον ὄλον τὸ στόμα τὴν γλῶττιαν καταστείλῃ. Τοῦτο τὸ σαρκίον ὀνομάζεται δύο ὀνόμασι πρὸς τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων, γαργαρεῶν τε καὶ κίων, οἱ δὲ μετὰ τούτους ἰατροὶ σχεδὸν ἅπαντες οὐχ οὕτως, ἀλλὰ κιονίδα καλοῦσιν αὐτό. Τῶν γὰρ σταφυλὴν ὀνομαζόντων αὐτὸ βέλτιόν ἐστι μὴδ' ὅλως μνημονεύειν, οὐ γὰρ τὸ μόριον, ἀλλ' ἐν τι τῶν παθῶν αὐτοῦ σταφυλὴν ὀνομάζομεν. Ὀλιγάκις οὖν τοῦτο τὸ πάθος γίνεται κατὰ τὸν κίονα .. cf. VII 263, 9 Εἰ δὲ εἰς τὸν γαργαρεῶνα κατασκήψῃς τὸ φεῦμα, ἥτοι τὴν καλουμένην ἐν αὐτῷ σταφυλὴν ἐγέννησεν... De us. p. II 146, 27 H. (K. III 889) .. κατὰ τὴν ὑπερφάν καὶ τὸν κίονα, καλεῖται γὰρ οὖν καὶ οὕτως ὁ γαργαρεῶν. VI 865, 17 .. τὸν κίονά τε καὶ γαργαρεῶνα προσαγορευόμενον. Etiam VII 731, 12 sq. dicit σταφυλὰς esse φλεγμονὰς τοῦ γαργαρεῶνος.

De genere verbi κίονος Zon. 1209. Κίων ... Τοῦτο οἱ Ἀττικοὶ ἀρσενικῶς λέγουσιν, οἱ δὲ Ἰωνες θηλυκῶς. Eadem docet E. Gud. 323, 36; cf. 324, 21. Cf. schol. Soph. Aiac. (ed. Dind.) v. 108 πρὸς τῷ κίονι τοῦ δώματος. Ὁ κίων ἀρσενικῶς, παρὰ δὲ τοῖς Ἰωσιν ἢ κίων θηλυκῶς. καὶ πολλὰ ἕτερα ἀρσενικῶς γραφόμενα θηλυκῶς οὗτοι προφέρουσιν. Apud Xenoph. quidem Venat. 11, 4 βαθεῖαν... κίονα in Pierl. editione correctum est in βαθεῖα, ... κίονα, sed Homerus utrumque praebebat genus. Poll. κίων ὁνός II 79; 80. II 99 Ἵπ' ἐνίων δὲ τοῦτο (sc. κίων et κιονίς) καὶ χόνδρος ἐκλήθη καὶ γαργαρεῶν.

1) Haec fere cum Kalbfl. supplenda esse ex ceteris locis Galenianis apparet.

2) ᾤε(το) τὸ Kalbfl., ὡς τὸ K.

Contra Galeni praeceptum quo docet non ipsum membrum, sed morbum eius quendam *σταφυλὴν* appellandum esse cum Atticista illo, quem ipse vituperat, peccant Zonar. 416 *γαργαρεών*¹⁾· ἡ λεγομένη σταφυλή, ἣ τὸ ἄκρον τοῦ λάρυγγος ... Hes. κίων· ὁ στῦλος καὶ τὸ ἐν τῇ στόματι, ὃ καλεῖται σταφυλή. E. M. 514, 47. Κιονίς· ἣ τις λέγεται καὶ γαργαρεὼν παρ' Ἰπποκράτη. ... οἱ δὲ σταφυλὴν ἀπὸ τοῦ συνεχῶς καταστάζεσθαι ... Ruf. autem p. 141, 3 cum Galeno consentit: Κίων δὲ καὶ γαργαρεὼν ἡ ἐκ τῆς ὑπερφίας πρόσφυσις. Ἀριστοτέλης δὲ σταφυλοφόρον αὐτὸ καλεῖ ... σταφυλὴν γὰρ οὐ τὸ μόριον, ἀλλὰ τὸ πάθημα χρὴ ὀνομάζειν. Sed non recte Anonymus ap. Ruf. p. 173, 7 .. ἐπίκειται ἡ κιονίς ... ἡ καὶ σταφυλή καλεῖται .. Et. M. 221, 47 sqq. ex Sorano Κιονίς τὸ ἄκρον τῆς λάρυγγος. Κίονα vulgo κιονίδα nominari testatur etiam Phryn. B. A. 49, 19: Κίων, <τὸ κατὰ τὸ?²⁾> στόμα, ὃ οἱ πολλοὶ κιονίδα καλοῦσιν. Suid. autem κιονίς· μικρὰ κίων. Ὁ κίων ergo Atticum, fortasse non item γαργαρεὼν, reprobatur κιονίς; a nonnullis Atticistis etiam σταφυλὴν idem esse quod κίονα docebatur, quam sententiam improbat atque refutat Galenus. Apud Erotian. 60, 2 nonnulla confunduntur: Γαργαρεὼν· τὸ κύριον ὄνομα· τὸ ὑπὸ τὴν ὑπερφίαν νῦν λέγει (sc. Hippocr.)· ἡ γὰρ σταφυλή καὶ ἡ κιονίς καὶ ἡ ἱμάς πάθη εἰσὶ τοῦ γαργαρεῶνος ...

βράβυλον — κοκκύμηλον, προῦμνον.

K. XII 32, 14 [Περὶ κοκκνυμλέας.] 33, 8 Ὀνομάζεται δὲ τὸ φυτὸν τοῦτο κατὰ τὴν Ἀσίαν προῦμνον. XII 921, 5 τῶν καλουμένων παρ' ἡμῖν προῦμνων. De al. fac. 19, 24 (K. VI 619) ... ὃ τε τῶν ἀγρίων κοκκνυμῶν (sc. θάμνος), ἃ προῦμνα παρ' ἡμῖν καλοῦσι, καὶ ὃ τοῦ τὰς ἐπιμηλίδας φέροντος. Καλεῖται δὲ κατὰ τὴν Ἰταλίαν οὐνέδων (unedo) ὃ καρπὸς τοῦ θάμνον τούτου ...

Quid Atticistae voluerint, docet Antiatt. 103, 23 Κοκκύμηλα λέγεσθαι οὐ φασιν, ἀλλὰ μάλλον βράβυλα³⁾, ἀλλὰ λέγεται καὶ κοκκύμηλα καὶ κοκκνυμλέα; cf. Diosc. I 121 κοκκνυμλέα δένδρον .. Sed non omnes ita docuisse intellegimus ex Athen. II 49 d .. τὸ κοκκύμηλον καλούμενον ὦν ἄλλος τε μέμνηται καὶ Ἰππῶναξ (fr. 81 B⁴), Alexis (K. III 397 et 398); Νίκανδρος (fr. 87 Schn.) μῆλον δ κόκκνυρος καλέουσι (cf. Eust. 917, 3 κοκκύμηλον· τὸ καὶ κόκκνυρος μῆλον ἐν διαλύσει). Clearchum dicere (F. H. G. II 327) Ῥοδίους καὶ Σικελιώτας βράβυλα καλεῖν τὰ κοκκύμηλα et Theocritum (7, 146) βραβίλοισι et rursus (12, 3) βραβίλοις. Athen. II 50 b Ἀραράς δὲ κοκκύμηλον (scribendum esse κοκκνυμλέαν putat Kock, sed cf. infra Poll. I 232) καλεῖ

1) Mss. γαργαλεών, corr. Tittmann.

2) Tale aliquid supplendum esse monet Kalbf.

3) Sic scripsi pro βράβηλα collatis locis statim afferendis.

(Π 219 K) τὸ δένδρον, κοκκύμηλον δὲ τὸ ἀκρόδρον, unde illustratur Hes. κοκκύμηλα· ὁ καρπὸς Athen. II 50a Σέλενκος δ' ἐν γλώσσαις βράβυλά φησιν ἥλα κοκκύμηλα μάδρνα τὰ αὐτὰ εἶναι¹⁾ Athen. III 83a Aristophanes grammaticus (p. 188 N.) ἐν Λακωνικαῖς Γλώσσαις τὰ κοκκύμηλά φησι τοὺς Λάκωνας καλεῖν ὀξύμαλα Περσικά, ἃ τινες ἄδρνα. Inde Hes.²⁾ ὀξύμαλα· τὰ κοκκύμηλα. Poll. I 232 . . . κοκκύμηλα — τὸ δὲ δένδρον αὐτὸ ἐν τῇ μέσῃ κατωφδίᾳ (K. II 219 fr. 20) ἀρρενικῶς φέρεται, ὁ κοκκύμηλος. Χρηται δὲ καὶ Ἀρχίλοχος (fr. 173 B⁴) τῷ τῶν κοκκυμήλων ὀνόματι.

Neque Galeno βράβυλον nomen ignotum fuit: De al. fac. 21, 3 (K. VI 621) κράνια γὰρ καὶ προῦμνα καὶ βάτινα καὶ κυνόςβαρα καὶ βράβυλα καὶ μυαῖκύλα . . . βραχὺν μὲν τι τρόφιμον ἔχει. XII 921, 4³⁾ . . καὶ ἀπὸ κρανίων δὲ καὶ βραβύλων καὶ τῶν καλουμένων παρ' ἡμῖν προῦμνων σκευάζεται [δὲ] παρ' ἡμῖν στοματικά φάρμακα⁴⁾, ubi Iunt. in margine: βράβυλα silvestria sunt pruna, vide Athenaeum etc. Haec Galeni verba si recte tradita sunt, discrevit ille βράβυλα a προῦμοις; quod cum male conveniat Antiatt. verbis et supra pro silvestribus prunis nomen ἄρρια κοκκύμηλα usurpatum sit, malumus deleto post βραβύλων καὶ interpretari βράβυλα et προῦμνα eundem esse fructum; sic omnia concinent. Puto βράβυλον ab omnibus Atticistis esse laudatum, κοκκυμηλέαν (de arbore) et κοκκύμηλον (de fructu dictum, cf. Poll.) a plurimis concessum esse, non προῦμνον.

κολάζειν coërcere, ἀκόλαστος; φιλοτιμία — κενοδοξία.

S. M. I 21, 22 (K. V 28) Καὶ τοῖνυν καὶ πρόσρημα τῶν⁵⁾ μὴ κολασθέντων αὐτὸ δὴ τοῦτο τοῖς πάλαι σύννηθές ἐστιν, ὥς ἀκόλαστος ὅδε τις ἄνθρωπός ἐστιν, ἐφ' οὗ δὴλον, ὅτι τὴν ἐπιθυμητικὴν δύναμιν οὐκ ἐκόλασεν ἢ λογιστική. K. VI 415, 15 Ἀπειθοῦσι δ' ἔνιοι μὲν ὑπὸ τῆς ἐν τῷ παραχρῆμα νικηθέντες ἡδονῆς, οὓς ἀκρατεῖς τε καὶ ἀκολάστους ὀνομάζουмен, ἔνιοι δὲ ὑπὸ φιλοτιμίας, ἣν ὀνομάζουσιν οἱ Ἕλληνες κενοδοξίαν . . S. M. I p. 21, 10 (K. V 28) Διὸ ταύτης μὲν (τῆς ἐπιθυμ. δυν.) οὐδεμία παίδευσις τοιαύτη ἐστὶν οἷα τῆς ἐτέρας (τῆς θυμοειδοῦς) ἢ εὐπείθειας, ὃ δ' ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ κολάζειν, ἀναλογία τιν' ἔχει πρὸς τήνδε. Γίνεται δ' ἡ κόλασις τῆς δυνάμεως ταύτης ἐν τῷ μὴ παρέχειν αὐτῇ τὴν τῶν ἐπιθυμουμένων ἀπόλαυσιν.

Χρ. (57, 32) Ἀκόλαστον καὶ ὑβριστὸν πρᾶγμα . . . Πλάτων δ' ἐχρήσατο ἐν Πεισάνδρῳ (K. I fr. 98) λέγων = Phot. (Reitz., qui haec verba ex Phrynicho sumpta esse adnotat). Suid. Ἀκόλαστον·

1) De Hes. glossis inde profectis cf. Schmidt l. l. p. LXXV.

2) Cf. Schmidt p. LXXIX.

3) In indice (vol. XX) s. v. brabylla per errorem p. 919 scriptum est.

4) Punctum post προῦμων et δὲ del. Kalbf.

5) πρὸς ζημάτων cod. Laur.: corr. Kalbf.

ἀκρατῇ, θρασύν (Sim. Hes. s. v. Referuntur ad Platonis comici exemplum laudatum). ἀκόλαστον καὶ ὑβριστὸν πρᾶγμα (addit Phot. Ἀττικῶς συντέθεται) ἢ ἄνθρωπος· λέγοι δ' ἔν τις καὶ ὑβριστικόν = Phot. (Reitz.). Simill. Χρ., quae verba omnia ex Phrynichi fonte originem ducunt. Praeterea Suid. Ἀκόλαστος· κολάσεως ἄξιος· Ἀριστοφάνης Πλούτῳ (1049)

„Οὐκ, ἀλλ' ἀκόλαστός ἐστιν αἰ τοὺς τρόπους“.

Λέγεται καὶ ὁ τολμηρός, sequuntur exempla ex Iamblichō et Aeliano petita. Phot. (Reitz.) Ἀκόλαστος ὄχλος· Εὐριπίδης (Hec. 607) ἔφη, ἀκόλαστον δὲ σῶμα Σοφοκλῆς (fr. 678)· ἀκολαστήματα δὲ λέγουσιν μὲν κατακόρως οἱ Ἐπικουρείοι, πλὴν καὶ Ἀναξανδρίδης (fr. 73) κέχρηται τῇ λέξει καὶ Ἀριστοφάνης (Lys. 398). Eadem in Χρ. insunt. Schm. Att. IV 362 ex Philostr. κολάζειν „in Schranken halten (Diese Bedeutung nicht im N. T.) Ap. 67, 15“ et saepius. Cf. ib. vol. IV 716 sub titulo „Abschwächung der Bedeutung“ . . . κολάζω „einschränken“; hoc igitur Atticianum esse. Poll. IV 39 ἀλαξονεῖαν κολάσαι, IV 179 κολάσαι (sc. ὁστοῦν), I 198 ἀκόλαστος τὴν γνάθον (ἵππος), I 42 ἀκόλαστος τύραννος, VI 126 ἀκ. κύναιδος. E. Gud. 26, 54 (St. 68, 3) Ἀκόλαστος, παρὰ τὸ μὴ κολάζειν τὴν ἐπιθυμίαν· ib. 27, 49 (St. 68, 13) Ἀκόλαστος κυρίως ὁ ἀπαίδευτος (Arist. Plut. 1049) διὰ τὸ μὴ ἀγωγῆς καὶ κολάσεως τετυχηκέναι τῆς ἐπιτηδεΐας. οὕτως Φιλόξενος ἐν τῷ περὶ Ἑλληνισμοῦ. Τινὲς δὲ οὕτω φασὶ τὸν κατωφερῆ πρὸς συνουσίαν· διὰ τὸ μὴ κολάζειν τὴν ἐπιθυμίαν ἀκόλαστος ἀκούει τις. Cf. Zon. 100 Ἀκόλαστος· ἀκρατῆς· θρασύς· ἢ ὁ ἀπαίδευτος . . . In E. Gud. editione p. 612, 33 (ex Orione Thebano) ἀκόλαστος· ὁ μὴ κολάζων τὴν ἐπιθυμίαν· κυρίως ἀπαίδευτος, unde plurima mutuatum est E. M. 50, 17. Phryn. (ed. R. Schoell l. l.; cf. supra p. 2¹) p. 540 καταφερῆς ἐπὶ τῶν τὰ ἀφροδίσια ἀκολάστων λέγουσιν οἱ πολλοὶ ἀδοκίμως. cf. Th. M. 203, 10 Κατωφερῆς τινὲς μὲν λέγουσιν ἐπὶ τῶν πρὸς ἀφροδίσια ἀκολάστων, οὐκ οἶδα ὅθεν λαβόντες· σὺ δὲ ἀκόλαστος λέγε καὶ δοῦλος τῶν ὑπὸ γαστέρα.

Κολάζειν etiam significatione puniendi apud Atticos usurpatum esse constat; addo testimonium desumptum ex A. Maii „Atticisms“¹⁾ (p. 527) Ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν ἑκὼς²⁾ ὁ δεῖνα διὰ τὸ καὶ τό· τιμωρεῖται²⁾ λέγουσι, ὅτι τι ἐποίησε τόδε καὶ ὅτι τῇδε· λέγουσι δὲ καὶ οὕτως ἑκὼς ὁ δεῖνα, τὸ μὲν ποιήσατο (sic!) τόδε, τὸ δὲ τόδε· e. q. s. Quibus testimoniis allatis non habeo, quod explicem.

1) Exstant in Classicorum auctorum e Vaticanis codicibus editorum Tom. IV p. 523—528 (e Mediolanensi Ambrosiano F 81) et continuant Atticisms a Villosino in Anecd. Gr. II p. 79 (ex Marciano codice 486) editos, cf. Mai. p. 523.

2) Verba κολάζειν et τιμωρεῖν opponi videntur, sed paulo post κολάζειν repetitum probat compositionem tantum verborum auctori cordi esse.

De φιλοτιμία et κενοδοξία vocabulis habeas haec. In Matthaëi¹⁾ „Excerptis ex grammatica Georgii Lecapeni“ p. 78: Φιλοτιμία λέγεται ἡ ἐπίδειξις καὶ φιλοτιμεῖσθαι ῥῆμα τὸ ἐπιδείκνυσθαι καὶ ἐνδείκνυσθαι. λέγεται φιλοτιμία καὶ ἡ φιλονεικία καὶ ἡ ἔρις, καὶ φιλοτιμεῖσθαι τὸ ἐρῆζειν καὶ φιλονεικεῖν· καὶ διαφιλοτιμεῖσθαι τὸ διὰ τι μάχεσθαι ὡς καὶ Συνέσιος· „τοσοῦτόν ἐστι τὸ διαφιλοτιμεῖσθαι κακόν“. Φιλοτιμία λέγεται καὶ ἡ δεξιώσις καὶ ἡ φιλοφρόνησις, καὶ φιλοτιμεῖσθαι τὸ δεξιοῦσθαι καὶ φιλοφρονεῖσθαι. Suid. Φιλοτιμία· καλλιλέξια· Ἀριστοφάνης·

„φιλοτιμία μὲν οὐδεμιᾷ μὰ τῷ θεῷ,
λέξουσ' ἀνέστην, ᾧ γυναικες“ (Thesmoph. 383).

Deinde: Φιλοτιμίας· δωρεάς, ἡ πλεονεξίας ἡ κενοδοξίας (= Χρ. Phot. E. M. 794, 54)· καὶ φιλοτιμούμενος, τουτέστι κενοδοξῶν. E. Gud. 553, 39 Φιλοτιμίαν· μεγαλοψυχίαν. Suid. κενοδοξία· ματαία τις περὶ ἑαυτοῦ οἰήσις, quae glossa est sacra, cf. Bernhardii adnotatio. Hes. κενὴ δόξα· κενοδοξία. Quibus ex locis colligimus φιλοτιμίαν Atticistis fuisse vocem gratam, non κενοδοξίαν; Ἕλληνες igitur hoc loco Atticissantis opponi videntur (cf. supra p. 10 sq.), nisi quid forte excidit, velut νῦν ante vel post οἱ vel καὶ ante κενοδοξίαν, de quo Kalbf. cogitat.

κομψεύεσθαι — πανουργεῖν.

K XVIII A 737, 10 Τὸ χαριέντως τι πανουργεῖν εἰώθασιν οἱ Ἀτικοὶ κομψεύσθαι λέγειν, ὅπερ καὶ νῦν σημαίνει παρὰ τῷ Ἰπποκράτει τὸ κομψεύμενος.

Vocem πανουργίαν omnino reprobata esse ab Atticistis testatur Moer. 201, 32 κομψεία Ἀτικοί, πανουργία Ἕλληνες. Fortasse ex Irenaeo hausit, cuius doctrinae frustula exhibet E. M. 527, 49 Κομψός· εἶρηται μὲν ἡ λέξις καὶ ἐπὶ τοῦ πανούργου καὶ ἐπὶ τοῦ μετρίου καὶ ἐπιεικοῦς . . . Οὕτως Εἰρηναῖος ὁ Ἀττικιστὴς ἐν τῷ κ' στοιχείῳ. Cf. etiam Phryn. B. A. 6, 19 Ἀκομψον καὶ φαῦλον· οἶον κομψίας καὶ πανουργίας ἀπηλλαγμένον καὶ ἀπλοῦν. κομψὸν γὰρ τὸν πανούργον οἶον κόπτοντά τινα καὶ ὀχληρόν· φαῦλον δὲ τὸν ἀπλοῦν. Praeterea Hes. κομψεύεται· κολακεύει. σεμνύνεται. πιθανοποιεῖ; simill. Χρ. et Zon. p. 1245, vide glossarum interpretationes in Hes. et Χρ. Cf. etiam Hes. s. v. κομψεία· ποικίλη λαλιὰ καὶ πανουργία. Suid. Κομψεύμενοι. ἀλαξονεύμενοι addito exemplo. Idem s. v. Κομψεία. ἐλαφρία, ἀστειότης, πιθανολογία, ἀλαξονεία. Zon. 1236 κομψεία. σο-

1) Lectiones Mosquenses, Lips. 1779, I p. 55—79. In omnibus fere his excerptis Atticistarum doctrina profertur, cf. p. 61: Σημεῖωσαι τὸ δοκᾷ παρ' Ἡρωδιανῶ καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀττικισταῖς . . . vel ibid. Τοῖς δένδροις μὲν γράφεται κοινῶς, τοῖς δένδροισι δὲ Ἀττικῶς, ὡς δάκρυ μὲν Ἀττικῶς, δάκρυον δὲ κοινῶς.

φριστεία. Poll. V 161 iungit . . κομψεία, χαριεντισμός . . . et κομψεύεσθαι. χαριεντίζεσθαι. Apud Atticistas hoc verbum gratum erat, vide Schm. Att. II 173 et IV 311.

κόρυζα (λέμφορ), βλέννα — μύξα; κατάρρους — (κατασταγμός).

De us. p. I 470, 23 H. (K. III 649) ἡ πολλάκις γιγνομένη τῶν ἄνωθεν περιττωμάτων ἀθρόα κένωσις, ἃ δὴ βλέννας μὲν οἱ παλαιοὶ καὶ κόρυζαν ὀνομάζουσι, μύξας δ' οἱ νεώτεροι. XV 325, 8 Ὅθεν πολλάκις γίνεται τῶν ἄνωθεν περιττωμάτων ἀθρόα κένωσις· ἃ δὴ βλέννας μὲν οἱ παλαιοί, μύξας δὲ <οἱ> νεώτεροι κατὰ τὸν Ἱπποκράτην ὀνομάζουσι (de morb. II 19, VII 34 L.). Plerumque autem Hippocrates aliter nominat, cf. K. IV 645, 14 . . . ὃ τ' εἰσπνεόμενος ἀήρ καὶ ἡ κόρυζα· καλεῖ δ' αὐτὴν Ἱπποκράτης μὲν ὥς τὰ πολλὰ βλένναν, οἱ δὲ ἄλλοι μύξαν. XVIII B 180, 6 Τὸ διὰ τῶν ρινῶν ἐκκρινόμενον ὑγρὸν λεπτὸν καὶ ἄπειτον ὀνομάζειν εἰώθασι κόρυζαν πάντες οἱ παλαιοὶ ἰατροί, καθάπερ τὸ δι' ὑπερώας τοιοῦτο κατάρρουν. VII 263, 5 . . . κατάρρουν μὲν ὀνομαζόντων ἡμῶν, ἐπειδὰν εἰς τὸ στόμα καταρρέῃ τὸ περίττωμα· κόρυζαν δέ, ἐπειδὰν εἰς τὰς ρίνας· ib. 447, 14 . . . ἡ καλουμένη μύξα καὶ βλέννα in libro De totius morbi temporibus, suspectae originis (cf. Ackermann in Kuehnii praefatione). S. M. III 202, 8 (K. II 139) Τὸ δ' ἐξ ἐγκεφάλου καταρρέον περίττωμα τάχα μὲν ἂν οὐδὲ φλέγμα τις ὀρθῶς, ἀλλὰ βλένναν τε καὶ κόρυζαν, ὥσπερ οὖν καὶ ὀνομάζεται, καλοῖη. De cochleae humore K. XII 322, 8 Ἡ δὲ ἐξ αὐτῶν (sc. τῶν κοχλίων) ὑγρότης μόνη καθ' ἑαυτὴν ἄνευ τῆς σαρκὸς λαμβανομένη καλεῖται ὑπὸ τῶν πολλῶν μύξα κοχλίου. Introduct. sive Medicus (liber spurius) K. XIV 702, 15 ταύτης (sc. τῆς ρινὸς) δὲ τὰ μὲν ἐκατέρωθεν μυκητῆρες ἢ μυξωτῆρες καλοῦνται.

Videmus Galenum de eiusmodi rebus non satis accurate dicere, ut compluribus demum locis comparatis intellegamus, quid rei sit. Qua in re his adiuvamur aliorum testimoniis: Antiatt. 108, 19 Μυκητῆρα: οἱ μὲν ἀξιοῦσιν οὕτως ὅλην τὴν ρίνα λέγεσθαι, οἱ δὲ ταύτην μὲν ρίνα, μυκητῆρας δὲ τὰ ἐκατέρωθεν τρήματα. Ruf. 137, 7 . . . ἡ ρίς. Ταύτης δὲ τὰ μὲν τρήματα μυκητῆρες καὶ ῥώθωνες. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ μύξας ὀνομάζουσιν. Ἱπποκράτης δὲ τὸ διὰ αὐτῶν φλεγματώδες περίσσωμα ἰὸν μύξαν καλεῖ. Ἀθηναῖοι δὲ τὸ περίσσωμα τοῦτο κόρυζαν καλοῦσιν; alia omitto.

Poll. II 78 Νοσήματα δὲ ρινῶν τὸ μὲν ἐκ ψύξεως κόρυζα καὶ κατάρρους. Eadem coniungit IV 185 . . . κατάρρους, κόρυζα. II 78 Τὸ ρεῖμμα μύξα κατὰ Ἱπποκράτην (de morb. II 19, VII 34 L.) (cf. K. XV 325 supra l.) καὶ κόρυζα κατὰ τοὺς Ἀττικούς. II 80 Τὰ δ' ἐνδοθεν (sc. narium) μύξαι τε καὶ θαλάμαι, ὥς εἴρηται. II 71 Ρίς καὶ μυκητῆρ καὶ μυκητῆρες καὶ παρὰ τοῖς ἰατροῖς ῥώθωνες, παρὰ δὲ Σοφοκλεῖ (fr. 86 N.) καὶ μύξαι οἱ μυκητῆρες ἐκκληνται . . Zon. 1238

κόρουζα· κατάρρους· ἀρχή ἢ πλῆθος μυξῶν, ubi Tittmann adnotat: „Forte κατάρρου ἀρχή· κόρουζα enim κατάρρουν plerumque praecedit.“ Hes. κόρουζα· μύξα· κατάρρους· περὶ κεφαλὴν πάθος. s. v. βλέννα· μύξα· οἱ δὲ διὰ τοῦ π πλέννα καὶ πλέννα (cf. K. XIX 131, 7 s. v. πλευνεραί . . πλέννα ἢ μύξα) καὶ ἀσθενῆ, καὶ δυσκίνητα.¹⁾ Cf. E. M. 199, 37 Βλέννα²⁾: μύξα, οἱ δὲ διὰ τοῦ π, πλέννη· καὶ πλέννα τὰ ἀσθενῆ καὶ δυσκίνητα. Hes. s. v. μύξα· ἢ ἐν τοῖς μυκτῆρσι, καὶ ἢ κόρουζα· καὶ αἱ ῥῖνες, καὶ οἱ μυκτῆρες αὐτοὶ καὶ οἱ ῥώθωνες (Aristoph. K. I fr. 820). Λέξ. ῥήτ. B. A. I 270, 13 κατάρρους: τὸ ρεῦμα τὸ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καταφερόμενον διὰ τῶν μυκτῆρων, ὃ νῦν καλοῦσιν οἱ ἱατροὶ κατασταγμόν· ἢ κατάρρουν τὴν διάρροϊαν· ἢ τὸ νῦν καλούμενον δυσεντέριον. Eadem brevius in E. M. 494, 31. Sicut hic κατασταγμόν nomen vulgare a Galeno supra non memoratum audimus, ita pro κόρουζα vel synonymo eius affert Th. M. 221, 15 Λέμφος ἢ κόρουζα, ὡς τὸ ‘κορυζης καὶ λέμφον ἔμπλεως’ παρὰ Λιβανίῳ (IV 630, 20 Reisk.). Καὶ λέμφος ἀρσενικῶς ὁ κορυζώδης καὶ μυξώδης. Quid Atticistae de voce μύξα docuerint, puto me agnoscere (cf. Poll. II 72 et Hes. l. l.) ex Photio s. v. μύξαν αὐτὸν τὸν μυκτῆρα καλοῦσιν, οὐχὶ τὸ ὑγρόν· οὕτως Ἀριστοφάνης (K. I p. 580). Μύξαν βλέννης significatione nomen vulgare esse docet Schol. in Plat. pol. I 343 A (in Herm. ed. VI p. 334) κορυζῶντα] μωραίνοντα, μυξάζοντα· κόρουζα γὰρ ἢ μύξα, ἣν οἱ Ἀττικοὶ κατάρρουν φασίν. Eadem Bernhardy in fine articuli, quem praebet Suid. s. v. κόρουζα legenda esse censet. E. Gud. 340, 22 κόρουζα· μυξῶν πλέον³⁾ κατάρρους. Erotian. fr. LXIII p. 18, 12 Kl. Βλεννώδεα· ἔν τισιν ἀντιγράφοις εὐρομεν πλευνώδεα, οὐκ ὀρθῶς· βλεννώδη γάρ ἐστι τὰ μυξώδη καὶ βλέννα ἢ μύξα. Haec sufficiant. Videntur igitur Atticistae κόρουζα et βλέννα vel etiam λέμφος et praeterea κατάρρους maluisse quam μύξα, etsi hoc quoque apud Hippocratem non prorsus deerat, et quam κατασταγμός, quod recentiorum medicorum vocabulum fuisse traditur.

λίτρον λεπτομερές — βερενίκιον, βερενικάριον; νίτρον;

θειον — (θείαφος, θεάφιον,) ἔπυρον.

K. XII 903, 3 . . . τὸ νίτρον ὅσον ἐστὶ λεπτομερές, ὀνομαζόμενον ὑπὸ πάντων ἤδη βερενίκιον, ἐτι δὲ πρὸς τοῦτο (l. τούτῳ) καὶ θείον, ὃ καλοῦσιν ἔπυρον . . . VI 430, 10 . . . νίτρον τοῦ βερενικαρίου καλούμενον . . . Non iam reperire possum locum Galenianum, unde haec exscripsi: Τούτων δ' ἐφεξῆς ἐστι θείον τε καὶ ὁ τοῦ νίτρον ἀφρός,

1) De ultimis significationibus velim conferas Antiatt. 85, 24 βλενόν· τὸν νοσθῆ καὶ μωρόν. Σάφρων Προμηθεῖ et Festum s. v.

2) Haec scribendi ratio a Galeno semper adhibita est.

3) Rectius πλέων videtur esse.

αὐτὸ δὲ τὸ μαλακὸν νῆτρον κανθέν. Ὀνομάζουσι . . . Hic apud me abruptus est locus, sed scio ibi scriptum esse haec fere (cf. supra): δ' αὐτὸ πάντες ἤδη βερενίκιον (vel βερενικάριον). Cf. K. XIII 568, 2 Καὶ τῶν γεωδῶν ὃ τ' ἀφρὸς τοῦ νῆτρον καὶ τὸ ῥαδίως ὕδατι λυόμενον ἀφρόνιτρον. X 569, 8 . . . ὃ ἀφρὸς τοῦ νῆτρον καὶ τὸ νῆτρον αὐτὸ καὶ τὸ ἀφρόνιτρον., sim. XI 695, 4; cf. XIII 593, 5. XII 373, 7 . . . τὸ καλούμενον ἀφρόνιτρον. — Ἀφρόνιτρον reprobatur Phryn. 361 Ἀφρόνιτρον τελέως ἐξέτηλον καὶ ἀδόκιμον· χρὴ οὖν λίτρον λέγειν, ἢ λίτρον ἀφρόν. Haec igitur tria nomina Phrynico unam rem significant, Galeno autem rectius sine dubio tres. Lob. p. 305 demonstrat talia composita, qualia ἀφρόνιτρον, ἀλόσανθος late patere.

θεῖον ἄπυρον invenimus ap. Diosc. V 123, Plinium 35, 15, 175, quibus ex locis videmus, hic ἄπυρον non per se usurpari, sed cum θεῖφ coniunctum, cum Galeni locus etiam sic explicari possit ἄπυρον esse nomen vulgare vocis θεῖον. Neque aliter intellegemus Hes. θεῖον [θεάφιον]· ἄπυρον. ἄκανστον. — θεάφος¹⁾ ut nomen vulgare affert Eust. 1935, 22 Ὅτι δὲ θεῖον ἔστιν ἐνταῦθα (χ 481) νοῆσαι καὶ τὸν θεάφον, τὸ λεγόμενον δηλαδὴ θεῖον ἄπυρον, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί.

His prolatis testimoniis a veritate vix aberrabimus statuentes λίτρον (λεπτομερές) esse Atticum, βερενίκιον²⁾ vel βερενικάριον aut νῆτρον non item; praeterea θεῖον vel θεῖον ἄπυρον ab Atticistis laudatum esse, cum vulgari lingua etiam solum ἄπυρον et θεάφος (vel θεάφιον) usurpata sint. Galenus vero, quantum quidem ex editionibus cognosci potest, semper forma νῆτρον utitur.

μηλέα Ἀρμενιакή, μῆλον Ἀρμενιакόν (Ἀρμένιον ?) — πραικόκιον.

K. XII 76, 16 [Περὶ μηλέας Ἀρμενιакῆς].³⁾ Μηλέα Ἀρμενιакή, ταύτης ἐκλέλειπται τὸ παλαιὸν ὄνομα· καλοῦσι γὰρ ἅπαντες καὶ τὸν καρπὸν καὶ τὸ δένδρον πραικόκιον.⁴⁾ De al. fac. 48, 18 (K. VI 594) Ἔστι μὲν οὖν ἀμείνω τὰ πραικόκια καλούμενα τῶν Ἀρμενιакῶν. Ὅσοι δὲ φεύγουσι τὴν τῶν πραικοκκίων προσηγορίαν, Ἀρμενιакὰ μῆλα καλοῦσιν ἀμφοτέρω· τινὲς δ' Ἀρμένια διὰ τεσσάρων συλλαβῶν, οὐ διὰ πέντε. K. VI 785, 17 . . . καὶ πραικόκια παρὰ Ῥωμαίοις ὀνομαζόμενα. De al. fac. 20, 12 (K. VI 466) Ἐκ δὲ τῶν ὑγρῶν καὶ ὕδατωδῶν

1) Aliis locis θεάφιον: Hes. Zon. 1037 θεῖον τὸ θεάφιον. (Hes. plura).

2) Aliud βερενίκιον ap. Hes. βερενίκιον· εἶδος βοτάνης.

3) K. Ἀρμενιакῆς et Ἀρμενιакή; correxi.

4) Variae huius vocis formae inveniuntur, cf. Sophocles s. vv. βερίκοκκον et πραικόκιον. Equidem sequar Helmreichium, qui in novae libri De aliment. facult. editionis specimine (a. 1905) p. 20, 13 (K. VI 466) formam πραικόκια praefert. Sed idem alibi πραικόκια praebet, cf. q. s.

σωμάτων ἐστὶ καὶ τὰ πραικόκια καλούμενα καὶ τὰ Περσικά; cf. p. 50 huius dissert. De vict. att. 25, 17 . . . οὔτε τῶν μήλων τῶν Περσικῶν οὔτε τῶν Ἀρμενίων, ἃ δὴ πραικόκια καλοῦσι Ῥωμαῖοι. K. XI 366, 11 Τὰ τε οὖν μόρα καὶ τὰ πραικόκια καλούμενα.

Suid. confundit pruna et mala Armenia: Κοκκύμηλα· εἶδος ὁπωρῶν· τὰ παρ' ἡμῖν λεγόμενα βερίκοκκα. Quod ad vetera lexica pertinet, solum in lexic. Botan. l. l. inveni nomen Ἀρμένια· τὰ βερίκοκκα. Maxime igitur Galeno in hac re nitendum est, qui hunc fructum nunc ab aequalibus, nunc a Romanis¹⁾, nunc vero speciem tantum fructus huius πραικόκια appellari dicit, praeterea Ἀρμένια et Ἀρμενικά nomina tradit. Hoc tantum affirmare possumus hoc nomen vel duo ultima nomina in Atticistarum usu fuisse, πραικόκια non item.

μήλον Μηδικόν — κίτριον, κίτρον.

K. XII 77, 3 [Περὶ μηλέας Μηδικῆς.] Μηλέα Μηδική. Ταύτης δ' καρπὸς οὐκέτι μήλον Μηδικόν, ἀλλὰ κίτριον ὑπὸ πάντων ὀνομάζεται. De vict. att. 27, 5 πολλὰ δ' ἂν εὗροις τοιαῦτα, καθάπερ καὶ τὸ Μηδικόν μήλον, ὃ κίτρον ὀνομάζομεν. De al. fac. 18, 13 (K. VI 617) Περὶ κίτριον. Καὶ τοῦτο Μηδικόν ὀνομάζουσι μήλον οἱ μηδένα νοεῖν ἃ φθέγγονται προσηρημένοι, καίτοι τὴν γε σαφήνειαν ἐν ταῖς ἀρεταῖς τοῦ λόγου τιθέμενοι.

Athen. III 83a KITPION. Περὶ τοῦτου πολλὴ ζήτησις ἐνέπεσε τοῖς δειπνοσοφισταῖς, εἴ τίς ἐστὶν αὐτοῦ μνήμη παρὰ παλαιοῖς. Aemilianus quidem narrat Iubam Mauretanum κίτριον mentionem facere (F. H. G. III 472), apud Libyes μήλον ἐσπερικόν nominari (cf. Eust. 1572, 39 Μήλον οὐ μόνον τὸ κοινῶς οὕτω λεγόμενον, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς Περσέας καὶ τὸ κίτριον, ὃ καὶ μήλον Ἑσπερικόν λέγεται). 83d ex Theophr. Hist. pl. IV 4, 2: ἡ δὲ Μηδία χώρα καὶ ἡ Περσίς ἄλλα τε ἔχει πλείω καὶ τὸ μήλον τὸ Περσικόν ἢ Μηδικόν καλούμενον etc.; ibi κίτρια intellegenda esse dicit. 85c Πάμφιλος δ' ἐν ταῖς Γλώσσαις Ῥωμαίους φησὶν αὐτὸ κίτρον καλεῖν. Diosc. I 115, 4 Περσικά μῆλα. 115, 5 τὰ δὲ μικρότερα, καλούμενα δὲ Ἀρμενικά, Ῥωμαῖσι δὲ βερίκοκκια (Spreng. πραικόκια) . . . τὰ δὲ Μηδικὰ λεγόμενα ἢ Περσικά ἢ κεδρόμηλα, Ῥωμαῖσι δὲ κίτρια, πᾶσι γνώριμα. Herod. in Philetaer. l. l. p. 432 Μῆλα Μηδικὰ τὰ νῦν κίτρα. Lob. p. 470 adnotat: „Graeci quidem veteres hoc nomen (κίτρον) non agnoscunt, sed mala Medica aut Hesperia aut aurea aut Persica vocant.“²⁾ Ut saepe, hic quoque grata Galeni testimonia ad confirmandos et corrigendos alios auctores. Et κίτρον et κίτρον postea in usu fuisse videntur.

1) cf. locum Diosc. I 115, 5, quem sub v. μήλον Μηδικόν afferam.

2) De hac ultima voce cf. Athenaei locum supra commemoratum et huius dissert. p. 50.

μηλέα Περσική, μήλον Περσικόν — Περσική, Περσικόν.

De al. fac. 47, 19 (K. VI 592) *Περὶ Περσικῶν*. Εἶτε μήλα καλεῖν ἐθέλεις Περσικά τὸν καρπὸν τοῦτον, εἴθ' ἀπλῶς Περσικά τοῖς νῦν Ἑλλήσιν ὡσαύτως, εἴτ' ἄλλο τι βούλει παλαιὸν ὄνομα ζητεῖν ἐπ' αὐτοῖς, ἔξεστί σοι τοῦτο πράττειν ἐπὶ πολλῆς σχολῆς. K. XII 76, 7 [*Περὶ μηλέας Περσικῆς*.] Μηλέα Περσική καλεῖται συνήθως ὑπὸ πάντων ἤδη Περσική μόνον, αὐτὸ δὴ τοῦτο παραλιπόντων τὸ μηλέα.¹⁾ VI 792, 6 τῶν Περσικῶν ὀνομαζομένων cf. p. 49 huius dissert.

Athen. III 82 e Περσικά ex Theophrasto citatur, ubi hodie non iam inest; deinde ex Diphilo: Τὰ δὲ Περσικά λεγόμενα μήλα, ὑπὸ τινων δὲ Περσικά κοκκύμηλα . . . ubi confunduntur, quae Galenus distinxit (cf. p. 42). Item ap. Hes. Περσικά· εἶδη καρῶν . . . μήλον· πᾶς καρπός; quae significatio facile oriri poterat apud Graecos de omni fructu ex Persia importato. Suid. Ὅτι Περσικά εἰσι μὲν δένδρα . . . Μηλέα τὸ δένδρον (supplendum μήλον ὁ καρπός). Schm. Att. IV 12 dicit apud Philostratum μηλέαν formam apertam semper occurrere. — Postea etiam alia forma in usu videtur fuisse, cf. Lex. Botan. Περσέα, ἡ ῥοδακινέα· καὶ περσικά μήλα τὰ ῥοδάκινα.

μόρα — σνκάμινα.

De al. fac. 42, 20 (K. VI 584) *Περὶ σνκαμίνων*, ἃ δὴ καὶ μόρα καλοῦσιν. Οὐ τοῖς Ἀττικίζειν [ἐν]²⁾ τῇ φωνῇ προσηρημένοις γράφεται ταῦτα — τάχα γὰρ οὐδ' ἀναγνῶναι τις αὐτὰ βονλήσεται, καταφρονῶν ὑγίειας σώματος, ὥσπερ καὶ ψυχῆς — ἀλλ' ἱατροῖς μὲν μάλιστα μὴ πᾶν τι φροντίζουσιν Ἀττικίσεων, ἥδη δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσοι ζῶσιν ὡς λογικὰ ζῶα, πρὸ τιμῆς καὶ δόξης καὶ πλούτου καὶ δυνάμεως πολιτικῆς ἐπιμελεῖσθαι προσηρημένοις σώματος καὶ ψυχῆς. Οὗτοι γὰρ εὖ οἶδ' ὅτι τὴν μὲν τῶν Ἀθηναίων φωνὴν οὐδὲν ἡγοῦνται τιμωτέραν εἶναι φύσει τῆς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ὑγίειαν δὲ σώματος ἀξιολογώτατόν τι εἶναι νομίζουσι πρᾶγμα τῷ κατὰ φύσιν βιοῦν ἐσπονδακότι. Τοῦτοις οὖν εἰδὼς ὠφελιμώτερον ἔσεσθαι τὸν λόγον τὸν ἀσφαλέστερον, ἃ γινώσκουσιν ὀνόματα γράψω, καὶ μὴ τοῖς παλαιοῖς Ἑλλήσιν ἢ συνήθῃ. Τὸ μὲν οὖν τῶν μόρων ὄνομα γνώριμόν πῶς ἐστὶ τοῖς πολλοῖς, εἰ καὶ διὰ μηδὲν ἄλλο, διὰ γοῦν τὸ στοματικὸν φάρμακον, ὃ 'διὰ μόρων' ὀνομάζεται (cf. XII 901, 14 ἐν τῷ διὰ μόρων ὀνομαζομένῳ φαρμάκῳ στοματικῷ . . .), χυλὸν ἔχον αὐτῶν· ἐνίαις δὲ τῶν ἐφεξῆς ἐιρησομένων ὁπωρῶν ἀγροοῦσιν οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ὅπως ὠνόμαζον οἱ πρὸ ἐξακοσίων ἐτῶν Ἀθηναῖοι.

1) Sic corrigo pro μήλον, quod praebent K. et Bas., Iunt. autem: illo videlicet omissio, melea.

2) Del. Cob. in Mnemos. N. S. XIII p. 349 extr., Kalbf. praeterea confert S. M. II 124, 14 (K. XIX 48).

Τοὺς μὲν γὰρ νῦν ὀρῶσιν οὐδέν τι διαφορώτερον τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἕκαστον τῶν καρπῶν ὀνομάζοντας, ἀλλὰ καὶ τὰ μόρα σνκάμινα καλοῦντας οὐδὲν ἤττον ἢ μόρα καὶ τὰ Περσικὰ καὶ τὰ κάρυα καὶ τὰ πραικόκκια¹⁾ καὶ τὰ ἄλλα ἀπλῶς, ὡς ἔθος ἐστὶ τοῖς ἄλλοις Ἑλλησιν· οὐδὲ γὰρ βλαβήσονται τι, εἰ τὰς παλαιὰς προσηγορίας ἀγνοοῦντες γινώσκουσι τὰς δυνάμεις αὐτῶν. Non primo obtutu apparet, utrum σνκάμινα an μόρα Atticistae voluerint. Sed ex toto loco nobis paulum deliberantibus manifestum fit μόρα ab illis esse laudatum. Et hoc quidem verbum, ait Galenus, non ignotum est Graecis qui nunc sunt; nam omnes noverunt medicamentum, cui nomen διὰ μῶρων. Alia autem poma quomodo appellata sint a Graecis ante sexcentos annos, ut sequentia, nunc iam fere ignotum est.

Cf. Diosc. I 126 μορέα ἢ σνκάμινον δένδρον. Athen. II 51b ΣΥΚΑΜΙΝΑ. Ὅτι πάντων ἀπλῶς οὕτω καλοῦντων αὐτὰ Ἀλεξανδρεῖς μόνοι μόρα ὀνομάζουσι· σνκάμινα δὲ οὐ τὰ ἀπὸ τῆς Αἰγυπτίας σνκῆς, ἀ τινες σνκόμορα λέγουσιν . . . Μόρα δὲ τὰ σνκάμινα καὶ παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Φρυγίῳ (fr. 257 N.), ἐν δὲ Κρήσσαις (fr. 111 N.) καὶ κατὰ τῆς βάτου²⁾ . . . Σοφοκλῆς (fr. 362) et Nicander (fr. 75 Schn.), μορέην τε καλεῖ τὸ δένδρον αἰεί, ὡς καὶ οἱ Ἀλεξανδρεῖς. Phaenias (Aristotelis discipulus) τὸν τῆς ἀγρίας σνκαμίνου καρπὸν μόρον καλεῖ (F. H. G. II 301); II 51f Παρθένιος δὲ ἄβρυνά φησι σνκάμινα, ἀ καλοῦσιν ἐνιοι μόρα. Σαλαμίνιοι δὲ τὰ αὐτὰ ταῦτα βάτια . . . Diphilus medicus: „τὰ δὲ σνκάμινα, ἀ καὶ μόρα λέγεται . . .“ In Fragm. lex. Graec. ap. Godofr. Hermann. l. l. p. 323 no. 26 Τὰ σνκάμινα Ἀλεξανδρεῖς καὶ Πελοποννήσιοι μόρα ὀνομάζουσιν = cod. P. 2720 in Cram. An. Paris. vol. IV p. 247 = Nicephorus Gregoras in Matthaei Glossar. Graec. min. I p. 4. Poll. VI 46 Σνκάμινα. Ταῦτα δὲ καὶ μόρα Αἰσχύλος ὠνόμασεν, οὕτως εἰπὼν τὰ ἐκ τῆς βάτου. I 233 Σνκάμινος — ἡ δὲ μέση κωμῶδρα (K. II 247 fr. 38) τὸν μὲν καρπὸν σνκάμινον οὐδετέρως καλεῖ, τὸ δὲ δένδρον ἀρρενικῶς ἐκφέρειται: „Ὁ σνκάμινος σνκάμιν“, ὀρᾶς, φορεῖ“ — cf. E. Gud. 250, 11 et 514, 16. Aliter Hes.: σνκάμινα· ἢ παρ' ἐνίοις μορέα, τὸ δένδρον. καὶ ὁ καρπὸς . . . Zon. p. 1370 (cf. E. M. 590, 42) Μορία· ἢ ἀγριελαία. Οἱ μὲν πᾶσαν ἐλαίαν οὕτω καλοῦσιν, οἱ δὲ τὰς ἱερὰς τῷ θεῷ. Ἐκλήθη δὲ μορία, οἱ μὲν, ὅτι δημοσίαν μοῖραν ἐκ τῶν καρπῶν ἐλάμβανον, Ζήνων δὲ ὁ Μύνδιος, ὅτι τὸ βρῦον τῶν ἐλαίων ἐκαλεῖτο μόρον, ἐνθεν αἱ ἀνθοῦσαι ἐλαῖαι μόραι ἐλέγοντο. Eust. 835, 8 sqq. plerumque ex Athenaeo hausit. Hes. s. v. σνκομορέα· σνκάμινον, ubi Schmidt dicit illam esse formam sequiorem, quae etiam apud Zonar. (p. 1685 σνκομοράλα δένδρον) et in Geopon. X 3, 7 inveniatur. Zon. 1371 Μόρα. τὰ σνκάμινα; consentiunt Suid. Lex.

1) Quid velit his verbis, hic dicere supersedeo, cum supra ex officio de singulis verbis egerim.

2) De hac voce infra agetur.

Botan.¹⁾ Antiatt. 108, 17 μόρον· τὸ συνάμινον non integer videtur esse, cum Atticistarum tantum doctrinam praebeat. Photius addit: *Αἰσχύλος*. Antiatticista haud scio an suppleri possit ex Photio: *Συνάμινα· τὰ μόρα· Φιλιππίδης Φιλαθηναίῳ* (K. III p. 307) . . τὰ δὲ μόρα Δωρίων μᾶλλον καὶ Ἐπίχαρμος (fr. 207 Kaib.) „Μόρων νέον τὸ φυτόν“. Psell. *στίχ. πολιτ.* v. 348 Ἡ σίδη τὸ ροῖδιον· *Συνάμινα* δέ, μόρα, qui locus per se non est perspicuus. *Συνάμινα* autem vocabulum Atticum videtur esse ap. Phot. l. l. Cf. Suid. *συνάμινον· εἶδος δένδρου.* s. v. *Συκομορφέα*. „*Οτι τῆς συκομορφῆου ὁ καρπός* . .

Pollucis de genere arboris et fructus praeceptum rectum videtur esse; alias formas hic illic adhibitas esse concedo, sed plurimas tradentium culpa corruptas esse mihi persuasum est. *Μόρον* igitur ab Atticistis laudatum esse censeo, etsi non omnes auctores idem videntur docere.

ὀλέκρανον — κύβιτον, ἀγκών.

De us. p. I 66, 7 (K. III 92, 4) Ἀγκὼν δ' ἐστὶν ᾧ ποτὶ στηριζόμεθα, φησὶν Ἱπποκράτης. ἤδη δὲ καὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ θάτερον τὸ μεῖζον, οὗ μέρος ἐστὶ τὸ πρὸς Ἱπποκράτους μὲν ἀγκών, ὑπὸ δὲ τῶν Ἀττικῶν ὀλέκρανον ὀνομαζόμενον· ἰδικώτερον γὰρ δήπου τοῦτο τὸ ὀστοῦν πῆχυν καλεῖται. XVIII B 512, 1 ex Hippocrate cognosci ὅτι τὸ τοῦ πῆχεος ὀξύτατον ὀνομάζει ἀγκῶνα. Καλοῦσι δ' αὐτὸν καὶ ὀλέκρανον καὶ κύβιτον. ib. 357, 4 . . ἀπὸ τοῦ ὀλεκράνου, ὅπερ καὶ ἀγκῶνα καλοῦσιν . . . De us. p. I 104, 13 (K. III 142, 9) ἰδίᾳ δὲ τὴν ὕπισθεν τὴν μεῖζονα (sc. ἀπόφυσιν), καθότι καὶ πρόσθεν εἰπομεν (cf. supra), Ἀθηναῖοι μὲν ὀλέκρανον, Ἱπποκράτης δ' ἀγκῶνα. K. IV 430, 12 Τὸ μὲν οὖν ὀπίσω μέρος αὐτὸς ὁ ἀγκών ἐστίν, ὃν οἱ Ἀθηναῖοι μὲν ὀλέκρανον, οἱ Δωριεῖς δὲ κύβιτον ὀνομαζοῦσι, . . 452, 11 . . τοῦ κατ' ὀλέκρανον ἄρθρον . .

Consentiunt Moer. 205, 4 Ὀλέκρανα Ἀττικοί, ἀγκῶνας καὶ πῆχεις Ἕλληνες. Psell. *στίχ. πολ.* v. 480 Ὁ δὲ ἀγκών ὀλέκρανον. Χρ. ὀλέκρανον: ὁ ἀγκών. Psell. l. l. v. 445 . . κύβιτον τὸν ἀγκῶνα (sc. Hippocr. nominavit De loc. in hom. c. 6 Tom. VI 286 L.). Schol. Arist. Pac. 443 ἐκ τῶν ὀλεκράνων: Ὀλέκρανον τινὲς τὸν ἀγκῶνα, οὐκέτι δὲ τὸ ἐν²⁾ τῇ καμπῇ τῆς χειρὸς ὀξύ. ἐπώδυνος δὲ ὁ τόπος οὗτος τοῖς τραυθεῖσιν εἰς αὐτόν. Ἄλλως . . ὀλέκρανα δὲ λέγονται τὰ τῶν ὀλέων³⁾ κρανία, τουτέστι τῶν χειρῶν· δηλὸν οὖν ὅτι τὸ ὀξύ καὶ ἐπικαμπὲς τῶν χειρῶν λέγει, ὃν ἀγκῶνά φαμεν. Poll. autem non semel ἀγκῶνα agnoscit: II 141 Ἐνιοι δὲ καὶ τὸ πρὸς τῇ ἀκρωμῇ ἄρθρον καὶ τὸ

1) Nam non est dubium, quin ibi pro μῶρα μόρα sit scribendum.

2) οὐκέτι δὲ τὸ ἐν] ἢ τὸ ἐπὶ Ald. ad sensum rectius. „Possis τουτέστι pro οὐκέτι δὲ ut in proximis“ Kalbf.

3) In hac etymologia certe ὀλέκρ. et ὀλεων scribendum.

πρὸς τῷ ἀγκῶνι κορύνας καλοῦσιν, οἱ δὲ τόρμους ἢ κονδύλους. καὶ τοῦ πήχεως τὴν ὑπὸ τῷ βραχίονι συμβολήν κατὰ μὲν τὴν ἔνδοθεν κοιλότητα ὀλέκρανον καλεῖσθαι νομίζουσιν, κατὰ δὲ τὴν ἔξωθεν προβολήν ἀγκῶνα (quam distinctionem alias non inveni). τὸ γὰρ κορωνὸν ὁμῶς ἐστὶν ἱατρικόν (haec verba non satis intellego; cf. pars II), ὀνομάζουσι δὲ τοῦτο καὶ κύβωλον. Καὶ κύβιτον εἰποῖς ἂν ὡς Ἴπποκράτης· δοκεῖ δ' εἶναι Δωρικὸν τοῦνομα τῶν ἐν Σικελίᾳ Δωριέων, ὅθεν Ἐπίχαρμος (fr. 213 Kaib.) καὶ τὸ παλεῖν τῷ ἀγκῶνι κυβιτίζειν λέγει. IV 62 Μέρη δὲ τῶν ὀργάνων νευραὶ . . . πήχεις, ἀγκῶνες, cf. Ruf. p. 143, 10: μετὰ δὲ τὸν βραχίονα ἀγκῶν τὸ σύμπαν ἄρθρον καὶ τὸ ὀξὺ ἐπὶ οὗ κλινόμενοι στηριζόμεθα· οἱ δὲ ὀλέκρανον¹⁾ καλοῦσιν, ibid. ὀλέκρανον· Δωριεῖς δὲ οἱ ἐν Σικελίᾳ κύβιτον. Ἐπίχαρμος δὲ καὶ τὸ παλεῖν τῷ ἀγκῶνι κυβιτίζειν ἔλεγεν. Contra Atticum verbum Phryn. B. A. 56, 17 ὀλεκρανίζεσθαι: τὸ τοῖς ὀλεκράνοις παῖεσθαι. ὀλέκρανα δὲ τὰ ἄκρα τῶν ἀγκῶνων. Bethe ad Poll. II 141 ex Helladio in Phot. biblioth. 533, 28 affert ὀλεκρανίζειν, sed locum non reperio. Erotian. 84, 12 respiciens locum Hippocr. κυβιτῶ· Βακχεῖος φησὶ κυβοειδεῖ ὄστασι τῇ πτέρρῃ· οἱ δὲ πλείους τῷ ἀγκῶνι. Zon. 16 ἀγκῶν . . In E. Gud. quater hoc nomen. E. M. 12, 28 Ἀγοστός· ὁ ἀγκῶν . . . 543, 7 Καὶ Ῥωμαῖοι τὸν²⁾ ἀγκῶνα κύβιτον³⁾ λέγουσι. 621, 19 Ὀλέκρανα· τῶν ἀγκῶνων τὸ ὀστοῦν. Hes. ἀγκῶν· τό τε συνήθως λεγόμενον, καὶ ἡ τοῦ τείχους καμπή (II 702), s. v. κυβιτόν („De accentu non constat“ ut Schm. adnotat). ὁ ἀγκῶν. Phot. Ὀλέκρανον· ἀγκῶν· οἶον τῆς ὠλένης κῆρα ἢ κράνιον. ὀλέκρανον· τὸ ὀστοῦν τοῦ ἀγκῶνος (cf. Xp.). ὀλέκρανα τοὺς ἀγκῶνας καὶ τοὺς πήχεις τῶν ποδῶν λέγουσι (cod. ter ὠλ-). De verbo κύβιτον conferas Eust. 1397, 5 et Ahrens, De dial. Doric. p. 393.

Plurimos igitur auctores concinere cum Galeno videmus.

ὄστρεα — ὄστρεα.

K. XII 343, 13 [Περὶ ὄστρεων.] Ὅστρεα καλοῦσιν ἔνιοι πάντα τὰ ὀστρακόδεσμα πρὸς Ἀριστοτέλους ὀνομασθέντα. Τὸ δ' ὑπὸ τῶν πολλῶν ὄστρεον ὀνομαζόμενον ἐν τῇ δευτέρᾳ συλλαβῇ χωρὶς τοῦ ι λεγόμενον εἶδος ἐν τι τῶν ὄστρεων τίθενται, περιλαμβανόντες ἐν τῷ παντὶ γένει καὶ κήρυκας καὶ πορφύρας καὶ χήμας καὶ πλινθας ἅπαντά τε τὰ παραπλήσια . . . Moer. 205, 15 Ὅστρεα διὰ τοῦ ι μακροῦ Ἀττικοί, ὄστρεα Ἑλληνες. Ad hunc locum Dobraeus in Adversariorum I p. 579: „legendum forsā διὰ τῆς ει, et certe μακρῶς et ὄστρεα.“

1) Sic per ο; adnotat Bethe Hes. Suid. E. M. ὀλέκρανον scribere (sed Gaisford 621, 19 ὀλέκρανα praebebat); Xp. ὀλέκρανον (in Bachmanni editione ὀλέκρανον inest). In Dindorfii Polluc. edit. II, 140/141 ὀλέκρανον, apud Bethe ὀλέκρανον.

2) Corr. ex τό.

3) Sic iam Gaisf. pro κύμητον scripsit.

Poll. VI 47 ὄστρεα, VII 129 ὄστρεον (χρῶμα, forma vix recta). Zon. 1475 ὄστρεον καὶ ὄστρειον. Athen. III 92 b ὄστρεα ex Mnesitheī Περί ἐδεσίων libro memorantur; 92 d ex Nicandro (fr. 83 Schn.) complura genera ὀστρέων afferuntur; ex Archestrato (fr. 50 R.) ὄστρεα. 92 e ὄστρεα δὲ μόνως οὕτως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι. Κρατῖνος Ἀρχιλόχοις (I 14 K.), Epicharm. (p. 230, v. 3 L.). ὄστρεον δὲ ὡς ὄρνειον Πλάτων ἐν Φαίδρῳ (p. 350 C), καὶ ἐν Τιμαίῳ (92 B), ἐν δὲ τῷ τῆς Πολιτείας δεκάτῳ ὄστρεα εἶπε (611 D); etiam Pol. IV 420 C ὄστρειον habet. Athen. I 13 c ὄστρεα memorat. In Herodiani libro Περί μονήρους λέξεως (II 2 p. 943, 16 Lentz) coniuncta ὄρνειον, κύνειον, ὄστρεον. Hes. ὄστρεα· τὰ κογχύλια· Λάκωνες ἄνθος. Phot. Ὅστρεα· σὺν τῷ ἰ μᾶλλον (i. e. ὄστρεα potius quam ὄστρεα). Cf. Cobet in Mnemosynae XI p. 241 „... ὄστρειον quam formam scribae in ὄστρεον solent corrumpere.“ Sed minus corruptio quam forma κοινῆς διαλέκτου est, quae sane postea etiam in codicibus antiquam formam repressit. Suid. ex Athenaeo videtur hausisse. Eust. 1161, 13 ὄστρεον.. Th. Mag. 257, 14 Ὅστρεα, οὐκ ὄστρεα.

Saepe cum audiverimus ὄστρειον esse Atticam formam, ex solo Galeno, quantum memini, scimus ὄστρεον ab Atticistis etiam speciem quandam generis ὀστρέων appellatam esse.

πιττωτά, πιττοῦν (παρατίλλειν) — δρωπαστικά, δρωπάξ.

K. XVIII B 894, 10 ... ἀλλὰ καὶ καταχρῶ τινὶ τῶν πιττωτῶν¹⁾ φαρμάκων τὰς τοιαύτας ἰσχύοντας. Ὅσα δὲ τινὰ ποτέ εἰσι πιττωτά ἢ δρωπακιστά, νοήσεις ἀκούσας καὶ πίτταν [ἀλλὰ] <καὶ>²⁾ δρωπάκα, καὶ σοὶ λέγειν ἐξέστω καθότι περ ἂν βουληθῇς. Οὐ γὰρ Ἀττικίζειν διδάσκειν πρόκειται μοι τοὺς νέους ἐν τοῖσδε τοῖς ὑπομνήμασιν, ἀλλὰ τὰ χρησιμώτατα τῶν ἔργων τῆς ἰατρικῆς τέχνης διεξέρχεσθαι... K. VI 416, 7 Πάντας δὲ τοὺς οὕτως ἔχοντας ὀνύγησιν ὁ καλούμενος ὑπὸ τῶν νῦν Ἑλλήνων δρωπάξ.

Suid. δρωπακίζω· συνάγω, τρυγῶ... Antecedit Δρωπακίζειν· παρ' ἡμῖν³⁾ τὸ μετ' ἀλοιφῆς τινος χρῆσθαι τὸ σῶμα πρὸς ψίλωσιν τῶν τῆς σαρκὸς τριχῶν = Zonar. 574. Praeterea Suid. πιττουμένων· τὰ σκέλη ἀλειφομένων. Hoc verbum ut Atticum commendat Phryn. p. 488 Δρωπακίζειν ἀδόκιμον, ἀρχαῖον δὲ τὸ παρατίλλεσθαι ἢ πιττοῦσθαι, unde hausit Th. M. 291, 7. Schm. Att. (I 152): „πιττοῦν = παρατίλλειν Dio Chrysost. I 70, 8. Scheint der komischen Sprache anzugehören, als attisch bezeichnet es (statt des hellenischen von Lucian Dem. c. 51

1) πιττόντων K. πεττόντων cod. Par. 1849, cuius lectiones debeo Segofredo Vogt.

2) πίτταν cod. Par. πίτανα K. Deinde καὶ pro ἀλλὰ recte Lob.

3) Errares, si ex his verbis apud lexicographos colligeres, unde nati sint; videmus tantum ex his similibusque ad verbum eos fontem exscripsisse.

gebrauchten δρωπακίζω) Phryn.“ E. M. 288, 12 δρωπακίζεσθαι· τὰν-
τόν ἐστι τῷ πιττοῦσθαι . . Δρωπαξ igitur et verba ab eo derivata re-
pudiabantur, πιττοῦν, παρατίλλειν et verba derivata laudabantur ab
Atticistis.

πυριάτη (πυρός) — πυρίεφθος, -ον (πυρίατος, πυριατή).

De al. fac. 25, 7 (K. VI 694) . . ἄνευ δὲ πυτίας καὶ τὸ μετὰ τὴν
ἀποκύνῃσιν ἀμελχθέν ἀντίκα πηγνυται πυρωθὲν ἐπὶ θερμῆς σποδιάς
ὀλίγῳ χρόνῳ. Καλεῖν δ' εἰκόασιν οἱ παλαιοὶ κωμικοὶ τὸ οὕτω παρὲν
γάλα πυριάτην· οἱ δὲ παρ' ἡμῖν ἐν Ἀσίᾳ πυρίεφθον ὀνομάζουσιν αὐτό.

Poll. VI 54 (Περὶ πυρίεφθον, ἀσπαράγον . .) . . Πύον¹⁾, πυριάτη
. . Φιλιππίδης δὲ ἐν Αὐλοῖς (K. III fr. 10, ubi K.: „τοὺς δὲ πυρίε-
φθας . .“) καὶ πυρίεφθα εἰρηκεν. I 248 πανοσπρία, πῦος (sic Bethe!),
πυριάτη, τὸ ὑπὸ τῶν πολλῶν λεγόμενον πυρίεφθον. Phot. πύον· τὸ
πυρίεφθον· τινὲς δὲ πᾶν γάλα νέον . . s. v. Πυριάτη θηλυκῶς τὸ
πυρίεφθον, οὐχὶ πυρίατος οὐδὲ πυριατὴ δξυντόνως οὐδὲ πυρίεφθος.
Schw. 204, 6 (Eust. 1626, 3) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι ὁ λεγόμενος παρὰ τοῖς
παλαιοῖς πῦος ἀρσενικῶς καὶ τῇ προσφθιά, φασίν, ὥς τυρὸς ἔχει ἀνά-
παλιν πρὸς τὸν ὄρον. Ἔστι δέ, φασί, πῦος τὸ πρωτόρροτον γάλα καὶ
νοστιμώτατον κατὰ Αἴλιον Διονύσιον, ὃ τινες πῦαρ φασίν· ἡ χρῆσις
παρ' Ἀριστοφάνει ἐν Εἰρήνῃ (1150)· ὄθεν, φασί, καὶ πυαρίτης (l. πυρι-
άτη) τὸ πύρεφθον, ὃ γίνεταί ἐκ τοῦ πρώτου γάλακτος. Hes. πυρια-
τόν· τὸ ἐφθὸν πυρί, ὃ γίνεταί ἐκ τοῦ πρώτου γάλακτος. s. v. Πύον
(sic pro πύον codicis ser. Schmidt) γάλα τὸ πρῶτον, ὃ πηγνυται ἐσφύ-
μενον. Athen. XIV 658 d Πυρίεφθων δὲ μνημονεύει (οὕτω δὲ καλεῖ-
ται τὸ πρῶτον γάλα) Φιλιππίδης ἐν Αὐλοῖς (l. c.), unde Hes. πυρί-
εφθα· τὸ πρῶτον γάλα. Hes. πῦαρ· πυτία.

ῥάφανος — κράμβη.

De al. fac. 28, 11 (K. VI 633) Τοῦτο τὸ λάχανον (sc. τὴν κράμ-
βην) οἱ τὴν ἐπίτριπτον ψευδοπαιδείαν ἀσκοῦντες ὀνομάζειν ἀξιοῦσι
ῥάφανον, ὥσπερ τοῖς πρὸ ἐξακοσίων ἐτῶν Ἀθηναίοις διαλεγομένοις
ἡμῶν, ἀλλ' οὐχὶ τοῖς νῦν Ἑλλήσιν, οἷς ἅπασιν ἔθος ἐστὶν ἐπ' ἄλλου
φρυτοῦ τὸ τῆς κράμβης ὄνομα φέρειν.

1) De hac voce schol. Arist. Pac. 1150. πῦος· ὁ πῦος δξυντόνως καὶ ἀρσε-
νικῶς ἐν τῷ ε (sic pro τε corrig. Lentz Herod. I 111, 20) τῆς καθόλου φησί.
Ἄλλως· τὸ πρῶτον γάλα, ὃ καὶ ἐσφύμενον πηγνυται, ὃ καὶ ἡμεῖς (malim ἡμεῖς καὶ)
χρησίτην λέγομεν (quod in πυριάτην mutare non audeo). Alia regula in E. M.
697, 3 πῦος . . καὶ τὸ γάλα ὁμοίως. Οὕτως Ἀριστοφάνης (l. l.) „πῦος ἡμῖν ἐνδον.“
(Nunc ibi scribitur πῦος) . . . Τὸ πρωτόγαλα, . . πῦος . . ἔστι δὲ οὐδέτερον τὸ πῦος,
cf. E. Gud. 487, 54 πῦος (sic scripsi pro πῦον) οὖν τὸ σεσηπὸς αἶμα τὸ <μετα>-
βεβλημένον (μετα addidi ex E. M.) καὶ τὸ γάλα ὁμοίως, οὕτως Ἀριστοφάνης „πῦος
ἡμῖν ἐνδον“. Iam veteres igitur de accentu ac scribendi ratione dissenserunt.

Cf. Epimetr. in Bachm. Anecd. Gr. II p. 379, 31 ῥάφανον μὲν Ἀττικοὶ (Bachm. Ἀττικὸν) λέγουσι τὴν παρ' ἡμῖν κράμβην· ῥαφανίδα δὲ τὴν παρ' ἡμῖν ραπανίδα. Phryn. 221 ῥάφανον ἐπὶ τῆς ῥαφανίδος μὴ θῆς· σημαίνει γὰρ τὴν κράμβην. Lobeck. p. 14 ex Nunnesio: „Idem affirmant Hes., Suid., Ammon. (p. 122), schol. Aristoph., Poll. (I 147, VI 54) et alii. Addit Hesych. ῥαφανίδας vocari ῥαφάνους parvos Dorice. Ammon. vero et Thom. (p. 322, 16) adiungunt. ῥέφανον.¹⁾ Aristot. Hist. V 17, 219 (551 a 15) etiam ῥάφανον ait ab aliis κράμβην nominari.“ Lobeckius, ut aequum, Galeni locum memorat, relegat ad Stapel. ad Theophrast. H. pl. VII c. 4, Niclas. ad Geop. XV 1. 1048. — Adde Diosc. II 120 et 121 κράμβη. Cf. Athen. IX 369 e Κράμβη. Eudemum dicere tria genera κράμβης esse . . . Θεοφραστος δὲ οὕτως γράφει (h. pl. VII 4, 4)· „τῆς δὲ ῥαφάνου (λέγω δὲ τὴν κράμβην) ἡ μὲν ἐστίν . . .“. Praeterea nomen κράμβη ex Nicandro (fr. 85 Schn.), Hipponacte (II 475 B.⁴⁾), Ananio (II 502 B.), Teleclide (I 216 K.), Epicharmo (p. 224 Lor.), Eupoli (I 275 K.), Ephippo (II 251 K.) affertur; ῥάφανος ex Antiphane (II 86 K.), Diphilo (II 544 K.), Alcaeo (I 762 K.); Polyzelum autem plantam κράμβην nominare (I 792 K.). Athen. I 34 c κράμβην ex Timaeo (F. H. G. I 206), ῥάφανον ex Eubulo (II 209 K.) laudat. Pergit: ὅτι δὲ τὴν κράμβην ῥάφανον ἐκάλονν οἱ παλαιοί, Ἀπολλόδωρος δηλοῖ ὁ Καρύστιος·

„εἰ δ' ὅτι καλοῦμεν ῥάφανον, ὑμεῖς δ' οἱ ξένοι
κράμβην, γυναιξὶ διαφέρειν οἶονται . . .“,

unde Hes.²⁾ ῥάφανος· κράμβη. Deinde ap. Athen. ῥάφανος ex Anaxandr. (II 160 K.), Nicochar. (I 773 K.), Amphide (II 247 K.), Theophr. (h. pl. IV 16, 6) affertur. In scholiis Vaticanis (Gramm. Graec. I, III p. 195, 16) κράμβη nominatur.

ῥάφανον igitur pro κράμβη Attici usurpabant, alii pro ῥαφανίς; insuper alias formas hic illic in usu fuisse audivimus.

ῥόα — ῥοιά.

De al. fac. 10, 8 (K. VI 605) Αἱ δ' ἄπιοι καὶ μάλισθ' αἱ μεγάλαι — καλοῦσι δ' αὐτάς μυαλας οἱ παρ' ἡμῖν . . . l. 13 Οἱ δ' Ἀττικοὶ μὲν ἄνευ τοῦ ἰῶτα τὴν πρώτην τῶν ῥοιῶν λέγουσι συλλαβὴν μάλλον, οἱ Ἴωνες δὲ μετὰ τοῦ ἰῶτα. Χρήσιμον δ' οὐδὲν ἔχει τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων, ὥσπερ οὐδ' ἐπὶ τῶν οὖων (cf. pars III), ἃ νῦν μὲν οὕτως ὀνομάζουσι πάντες Ἕλληνες, οὐ συγχωροῦσι δ' οἱ Ἀττικίζοντες μετὰ τοῦ υ λέγειν αὐτά. Καταλιπὼν οὖν ἐκείνοις ὑπὲρ τῶν γραμμάτων σκοπεῖσθαι, περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ καρποῦ διαλέξομαι.

1) Hanc formam esse Ionicam dicunt Ammon. et Th. M. locis laudatis.

2) V. Schmidt l. l. p. LXXX.

De accentu vocis *ῥοιά* nihil dicit Galenus. Diosc. I 110 *ῥόα*. Schm. Att. IV 226 ex Philostr. Ap. 88, 3; 147, 9. 15 „† *ῥόα* (Pind. Com. Plat. Teles.) Daneben die poetisch ionisierende Form *ῥοιά* *Εἰκ.* 247, 28; I 384, 14“; cf. Schm. IV 648 „Verhältnismäßig weitaus am seltensten haben sich einzelne Attizisten gestattet, primäre oder unzusammengesetzte attische Wörter, welche der späteren Literatursprache fremd geworden waren, wieder in Anwendung zu bringen. Geschehen ist das mit folgenden attischen Wortformen: *λίτρον*, *ῥόα*, *ψακάς* (anstatt *νίτρον*, *ῥοιά*, *ψεκάς*) . . .“ Epimetr. in Bachm. A. G. II p. 379, 33 *Ῥοιαὶ μὲν σὺν τῷ ι τὰ δένδρα*, *ῥοὰ δὲ ὁ καρπός*. Eandem distinctionem invenimus apud Ammon. 123 (cf. E. Gud. 493, 45, sed ibi *ῥόα*), et Poll. VI 80 *κόκκοι ῥοᾶς· καὶ οὕτω μὲν ὁ καρπός. τὸ δένδρον δὲ ῥοιά. εἰποις δ' ἂν καὶ κοκκίσαι ῥοιὰν* (immo *ῥόαν* vel *ῥοάν*) *κατὰ Ἀριστοφάνην* (K. I fr. 610).

„*ῥέυγλυκείαν τᾶρα κοκκίεις ῥοάν*“

(Kock *ῥόαν*). I 232 *ῥοιαὶ* in arborum numero. Sed differentiam arboris et fructus postea a grammaticis per arbitrium factam esse puto, cum veteres formae non iam recte intellegentur, nam Moeris de hac re nihil habet et Th. M. prorsus dicit idem vocabulum et arborem et fructum significare. Moer. 208, 32 *ῥοιά Ἀττικοί, ῥόα Ἑλληνες*; vix recta esse possunt haec verba. Iam Sallier apud Koch p. 309 monet apud Theophrastum infinitis prope locis *ῥοά* legi, nusquam vero *ῥοιά*. „Nec deerunt fortasse, qui ordine mutato legere malint *ῥοὰ Ἀττικῶς, ῥοιά Ἑλληνικῶς*“. Ego quoque hoc malo, etsi Th. M. 322, 10 ad Moerin accedere videtur: *Ῥοιά κάλλιον ἢ ῥόα. σημαίνουνσι δὲ ἀμφοτέρω καὶ τὸν καρπὸν καὶ τὸ δένδρον*. De accentu E. M. 704, 57 *Ῥοιά· τὰ εἰς α λήγοντα θηλυκά, εἰ μὲν τῷ ο παραλήγεται, παροξύνεται, οἷον χροά, ῥόα, πόα, εἰ δὲ τῇ οἱ διφθόγγῳ, ῥέξυνεται, οἷον χροιά, ῥοιά, ποιά*. Paulum differt 770, 11. Eadem regula ap. Eust. 94, 4; idem 1572, 32. 35 *ῥοιά* et plantam et fructum dici tradit (idem Galenum sentire puto). Aliam regulam praefert Herod. I 301, 27 *τὰ δὲ ἐν ἐπενθέσει ῥέξυνεται: στοιά, στοά, ῥοιά, ῥοά*; cf. Lob. Phryn. p. 496, qui dicit magnam inconstantiam esse et scripturae et accentus in his verbis. Rursus aliter docet E. Gud. 493, 37 *ῥοῖα τὸ δένδρον βαρυντόνως*, quod errorem esse puto. Suid. *ῥοιά, τὸ ῥοῖδιον*. Zonar. 1619 *Ῥόα καὶ ῥοιά· ἢ ῥοιδέα*, pro quo Tittm. *ῥοῖδιον* Suid. et Ammon. secutus proponit. Athen. XIV 650 e *ΡΟΩΝ*. Aristophanes ἐν Ἀναγύρῳ (I 404 K.) „... πλὴν ἀλεύρον καὶ ῥόας“. Hermippus ibid. 234 „... ῥόας (ῥοῖδιον μέντοι ὡς βοῖδιον τὸ ὑποκοριστικόν). Ἀντιφάνης (II 36 K.) „νεργαεῖν ἐξ ἀγροῦ μοι τῶν ῥοῶν“.¹⁾ *Ἐπίλυκος* (I 803 K.) et *Ἀλέξης* (II 321 K.) *ῥόα, σίδας δ' ὅτι τὰς ῥοιάς καλοῦσι*

1) Sic Kock, ap. Athen. *ῥοῖων*.

Βοιωτοί Agatharchidem dicere (F. H. G. III 192), Menander (III 43 K.) *ροῖδια*. Phot. *ροιάς* *Ἰωνες* *ἄνευ* δὲ τοῦ *ι* *ρόας*, οὕτως *Ἐπίλυκος* (cf. Athen.).

Videmus iam apud veteres de his verbis praecepta non plane consentire. Sed certum est maximam Atticistarum partem formam *ρόα* maluisse, quod etiam ex Galeni loco concludendum est.

σικνοπέπων (*σικνὸς*¹⁾ *σπερματίας*, *πέπων σικνός*, *σικνὸς πέπων*) — *πέπων* (*σίκνος*).

De al. fac. 30, 26 (K. VI 565) *Πρόδηλον* δ' ὅτι *κατὰ* τοῦτο τοῦ *καρποῦ* (sc. τοῦ *πέπονος*) *τὴν προσηγορίαν οἱ ἄνθρωποι πεποῖνται*, *καθάπερ ἐπὶ τοῦ γραφικοῦ μέλανος*. Ἡ γὰρ τοι *πέπων* φωνὴ τὸ οἶον *πέπανον* ἐνδείκνυται, *τουτέστι τὸ πεπεμμένον*, ὅπερ ὑπάρχει *καὶ τοῖς ἄλλοις*, ὅσα *πεπαίνεται*. Καὶ γὰρ ὁ βότρυς δύναται *λέγεσθαι πέπων*, ὅταν ἀκριβῶς γένηται *πέπειρος*, ὥσπερ γε καὶ ὁ μηδέπω τοιοῦτος οὐ *πέπων* ἀν' ὀνομάζοιτο, ὁμῶς τε καὶ ἄωρος ὢν, αἶ τ' ὁπῶραι *πᾶσαι* *κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον*, αἶ τ' ἄπιοι καὶ *κολοκύνθαι* *καλοῦνται συνήθως πέπειροι*, *καθάπερ γε καὶ ὁ μηλοπέπων ἐν ἐαυτῷ περιλαβὼν ἔχει τὸ πέπον*. Ὅθεν *ἐνιοὶ τῶν ἱατρῶν οὐχ ἀπλῶς ἠξίωσαν ὀνομάζειν τοὺς πέποντας*, ἀλλ' ὅλον τοῦτό φασιν *χρῆναι λέγεσθαι σικνοπέπων*. Ἡμεῖς δ' ἐν τῷ παρόντι λόγῳ τῶν τοιούτων οὐ φροντίζομεν, ὥς ἀν' οὐδὲν εἰς *ιατρικὴν* *συντελούντων*. Ἀμεινὸν γὰρ *μακρῷ* τὸ *σαφῶς ἐρμηνεύειν* ἐστὶ τοῦ *μετὰ περιεργίας τοιαύτης ἀσαφῆ* *τὴν διδασκαλίαν ἐργάζεσθαι*. *σαφηνείας* δὲ *μάλιστα τυχεῖν* ἐστὶ τὰ *συνηθέστατα* τοῖς πολλοῖς ὀνόματα ἐκλέγοντα *μετὰ τοῦ φυλάττειν αὐτῶν τὰ σημαινόμενα*.

Alia nomina Attica comperimus ex Phrynich. p. 323: *Πέπων* τοῦτο *καθ'* αὐτὸ οὐκ ὀρθῶς *τιθέμενον ὀρθῶ*. *Σημαίνει* γὰρ τὸ ὄνομα *πᾶν* τὸ ἐν *πεπάνσει* ὄν. *Τιθέασι* δ' αὐτὸ *οἰκείως ἐπὶ τῶν σικύων*. *Χρῆ* οὖν οὕτω *λέγειν* ὥς ὁ *Κρατῖνος* (K. I 56) *σίκνον σπερματίαν*, ἢ εἰ *θέλεις πέποντα σίκνον*, *καθ'* αὐτὸ δὲ τὸ *πέπων ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ* *μὴ τίθει*. Similiter in B. A. 63, 5. Cf. Herod. *Φιλετ.* p. 421 *Σίκνος σπερματίας*, ὃν νῦν *ιδίως πέποντα* *λέγουσιν*. Poll. VI 46 *σικνὸς καὶ σικνὸς πέπων*, ὃν καὶ *σπερματίαν ὀνόμαζον*. Eust. 624, 64 Ἡ δὲ *κοινοτέρα ὁμιλία* τὸ τοῦ *πέποντος* ὄνομα *ἐπὶ τινος εἵδους ἀφορίζει σικύων ἠδέων* *εἰς γεῦσιν καὶ φιλουμένων βρωθῆναι*. Eust. 211, 11 *Ἀγλὸν* οὖν ὅτι *πέπων κυρίως* *πᾶς καρπός*, *φασίν*, *ἡρατὸς τοῦ φαγεῖν*. . . Ἐτι δὲ καὶ ἐν τῷ „τὰ *σφνρὰ ᾧδει μᾶλλον ἢ σικνὸς πέπων*“ (Anaxilae fragment., quod rectius ap. Athen. II 68d legitur), ὁ καὶ *σπερματίας* καὶ ἐν τῷ „*μαλθακωτέρα πέποντος σικύων μοι γέροντας*“ κ. τ. ἐ. Athen. II 68c Ὅτι *τοὺς πέποντας Κρατῖνος μὲν* (l. c.) *σικνὸς σπερματίας*

1) vel *σίκνος*, cf. testimonia.

κέκληκεν ἐν Ὀδυσσεύσι . . . Πλάτων *Λαίῳ* (K. I 618) σικνὸς πέπων, item Anaxilas (K. II 274), Theopomp. (K. I 752); Phaenias (F. H. G. II 300) . . σικνὸς καὶ πέπων . . Diocles . . σικνός, πέπων, μήμων . . , *Σπεύσιππος* δ' ἐν τοῖς Ὅμοις τὸν πέπον καλεῖ σικύαν· *Διοκλῆς* δὲ πέπον αὖτις οὐκ ἔτι καλεῖ σικύαν. καὶ ὁ *Σπεύσιππος* δὲ σικύαν εἰπὼν πέπον αὖτις οὐκ ὀνομάζει. Psell. *στίχ. πολιτ.* v. 436 Ὁ πέπων δὲ γε, σικνός. Σίκυς vituperatur ab Helladio in Phot. Bibl. 533a 24 ὅτι παρὰ γράμμα, φησί, μυρία ἐστὶν ἡμαρτημένα, ὥσπερ ἀντὶ τοῦ ὁ σίκυς ἀμαρτάνοντες λέγουσιν ὁ σίκυς καὶ ἀντὶ τοῦ ἀνδράχλη διὰ τοῦ λ (οὕτω γὰρ φασιν οἱ Ἀττικοὶ) λέγουσιν ἀνδράχλη.

Psellus v. 436 vocī σικνός non apponit *σπερματίας* vel adiectivum πέπων. In testimoniorum numero ex solo Galeno vocem compositam σικνοπέπων cognoscimus. Recte miratur Lob. p. 258 illud Hesychii: σικνός σπερματίας ὃν ἡμεῖς *μηλοπέπον*, nam hi fructus diversi sunt. Lob. 259 „Ex vulgari consuetudine Galenus De comp. med. p. loc. IV 8. 454 B (= K. XII 794, 8) ἢ πέπον ἢ σικύου . .“

Alterum fortasse testimonium latet in verbis καθάπερ ἐπὶ τοῦ γραφικοῦ μέλανος, dico a veteribus nominatum esse γραφικὸν μέλαν, a recentioribus solum μέλαν, quod tamen iam apud Demosthenem exstabat. Poll. IV 19 Ἔστι δ' εἰπεῖν ἐπὶ τοῦ γραμματιστοῦ καὶ τὰ τοῦ Δημοσθένους (XVIII 258) „τὰ βάθρα σπογγίξιν καὶ τὸ μέλαν τρίβειν καὶ τὸ παιδαγωγεῖον κορεῖν“. Suid. Μέλαν τὸ ἀντιδιαρροῦμενον τῷ λευκῷ χρώματι· καὶ ἰδίως ᾧ γράφομεν. Utitur hoc verbo etiam Leon. Alex. 25 (IX 350 in Anthologia Palatina). Diosc. V 182 [*Περὶ μέλανος.*] Μέλαν, ᾧ γράφομεν . .

σίραιον — ἔψημα.

K. XIII 8, 16 τὸ καλούμενον ὑπὸ τῶν κατὰ τὴν ἡμετέραν Ἀσίαν Ἑλλήνων ἔψημα. Προσαγορεύειν¹⁾ δ' αὐτὸ σίραιον οἱ Ἀττικίζοντες κελεύουσιν ὥσπερ ἕτεροι τὸ τῶν ἰσχάδων ἀφέψημα, καὶ μάχη αὐτοῖς γέ ἐστιν, ὁπότερον αὐτῶν χρὴ καλεῖσθαι σίραιον. Ἔστι δὲ δήπου καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ σίραιον, ὃ τῶν λιπαρῶν ἰσχάδων ἐφομένων ἐν ὕδατι γίνεται, τῆς μέσης δυνάμεως, ἣν ὀνυκτὴν καὶ ἄδηκτον ὀνομάσαμεν. De vict. att. 28, 11 Τῶν γὰρ οἰνῶν οἱ ἂν ᾧσι γλυκεῖς ἱκανῶς ἅπαντες παχέος αἵματός εἰσι γεννητικοί. Καὶ γὰρ μέλανές εἰσιν οὗτοι καὶ παχεῖς τὴν σύστασιν· ἔτι δὲ μᾶλλον τῶν οἰνῶν τὸ σίραιον ὀνομαζόμενον· ἔστι δὲ τοῦτο γλεῦκος ἐπὶ πλείστον ἐψημένον²⁾. Οἶδα δὲ τινὰς οὕτως ὀνομαζόντας καὶ τὸ τῶν ἰσχάδων ἀφέψημα. XII 915, 10 . . ἀνα-

1) K. προσαγορεύουσι . . . Ἀττικίζοντες καὶ λέγουσιν . . . αὐτοῖς τε . . . καλεῖν τὸ σίραιον. Correxerit Kontos in „Bulletin de corresp. hellén.“ I (a. 1877) p. 59. Ald. = K., sed prima Junct.: *Siraeum* vocant, quemadmodum alii . . . *siraeum* appellandum censent pugnantque etc. = Froben. et Ricc.

2) Melius ἡψημένον.

ξέσας ὀρίανον ἐν σιραίῳ¹⁾, καλοῦσι δὲ αὐτὸ παρ' ἡμῖν πάντες ἔψημα. Simil. VI 801, 1; X 404, 13; X 833, 14; X 982, 2; XIII 11, 4 ubi Kontos l. l. τὴν post Ἀσίαν recte inserit; XIII 25, 16; XVII B 322, 11. XIII 45, 17 (praecedit ἔψημα) Λέλεκται δέ μοι πρόσθεν ἔψημα καλεῖσθαι πρὸς ἡμῶν τὸ ἠψημένον²⁾ γλεῦκος ὅπερ καὶ σίραιον ὀνομάζουσιν τινες τῶν ἱατρῶν. XIII 612, 13 .. ἐπιβαλόντα σίραιον. l. 15 ὀνομάζουσι δὲ νῦν τὸ³⁾ σίραιον τοῦτο παρ' ἡμῖν ἅπαντες ἔψημα, τοῦ γλεῦκος ἔφομένου γινόμενον. De al. fac. 7, 23 (K. VI 667) .. σίραιον ... ὃ τινες ἔψημα καλοῦσιν .. Ibid. 52, 9 (K. VI 519) ... τοῦ πρὸς ἡμῶν μὲν ἔψηματος, ὑπ' ἐνίων δὲ σιραίου καλουμένου. Sed X 867, 18 .. τὸ παρ' ἡμῖν καλούμενον ἔψημά ἐστιν· οἱ πλείστοι⁴⁾ δὲ τῶν ἱατρῶν ὀνομάζουσιν αὐτὸ σίραιον. De al. fac. 42, 11 (K. VI 503) .. τὸ καλούμενον ἔψημά τε⁵⁾ καὶ σίραιον. Sim. XV 632, 9 ubi deest τέ. XIII 577, 10 .. δι' ἔψηματος ἢ σιραίου· καὶ γὰρ καὶ τοῦτο καλεῖν, ὥς ἂν αὐτὸς βουληθῇς, ἐξέστω σοι. K. XIX 102, 1 (in Glossario): ἔψημα: ὅπερ καὶ σίραιον. Postremo K. XIX 138, 5 σιραίῳ: τῷ γλυκεῖ ἔψηματι.

Plura Hes.⁶⁾ σίραιον· τὸ ἀπὸ τῆς σταφίδος ἔψημα· οἱ δὲ τὸ γλυκὺ καὶ ἠψημένον οἶνον. Inter ipsos ergo Atticistas pugna erat, utrum nominandum esset σίραιον; praeterea idem significare docemur γλυκὺ et γλεῦξις, cf. de his verbis etiam huius dissert. p. 64sq. Non minus igitur quam semel et vicies modo aperte modo tecte Galenus verbum ἔψημα defendit contra σίραιον. Etsi aliis testimoniis non iam opus est, tamen nonnulla afferam.

Χρ. Σιραίου· τὸν ἠψημένον οἶνον καὶ γλυκύν· καὶ τὸ ἔψημα· βραχεῖα ἢ πρώτη συλλαβή. Ἀριστοφάνης (Vesp. 878). Poll. VI 66 ex Alexide (K. I 343) cum multi alii cibi tum σίραιον memoratur; ib. VI 17 καὶ μελίκρατον δέ, τὸ νῦν οἰνόμελι· ἤπου δὲ καὶ τὸ νῦν ἔψημα ὀνομαζόμενον, ὅπερ ἐστὶν οἶνος ἠψημένος εἰς γλυκύτητα. Καὶ τοῦτ' ἂν εἴῃ τὸ εἰρημένον ἐν τῇ τοῦ Πλάτωνος τοῦ κωμικοῦ Συμμάχῳ (K. I p. 639) „τὸ γὰρ ἔψημά σου γενόμενος ἔλαθον ἐκροφήσας“. Schwabe 138, 12 (Eust. 1385, 13) Καὶ τὸ γλυκὺ ἐκ τοῦ γλεῦκος. Ὅθεν καὶ γλεῦξις κατὰ Πανσανίαν· οἶνος πολὺ ἔψημα ἔχων, ὃ νῦν, φησί,

1) Manifestum est ita scribendum esse pro σιραίῳ,

2) Sic correxit Kontos l. c. ἠψημένον.

3) τό scripsit Kontos l. l. pro καί.

4) Hoc miraberis, cum ceteris locis dicat τινές, τινές, ἐνίων. An παλαιοί?

5) De hoc particularum τέ .. καὶ apud Galenum usu velim conferas Kalbf. dissertat. „In Galeni de placit. Hipp. et Platon. libros observationes criticae“ (Berolini 1892) p. 15: „haud raro particulae τέ .. καὶ ab eo (sc. Galeno) positae inveniuntur, ubi nostrae dicendi consuetudini magis convenit ἢ velut I 195, 3 ...“ ubi multa allata sunt buius dicendi generis exempla.

6) Cf. Ilberg in Comment. Ribbeck. p. 352 extr.

σίραιος¹⁾. Ὁ δ' αὐτὸς καὶ σίραιον οὐδετέρως. Moer. 208, 35 σεί-
ραιον²⁾ Ἀττικοί, ἔφημα Ἑλληνες. Suid. σιραίον ex Aristoph. Vesp.
878 affert. Phot. σίραιον· τὸν ἐψημένον οἶνον καὶ γλυκύν. Zonar.
1648 Σίραιον· τὸ ἔφημα. Schol. ad Platon. Polit. 455 C ἔφημα δέ
ἐστιν, ὃ ἔνιοι σίραιον³⁾ καλοῦσιν, οἱ δὲ γλυκύ. Schol. ad Aristoph.
Eccles. 1174 Σιραίῳ βαφέντα, ὃ ἐστιν ἐφήματι, ὃ ἡμεῖς γλυκυνδίῳ,
quod bene emendavit Kontos l. l. p. 58: γλυκὺν ἰδίως. Lex. Botan.
Σίραιον· τὸ ἔφημα· ἔτεροί φασι τὸ τῶν ἰσχάδων ἀφέφημα. Psell. στίχ.
πολιτ. v. 439: Καὶ σίραιον, τὸ ἔφημα.

σμινύα — δίκελλα.

K. XVIII B 423 extr. Σκαφίλας δὲ δηλονότι κέκληκε (sc. Hippocr.)
δι' ὧν σκάπτουμεν τὴν γῆν, ἐν οἷς εἰσι καὶ αἱ καλούμεναι δίκελλα,
σμινύας δ' αὐτὰς ὀνομάζουσιν οἱ Ἀττικοί.

Cf. Schm. Att. (II 150) Aristides †σμινύη⁴⁾ LI 574, 719 Ar. Pl.
Xen.; praeterea (IV 227) affertur ex Philostr. Ap. 178, 29; H. 133, 3;
143, 1. Χρ. Σμινύην: σκαφεῖον ἢ δίκελλαν. Moer. 209, 13 σμινύη
Ἀττικοί· σκαφεῖον, ἀξινόπλάτειαν. Hic omittitur nomen δίκελλα, cum
in editione Kochiana hunc locum alius sequatur (p. 315): σμινύην, οἱ
μὲν δίκελλαν, οἱ δὲ ἀξίνην καλοῦσιν = Lex. Timaei s. v. Ex eo-
dem fonte Phot. et Suid. σμινύην· σκαφεῖον ἢ δίκελλαν ἢ ἀξίνην.
Hes. σμινύη· σκαφ[ε]ῖον, δίκελλαν. Contra δίκελλαν laudare videntur
λέξ. ῥήτ. in B. A. I 240, 3 Δίκελλα· τὸ ἐργαλεῖον, ᾧ τὴν γῆν οἱ σκα-
πανεῖς ἀνορύττουσιν. Ut nomina variorum instrumentorum leguntur
in Poll. I 245 ἐργαλείων γεωργικῶν ὀνόματα . . . δίκελλα, ἄμην, μα-
κέλλη, ἀξίνην, . . . θρίναξ, σμινύη. VII 148 Τὴν δὲ σμινύην σμινύ-
διον Ἀριστοφάνης καλεῖ (K. I fr. 855). X 129 . . . καὶ ἄμην καὶ ἀξίνην
καὶ δίκελλα καὶ σμινύη καὶ σμινύδιον καὶ λίστρον. Hic si non
omnia certe σμινύη et σμινύδιον synonyma, cf. VII 148 l. modo lau-
datum. Utroque nomine utitur Alciphron, qui Atticista habetur: III
24, 13 ὑπὸ τῇ δικάλλῃ καὶ τῇ σμινύῃ . . ; praeterea σμινύη III 70, 12.
In Wagneri indice δίκελλα explicatur per „bidens“, σμινύη per „ligo“.
Zon. 1659 σμινύη· ἐργαλεῖον γεωργικόν. Simillime Suid., qui addito
exemplo pergit: Καὶ δίκελλῆτης (ex Lucian. Tim. 18) 115. Cf. Lex.
Vind. 42, 14 δίκελλῆτης· ὁ δικάλλῃ ἐργαζόμενος, Λουκιανός . . . Schwabe
p. 166, 6 (Eust. 217, 27) . . ἐν ῥητορικοῖς λεξικοῖς τοῖς κατὰ στοιχεῖον
κεῖται καὶ ταῦτα ἐν τῷ ζ' στοιχείῳ· ζμινύη, ὅτε τὸ σκαφεῖον, ὅτε ἀξι-
νάριον· οἱ δὲ δίκελλαν . . . Αἴλιος δὲ Διονύσιος φησὶν ὅτι ζμικρὸν

1) Emendavit ex σίραιος Meier opp. II 94.

2) Corrige σίραιον.

3) Sic Kontos l. c. p. 58 scripsit pro ἐραίον.

4) De σμινύῃ similibusque formis videas Lob. Phryn. p. 302.

καὶ μικρὸν οἱ Ἀττικοί, μικρὸν δὲ Ἴωνες. Οὕτω δὲ γράφουσι καὶ τὸ
 ζυγῆγμα καὶ τὴν ζυινύην, ἣν καὶ αὐτὸς ἀξινάριον λέγει, φέρων καὶ
 χρῆσιν Ἀριστοφάνους ταύτην (K. I fr. 402).

„ἀλλ' ἱμάντα μοι
 δὸς καὶ ζυινύην, ἐγὼ γὰρ εἰμ' ἐπὶ ξύλῳ“.

Eust. 1235, 56 δίκηλλα memoratur ἡ διχόθεν κέλλονσα. Postremo
 Th. M. 331, 9 σμινύη καὶ δίκηλλα, οὐ σκαφεῖον; illius vocis exemplum
 praebet ex Aristoph. nub. 1500, huius ex Liban. IV p. 613, 20 R.
 Quot ergo capita, tot sententiae. Cui vel quibus maxime habenda
 fides sit, ex his locis solis hodie intellegere non iam possumus.

στέμφυλον, βρύτιον, τρύξ, δευτερίας etc.

De al. fac. 37, 23 (K. VI 576) Καλῶ δὲ στέμφυλα τὰ στερεὰ λει-
 ψανα τῆς σταφυλῆς, ἐπειδὴν ἐν ταῖς ληνοῖς αὐτῶν ἐκθλιβῇ πᾶς ὁ
 χυλός. Ἀ καὶ αὐτὰ συντιθέασιν ἐν πίθοις οἱ ἄνθρωποι, σφίγγοντές
 τε καὶ πιλοῦντες ἰσχυρῶς, ὀνομάζοντές τε τρύγα αὐτὸ τοῦτο, ὅπερ ἐγὼ
 στέμφυλον ἐκάλεσα. Τὴν δὲ τοῦ στεμφύλου προσηγορίαν ἐπιφέρουσιν
 αὐτοὶ τῷ τῶν κλημάτων ἐκπεφυκότι ριζώματι τῶν ῥαγῶν. Τοῦτον
 ἡμεῖς βότρυχον καλοῦμεν, ὅθεν ἐξήρτηνται αἱ ῥάγες. Εἰς ταύτην
 οὖν τὴν τρύγα τὰς καινὰς χύτρας πλήρεις τῶν σταφυλῶν ἐντιθέασι ...
 ib. 39, 17 (K. 579) Ἐγὼ μὲν οὖν τοῖς ὀνόμασι οὕτως ἐχρησάμην,
 ὥς οἱ νῦν ἄνθρωποι χρῶνται, βέλτιον ἡγούμενος εἶναι διδάξαι σαφῶς
 τὰ πράγματα τοῦ παλαιῶς¹⁾ Ἀττικίζειν. Οἷς δὲ τοῦτο τιμιώτερόν ἐστι
 τῆς σαφοῦς διδασκαλίας, βρύτια μὲν ὀνομάζουσι τὰ τῶν σταφυλῶν
 στερεὰ μόρια, τοῦ γλεύκους ἐκθλιβέντος, στέμφυλα δὲ τὰ τῶν ἐλαίων,
 ὅταν ἐκθλιβῇ τοῦλαιον· τό γε μὴν ὑφιστάμενον τοῖς οἴνοις παχὺ τοῖς
 πολλοῖς ὡσαύτως ὀνομάζουσιν οἱ Ἀττικίζοντες τρύγα. Ὡστ' οὐδ' ὁμο-
 νυμία τίς ἐστι παρ' αὐτοῖς, ὥσπερ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις, ὅσοι
 καὶ τὰ βρύτια τρύγα καλοῦσι. Καὶ μὴν καὶ τρίτον τι σημαινόμενόν
 ἐστι τοῦ τῆς τρυγῆς ὀνόματος ἐν ἔθει τοῖς νῦν Ἑλλήσι. Τὸ γάρ τοι
 τῶν βρυτίων ἀπόβρεγμα τρύγα καλοῦσιν, ὅπερ αὖ πάλιν οἱ Ἀττικί-
 ζοντες ὀνομάζουσι δευτερίαν. Στεμφυλίτης οὗτος παρ' ἡμῖν καλεῖται.
 p. 40, 10 (K. 580) Εἵτα πάλιν ἕτερον ὕδωρ ἐπιχέουσι τοῖς αὐτοῖς βρυ-
 τίοις, ἔλαττον τοῦ προτέρου, ὥστε καὶ τοῦτο γενέσθαι σύμμετρον εἰς
 πόσιν, ὅπερ καὶ αὐτὸ ἀξιοῦσιν ἔνιοι τῶν Ἀττικιζόντων ὀνομάζεσθαι
 δευτερίαν ἰδίως, οὐχ ὥς τὸ πρότερον. S. M. III 199, 4 (K. II 135)
 Οἶνον δὴ μοι νόει γλεύκινον, οὐ πρὸ πολλοῦ τῶν σταφυλῶν ἐκτεθλιμ-
 μένον ζέοντά τε καὶ ἀλλοιούμενον ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῷ θερμοσίας· ἔπειτα
 κατὰ τὴν αὐτοῦ μεταβολὴν δύο γεννώμενα περιττώματα, τὸ μὲν κου-

1) Cobet in Mnemos. N. S. 10, 253: „Sed in tali re παλαιῶς addi non solet,
 quia omnes sciebant Ἀττικίζειν non nisi de vetere lingua Attica usurpari“. Gale-
 nus hic illic addit περιέργως, cf. p. 8 h. d.

φότερόν τε καὶ ἀερωδέστερον, τὸ δὲ βαρύτερόν τε καὶ γεωδέστερον, ὦν τὸ μὲν ἄνθος, οἶμαι¹⁾, τὸ δὲ τρύγα καλοῦσι. cf. De usu part. I p. 197, 21 H. (III 270 K.) ... τῶν περιττωμάτων τὸ μὲν βαρὺ καὶ γεῶδες, ὅπερ οἶμαι¹⁾ τρύγα καλοῦσιν, ἐν τοῖς πνυθμέσι τῶν ἀγγείων ὑφίστασθω, τὸ δ' ἕτερον τὸ κοῦφόν τε καὶ ἀερώδες ἐποχεῖσθω. Καλεῖται δ' ἄνθος τοῦτο καὶ πλείστον ἐφίσταται τοῖς λεπτοῖς οἶνοις, ὥσπερ τοῖς παχύτεροις θάτερον ὑφίσταται πάμπολυ. De vict. att. p. 26, 13 .. αἱ δ' ἐν τοῖς στεμφύλοις ἢ βρυτίοις²⁾ ἢ ὅπως ἂν ὀνομάζωιν ἐθέλης ἀποτιθέμεναι (sc. σταφυλᾶ) ... De al. fac. 37, 6 (K. VI 575) Εὐδήλον δ' ὅτι μᾶλλον ἢ γαστήρ ὑπέρχεται μόνης τῆς σαρκὸς τῶν ζαγῶν ἅμα τῷ χυλῷ καταποθείσης ἄνευ τῶν γιγάρτων τε καὶ τοῦ περικειμένου χιτῶνος ἔξωθεν, ἐπὶ δὲ μᾶλλον, ὅταν αὐτὸς μόνος ὁ χυλὸς ἐκθλιβείη καταποθῇ — καλοῦσι δ' αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι γλεῦκος — ... XII 88, 6 .. ὁ γλεῦκος ὀνομαζόμενος (sc. οἶνος).

Ne de paucitate verborum queramur, nonnulla nova invenimus in testimoniis examinandis.

Consentiunt cum Galeno Phryn. p. 489 Στέμφυλα· οἱ μὲν πολλοὶ τὰ τῶν βοτρύων ἐκπιέσματα ἀμαθῶς· οἱ δ' Ἀττικοὶ στέμφυλα ἐλαῶν³⁾. Athen. II 56 d Ἀθηναῖοι δὲ τὰς τετριμμένας ἐλαῖας στέμφυλα ἐκάλουν, βρύτεια⁴⁾ δὲ τὰ ὕφ' ἡμῶν στέμφυλα, τὰ ἐκπιέσματα τῆς σταφυλῆς. Zonar. 408 βρύτια· τὰ τῆς σταφυλῆς πιέσματα ... οἱ δὲ Ἀττικοὶ τὰ τῶν ἐλαῶν ἀλέσματα. Simillime Thom. Mag. 337, 2 sqq.; exemplum affert Aristoph. nub. v. 45. Suid. βρύτια· τὰ τῆς σταφυλῆς πιέσματα, ἃ τινες στέμφυλα λέγουσιν. Hes. βρύτ[τ]εα (cod. Musur. βρύττια)· στέμφυλα· ἐνιοὶ εἶδος σκοροδόν. Et. M. 216, 20 Βρύτια ἃ καὶ βρύτεια, τὰ τῆς σταφυλῆς πιέσματα, ἃ τινες στέμφυλα λέγουσιν. Sed in Xr. στέμφυλον· τὸ ἐκδυμα τῆς σταφυλῆς; nisi aliquid excidit, hic Atticistarum doctrinam non profert. Lex. Timaei στέμφυλα· ἐλαῶν καὶ σταφυλῶν ἀποπιέσματα, οἷς ἀντὶ ὕψων ἐχρῶντο. Eust. 1963, 60 τριβεῖσαι γάρ, φασίν, ἐλαῖαι στέμφυλα παρ' Ἀθηναίοις ἐκαλοῦντο, εἰτουν βρύτεια. Γέρονε δέ, φασίν, ἢ φωνή αὕτη παρὰ τοὺς βότερος τῶν σταφυλῶν, ὦν εἰσι τὰ τοιαῦτα ἐκπιέσματα, ubi verba εἰτουν βρύτεια haud apte annexa sunt. Nusquam quidem tale quidquam audimus. Aliquid novi Erotian. 16, 10: Στέμφυλα· τὰ τῶν ἐλαῶν ἀποπιέσματα λέγονται· καὶ ὅσα ταρχώδη τῶν ὀπωρῶν καὶ αὐτὰ οὕτω λέγονται (Hippocr. π. διαίτ. ὄξ. 17). Lob. Phryn. 405 schol. Aristoph. (Equ. 803)

1) οἶμαι altero loco ad ἄνθος, altero ad τρύγα appositum non est re vera dubitantis, sed eum usum sequitur de quo post alios egit Schmid Att. I 127, II 133; cf. etiam Ast in lex. Plat. s. v. p. 423, 2 sqq.

2) In Kalbfl. edit. βοτρυόις, sed βρυτίοις, quod idem in adnotatione conicit, rectum esse confirmatur Junt. et Chart.: seu βρυτίοις.

3) De hoc vocabulo cf. pars II.

4) Et βρύτεια et βρύτια in usu videtur fuisse, cf. infra Et. M.

„στέμφυλα proprie olearum i. e. fraces, περιπίσματα¹⁾ autem in uvis dici ait, sed confundi aliquando haec nomina“.

Depravatam formam vocis στεμφύλων cognoscimus ex Moer. 209, 35 στέμφυλα Ἀττικοί, στρέμφυλα Ἑλληνες, cui Koch in sua editione p. 325 adscripsit ex Moschopuli Π. Σ. p. 198 Στέμφυλα τὰ κοινῶς στρέμφυλα ἡρουν τὰ τῶν ἐλαῶν ἀποπιέσματα καὶ τὰ τῶν βοτρυῶν ἀποπιέσματα. Etiam Poll. Atticistarum praecepta in verbo στέμφυλα neglexit. I 248 (Περὶ ἄρτου καὶ οἴνου) . . μᾶζα, κόλληρα, στέμφυλα . . VII 151 . . ἐκ τῶν στεμφύλων πιεσθέντων . . (antea de uvis dixerat). Hes. στέμφυλα τὰ παιίσματα²⁾ τῶν ἐλαιῶν οἱ δὲ τὰς ἀπυρήνους ἐλαίας καὶ τῶν σταφυλῶν τὰ ἐκπιέσματα, quae verba respiciunt Athen.³⁾ II 56 d l. l. Alciphron, ut decet Atticistam, III 29, 4 στέμφυλα, i. e. olivarum expressarum reliquias, praebet.

Vini faecem a multis ἰλύς vocatam esse colligimus ex Phryn. 147: Ἴλὺς οἶνον οὐκ ὀρθῶς λέγεται, ποταμοῦ μὲν γὰρ ἰλύς, οἶνον δὲ τρύξ ἢ ὑποστάθμη. Cf. Th. M. 184, 5 Ἴλὺς (consentit cum Phryn.) ἐπὶ δὲ οἶνον τρύξ, ἣν τινες ὑποστάθμην καὶ ὑπόστασιν λέγουσιν. Lex. Vindob. 178, 3 Τρύξ λέγεται ἡ τοῦ οἴνου ὑποστάθμη καὶ τρυγίας. Locum non integrum supplere possumus, si ponimus vinum contrarium atque Erotian. describit 104, 14 (Kl.): οἶνος ἀνθοσυλίας ὁ εὐώδης καὶ ἡδύς, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Βατραχοῖς (1150) καὶ ἐν Θεσμοφοριαζούσαις (K. I fr. 336). Quod Pollux I 245 dicit: Τρύγοιπος ἐν ᾧ διηθοῦσι τὴν τρύγα τρύξ δὲ οὐκ ἐπὶ οἶνον μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἐλαίου, vix credo τρύγα de olivis usurpatum apud Atticistas valuisse. Cf. Schm. Att. (I 349) ap. Lucian. † τρύξ: Hefe. Ar. Hipp. Theocr. Plut.; idem vocabulum hac significatione ap. Aristidem (ib. II 209) L 548, 691; ap. Aelian. (ib. III 222) Ep. 177, 26.

Praeter γλεῦκος inveniuntur formae γλεῦξις, γλύξις, γλυκὺ. Athen. I 31 e . . παραπλήσιον τῷ γλεῦκει. καὶ γλύξις δ' οἶνος καλεῖται ὁ τὸ ἔψημα ἔχων, unde Hes. γλεῦξις οἶνος ἔψημα (ἔχων). Cf. s. v. γλύξις ὁ ἀνεμμένος οἶνος καὶ ἄτονος, ὃν ἔνιοι μὲν ἀπαλόστομον, οἱ δὲ γλεῦξιν⁴⁾.

Neque faecem solum τρύγα vocarunt, sed ipsum etiam vinum nondum defaecatum sive mustum, quod Poll. docet VI⁵⁾ 18 Cratini versu (K. I fr. 250). Praeterea Phot. τρύξ καὶ τὸ γλεῦκος καὶ ἡ ὑποστάθμη Ἀριστοφάνης (Plut. 1086). Diosc. V 131 τρύξ de vino et de aceto dictum. Hes. τρύξ ὁ νέος οἶνος, παρὰ τὴν τρύγην καὶ γλεῦκος

1) Περιπίσμα in hoc solo loco videtur esse.

2) Hoc verbum deest in lexicis, Lob. coniecit πίσματα vel πιάσματα.

3) Cf. Schmidt l. c. p. LXXXII.

4) Glossa prior quidem ex Pamphilo, v. M. Schmidt l. l. p. LXXIII.

5) Falso Lob. p. 73 VII 18 citat.

ἀδιήθητον. Suid. τρυγός· τῆς τοῦ οἴνου ὑποστάθμης (Arist. nub. 50 et vesp. 1309). Deinde: Τρυγὸς γλυκίας¹⁾· τουτέστι τοῦ νέου οἴνου. τρύγα γὰρ καὶ τὸν νέον οἴνον ἐκάλουν καὶ τὴν ὑποστάθμην. Cf. E. M. 764, 3 τρύγα γὰρ ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τὸν νέον οἴνον. Χρ. Γλεῦκος: τὸ ἀπόσταγμα τῆς σταφυλῆς πρὶν πατηθῆναι (= Hes. et Suid., sed hic pro ἀπόσταγμα praebet ἀποστάλαγμα)· λέγεται δὲ καὶ πρότροπος ἢ πρότροπος. Poll. VI 16 et VII 192 γλεῦκος nominat. Zon. 441 Γλεῦκος· ὁ νέος οἴνος· ἦτοι τὸ πρὸ τοῦ πατηθῆναι ἀπόσταγμα τῆς σταφυλῆς. E. Gud. 126, 56 γίνεται (sc. γλυκίς) παρὰ τὸ γλεῦκος, ὃ σημαίνει τὸν νέον οἴνον, ὁ νεωστὶ ἀποστάξων ἐκ τοῦ ληνοῦ οἴνος; simill. 127, 1 et E. M. 234, 8 et 234, 47. Geopon. X 20 γλεύκους, τουτέστι τοῦ καλουμένου μούστου.

Δευτερίου denique οἴνον mentionem facit Poll. I 248 δευτερίας οἶνος, ἐξεστηκώς, τροπίας, ἐκτροπίας; VI 17 ὁ δὲ φαῦλος οἶνος δευτερίας . . . E. M. 172, 15 . . . ἢ ὡς ἐνιοι, ὁ δευτερίας. Hes. δευτερίας· Κάλλιππος (K. III 379)· οἶνος εὐτελής. Cf. A. Mai in Atticismis l. l. p. 526. Ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν κακὸς οἶνος, ἐκτροπίας λέγουσι καὶ ἀνατετραμμένος. Antiatt. 89, 28 δευτέριον οἶνον· Νικοφῶν Χειρογράφτορι (K. I 779), ubi Kock Meinekium secutus δευτερίαν scripsit, fortasse non recte. Galenus enim δευτερίας Atticistis gratum esse plane dicit neque est verisimile Antiatt. hoc loco illorum doctrinam reddere; immo verbum non Atticianum eum defendere concludendum est ex testimonio apposito.

Ut paucis summam complectamur, haec fere est:

Apud Atticistas:

βρύτια vel βρύτεια uvarum expressarum reliquiae.

στέμφυλα olivarum expressarum reliquiae.

τρύξ 1) faex vini (ὑποστάθμη, ὑπόστασις, opp. ἄνθος; cf. οἶνος τρυγίας),

2) vinum nondum defaecatum (γλεῦκος, γλεῦξις, γλύξις, γλυκίς). οἶνος δευτερίας (duo genera) vel ἐκτροπίας, v. s.

In communi lingua:

στέμφυλα (στρέμφυλα) 1) uvarum expressarum reliquiae (τρύξ),

2) uvarum pediculi (in Asia min. ²⁾ βότρυχοι).

τρύξ 1) faex (ἰλύς),

2) uvarum vel olivarum reliquiae ³⁾,

3) id quod δευτερίας.

= μούστον (οἶνος γλεύκινος, πρότροπος, πρότροπος?).

δευτέριος? in Asia min. στεμφυλίτης.

1) Verisimile est, ut adnotat Bernhardt, respicere Suidam Aristoph. Pac. 575.

2) Hic ergo Galenus ut saepius communi Graecorum lingua (κοινῇ) suae patriae dialectum opponit, quae non minus saepe cum illa convenit.

3) Galenus perspicuitatis causa hoc nomine ea significatione non uti videtur, cum τρύξ tam multas haberet significationes.

ταγηνῖται — τηγανῖται.

De al. fac. 34, 13 (K. VI 490) Οἱ μὲν οὖν ταγηνῖται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ὀνομαζόμενοι, παρ' ἡμῖν δὲ τοῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλλήσι τηγανῖται σκευάζονται δι' ἐλαίου μόνον.

Etsi de hoc quidem verbo non alia certa testimonia habemus, tamen quae de simplici verbo similibusque compositis repperimus, etiam hic valere luce clarius est. De simplici verbo Phryn. B. A. 65, 11 Τάγηνον οἱ Ἀττικοί, τήγανον οἱ Δωριεῖς. Moer. 210, 12 Τάγηνον Ἀττικοί, τήγανον Ἑλληνες; cf. quae Sallier et Koch p. 330 adnotant. Herodian. τήγανον Ionicam vult esse vocem (περὶ παθῶν II 388, 5 L. ex E. M. 743, 50 coll. 756, 27): τάγηνον· τοῦτο Ἰωνικῶς τινες τήγανον λέγουσι καὶ Ἡρωδιανὸς ἀπὸ τοῦ τήγω... (sequitur etymologia). Item Zonar. 1713 Τάγηνον· τοῦτο οἱ Ἰώνων τινὲς (immo παῖδες cum cod. Augustano) τήγανον λέγουσι... Ath. XIV 646 e Ταγηνίτης πλακοῦς memoratur a Magnete (K. I 7). Id. VI 228 d ζητῶ... καὶ εἰ τὸ τήγανον εἴρηται καὶ μὴ μόνως τάγηνον... Illa forma affertur ex Pherecrat. (K. I 173 et 182), Philonid. (K. I 255), Eubul. (K. II 191, 7 et 203). 229 a Ἡγήσανδρος δ' ὁ Δελφὸς (F. H. G. IV 420) Συρακοσίους φησὶ τὴν μὲν λοπάδα τήγανον καλεῖν, τὸ δὲ τήγανον ξηροτήγανον... Deinde ἤγανον ut Ionicam formam affert Athen.: Χωρὶς δὲ τοῦ τ στοιχείου Ἴωνες ἤγανον λέγουσιν, ὡς Ἀνακρέων (fr. 26 B.) „χεῖρα τ' ἐν ἡγάνῳ βαλεῖν“. Cf. E. M. 428, 27 Ἡλυγέτην· τοῦτο ποιητικὸν ὡς τὸ ἤγανον, τήγανον. Athen. III 108 c Ἡσθιον δὲ καὶ ταγηνιστὰς σηπίας. Nicostratum (K. II 221)... ἀπὸ τηγάνου dixisse, eandem formam usurpare Hegemon. (K. I 700) et Eubul. (K. II 192). Schol. Arist. Equ. 926, 49... τάγηνον δέ, τήγανον (Suid. τάγηνον τὸ τηγάνιον, ubi iam Bernh. τήγανον corrigi iubet). Aristophaneum igitur τάγηνον (v. 929) per τήγανον explicat. Suid. s. v. τήγανον nihil amplius. Phot. Ταγηνίας· πέμματα ἐστὶ τῶν ἀπὸ τηγάνου ἐκ στέατος ὕγρου καὶ τυροῦ καὶ μέλιτος καὶ ἀσταφίδος = E. M. 743, 54. Hes. τηγανίτης· ἄρτος ἐπὶ τηγάνου γερονῶς καὶ μετὰ τυροῦ ὀπτώμενος. (ex Hipponact. fr. 36 B. II⁴ p. 475). s. v. ταγηνία(ι), πεμμάτια (ἀπὸ τηγάνων) οἱ δὲ στέας ὕγρὸν, ἐπιχεόμενον τηγάνῳ ᾧ προσβάλλεται μέλι, (ση)σάμη, τυρός.

Poll. τήγανον non simpliciter reprobatur. VI 79. 88 τάγηνον nominat. X 98 Καὶ τάγηνον δέ· ἀλλὰ μὴν καὶ τήγανον ἔχους ἂν εὑρεῖν εἰρημένον ἐν Εἰλωσιν Εὐπόλιδος (K. I 296 fr. 144) καὶ ἐν Τηλεκλείδου Ἀψενδέσι (K. I 212 fr. 10) „τὰ δὲ τήγανα ζέοντά σοι μολύνεται“.

Lucian. Lexiph. p. 246, 12... καὶ λοβὸς ἐκ ταγήνου... , ubi schol. (p. 196 R.) λοβὸν ἐκ ταγήνου τὸ ἡπάρ φησι τὸ ἀπὸ τηγάνου. Denique afferatur Aristoph. Byzant. περὶ τῶν ὑποπιπτευομένων μὴ εἰρησθαι τοῖς παλαιοῖς (ap. Miller, Mélanges... p. 428) τάγηνον τὸ τήγανον.

Eust. 1862, 10 τὸ δ' αὐτὸ (sc. τήρανον) παρὰ τισι καὶ τάρηνον κατὰ μετάρθειςιν, Δωρικῶς δὲ καὶ ἥρανον, cet., quo loco, ut aequum Eustathii temporibus, Attica forma non usitata videtur. Ταρηνισταί etiam inscripta erat comoedia Aristophanis, cuius frustula tantum hodie exstant.

τῆτες — σῆτες.

K. XVIII A 469, 6 Σητανίους πυρούς οἱ δόξαντες ἄριστα τὴν Ἰπποκράτους ἐξηγήσασθαι λέξιν εἰρησθαί φασι πρὸς αὐτοῦ τοὺς σῆτες ἐσπαρμένους, ὅπερ οἱ Ἀττικοὶ τῆτες ὀνομάζουσι, διὰ τοῦ τ τὰς συλλαβὰς ἀμφοτέρας λέγοντες, ἐξ οὗ σημαίνεσθαι φασι τοὺς ἐν τῷ ἔτει τούτῳ τουτέστι κατὰ τὸ ἔαρ ἐσπαρμένους, διμηνιαίους τε καὶ τεσσαρακονθήμερους ὀνομαζομένους. Ἐγὼ δὲ πυρῶν εἰδὸς τι σητανίους καλουμένους οἶδα κατὰ τε τὴν Κῶν αὐτὴν καὶ σύμπαν τὸ κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνικόν. Quam speciem deinde describit.

Cf. Suid. Σητάνειος ἄρτος· ἐκ τοῦ σῆθω, τὸ κοσκινίξω (Plut. de tranquill. II 446 D). E. Gud. 449, 59 . . σητάνιος ἄρτος· ὁ καθαρὸς. E. M. 711, 43 Σητάνειοι πυροί· εἴρηται παρὰ τὸ σῆτες. σῆτες δὲ λέγουσιν οἱ Ἴωνες τὸ ἐπ' ἔτος. Δωριεῖς δὲ σᾶτες, σφόδρα σύνηδες ἔχοντες τὸ ὄνομα. Ἀττικοὶ δὲ μεταβαλόντες τὸ σ εἰς τ, ὡς σεῦτλον, τεῦθλον, τῆτες λέγουσιν. Ὅθεν Δωριεῖς μὲν σατίνους λέγουσιν, Ἀττικοὶ δὲ τητίνους. Φαβωρίνος δὲ περὶ παντοδαπῆς ὕλης (F. H. G. I p 584 fr. 50)¹⁾ οὕτως· „Σητάνειος σίτος“. δηλοῖ δὲ ἡ λέξις τὸν καθαρόν. Καὶ „σητανείους πυρούς“ τοὺς ἐπιτελους. Ὄρος. Favorinum secutus Hes. σητάνιοι· καθαροὶ πυροὶ οὕτω καλοῦνται; sim. Zon. 1638 Σητάνειος· ὁ καθαρὸς ἄρτος (ubi in codice A σητάνιος). Athen. III 81 a Τὰ δὲ σητάνια λεγόμενα . . (sc. μῆλα). De forma τῆτες Herod. II 590, 26 L. τῆτες· ἐν τῷδε τῷ ἔτει, οἱ δὲ Δωριεῖς σᾶτές φασιν, ὅθεν σατανίους πυρούς μὴ τελεσφοροῦντας, ἀλλὰ πρὸ ὥρας θεριζομένους = Hes. Vix recte schol. Aristoph. Acharn. 15 τῆτες δ' ἀπέθανον· ἐπὶ ἔτος, ὅπερ οἱ Δωριεῖς τᾶτες λέγουσιν. Εἰς τὸ αὐτό. ἀντὶ τοῦ ἐπ' ἔτος· οἱ Δωριεῖς δὲ διὰ τοῦ δ λέγουσι τῆδες. Cf. Eust. 1618, 39 Ὡς γὰρ οἱ τεχνικοὶ φασιν, οὐ μόνον τῆτες οἱ Δωριεῖς λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ τῆδες. Atticam formam testatur Poll. I 56 . . . τούτῳ τῷ ἔτει, ἐπ' ἔτος, τῆτες. Harpocr. 175, 24 ex Lysia (ἐν τῇ πρὸς Πυθιόδημον ἀπολογία, εἰ γνήσιος) τῆτες affert, id esse τούτῳ τῷ ἔτει; praeterea uti hac voce Aristoph. Γῆρα (K. I fr. 148) et ceteros.

τίτανος ἀκατάσβεστος — ἄσβεστος (ἄσβεστον).

K. XII 189, 9 . . . καθάπερ καὶ ἡ τίτανος. Ὀνομάξω δ' οὕτω δηλονότι τὴν κεκαυμένην πέτραν. XII 452, 1 . . . καὶ τίτανος ἡ ἀκατάσβεστος, ἣν οἱ πολλοὶ καλοῦσιν αὐτὸ δὴ τοῦτο μόνον ἄσβεστον.

1) Ibi Müller Τητάνειος ἄρτος per errorem, ut existimo.

Poll. ut synonyma VII 124 (in rebus, quibus ad domum aedificandam opus est) . . . πηλός, ἄσβεστος, τίτανος, ἄσφαλτος. Galeni verba confirmat Suid. Τίτανον· Λευκὸν ἢ γυψόν, κονίαν. Λίθος διακεκαυμένη, ἣν πάλαι μὲν τίτανον, νῦν δὲ ἄσβεστον καλοῦσιν. Cf. Eust. 332, 21 Τίτανος . . . Τίτανον δὲ κυρίως τὴν κονίαν φασκέν (Erolian. 123, 13 Τίτανος· ἢ κονία), τὸ ιδιωτικῶς λεγόμενον ἄσβεστον, τὸ ἐν λίθοις κεκαυμένοις χροῶδες λευκόν. Schol. in Nicandri Alex. 43 Τῷ καί που τιτάνοιο . . . τίτανος γὰρ ἡ ἄσβεστος. Diose. V 132 ἄσβεστος.

φθόγη — φθίσις.

K. XVIII A 116, 1 Ἦν ἰδίως ὀνομάζουσιν οἱ Ἕλληνες καὶ μάλιστα αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι φθόγην, ταύτην νῦν ὁ Ἱπποκράτης ὀνόμασε φθίσιν . . . XVII A 62, 4 Φθινώδεις ὀνομάζουσιν οἱ παλαιοὶ τῶν ἰατρῶν ὅσοι καὶ φθινώδη νόσον, ἣν καὶ φθόγην τινὲς ὀνομάζουσιν, ἐπιτήδειοι παθεῖν. VIII 481, 17 Ὁ δὲ τῶν φθισικῶν ὀνομαζομένων . . . Liber qui inscribitur „Definitiones medicae“ qui spurius existimatur, hoc quidem loco certe Galeni doctrinam non reddit: XIX 419, 18 Διαφέρει φθίσις φθόγης e. q. s.

Schm. Att. (I 297) ex Lucian. †* φθόγη. Pl. Isocr. Dem.; ib. (II 164) ex Aristid. XXV 491, 551, L 556, 700; ib. (IV 239) saepius ex Philostrato vocabulum hoc affert. IV 640 in conspectu elementorum, ex quibus consistit Atticistarum lingua, etiam φθόγην ponit („dafür wird später φθίσις gebraucht“).

Phryn. B. A. 71, 3 φθόγη: ἡ φθίσις ἢ ἐν τῷ σώματι γινομένη. Moer. 212, 24 φθόγην τὴν φθίσιν Ἀττικοί. Philemon ap. Reitzenst. (Geschichte der gr. Etym.) p. 396, 19 φθόγην· οὐ φθίσιν. Harpocr. 181, 18 Φθόγην· Δημοσθένους ἐν τῷ Περί τῶν Ἀνικούργου παίδων (p. 1481, 22) καὶ Ἰσοκράτης Ἀλγινητικῷ (§ 11). Τὴν νῦν φθίσιν λεγομένην φθόγην ἔλεγον. Ex hoc loco Lex. Vindob. 188, 5 et E. M. 793, 13. Χρ. φθόγη: φθίσις· ἢ ὄνομα πάθους. Hes. φθόγη· φθίσις, φθορά, λύμη (Plat. Com. K. I 652 fr. 184). Suid. φθίσις· νόσος. s. v. φθόγη· φθίσις ἢ ὄνομα πάθους ἐξ αἵματος ἀναγωγῆς. Πισίδης citatur (Foggini v. 163). Omisso nomine Pisid. consentiunt Phot. et Lex. Timaei. Zon. 1806 φθίσις ἢ φθορά ἢ νόσος τις. Ibid. Φθόγη ἢ νῦν φθίσις λεγομένη ἢ ὄνομα πάθους ἐξ αἵματος ἀγωγῆς. E. Gud. 552, 6 φθόγη καὶ φθόσις ἢ φθίσις. Eust. tantum verbi φθίσις etymologiam profert 886, 46. Poll. autem IV 87 coniungit φθόγη, φθίσις.

ψαλῖς — καμάρα.

K. II 725, 1 . . . καθάπερ τις ψαλῖς οἰκοδομήματος σφαιροειδοῦς. Ὀνομάζονσι δ' οὐ ψαλίδας¹⁾, ἀλλὰ καμάρας οἱ πολλοὶ τὰ τοιαῦτα.

1) Sic recte cod. Paris. et Marc. et ed. Basil., K ψαλίδα (cf. Simon p. LXXII).

Καὶ τοῖνυν καὶ κέκληται τοῦτο τὸ σῶμα ψαλιδοειδὲς ὑπὸ τῶν γνόντων αὐτό. Τῶν δ' ἄγνοησάντων ἔνιοι μὲν οὐδ' ὅλως φασὶν εἶναι τὸ ψαλιδοειδὲς τοῦτο κατὰ τὸν ἐγκέφαλον, ἔνιοι δὲ παρακονύσαντες οἴονται τὸ κατὰ τοῦ διαφράγματος ἐπικείμενον οὕτως ὀνομάζεσθαι. Ἀλλ' οὗτ' ἐκείνο καλεῖται ψαλιδοειδὲς, ἔστι δὲ (an τε?) τοῦτο ψαλιδοειδὲς ὅντως, ὥσπερ ὀνόμασται.

Phot. καμάριον· θαμάτιον καμαρωτόν· καὶ ὅλως ἡ καμάρα· Ἑλληνικὸν τὸ ὄνομα. Photius in Biblioth. p. 454 α 33 miratur ὅτι κέχρηται ὁ συγγραφεὺς (sc. Agatharchides) Ἀττικιστὴς καίτοι ὢν τῇ τῆς καμάρας λέξει.¹⁾ Phot. καμάριον· κοιτῶν καμάραν ἔχων. Vitiose Hes. cod. καμαρία (corr. Schmidt)· κοιτῶν καμάρας ἔχων. Schol. Plat. Leg. 947 D ψαλίδα²⁾ ἤτοι καμάραν, ὡς νῦν, ἢ ταχεῖαν κίνησιν ἢ ὑδρορόην ἢ ἄρμενον. Suid. Παλίδα· ἦν ἡμεῖς ἀψίδα φαμεν. E. M. 728, 12 . . στοαὶ δὲ αἱ καμάραι. Poll. VII 120 ψαλίδας, πυλίδας . . (munimenta intelleguntur). X 52 τὰ δὲ κατὰ στεγα καὶ στεγαστὰ καὶ καμάραι. II 86 . . καὶ τὸ μὲν πρὸς τῷ κροτάφῳ τοῦ τράγου ἀκόννη, ἢ δὲ περὶ τῇ κυψέλῃ κοιλότης ἐχινίσκος, τὸ δὲ κατὰ τὸ τρύπημα μέρος καμάρα.

Hoc certum est καμάραν, quae vox varias habet significationes, non esse antiquam.

ῥα, ῥαῖοι καρποί.

De al. fac. 26, 15 (K. VI 558) Περὶ τῶν ῥαίων ὀνομαζομένων καρπῶν. Ῥραν ἔτους ὀνομάζουσιν οἱ Ἕλληνες ἐκείνον τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ μεσοῦντι τὴν τοῦ κυνὸς ἐπιτολὴν γίνεσθαι συμβαίνει· χρόνος δ' ἐστὶν οὗτος ἡμερῶν τετταράκοντα. Κατὰ τοῦτον οὖν τὸν χρόνον ἅπαντες εἰσιν οἱ ῥαῖοι καλούμενοι καρποί, τινὲς μὲν ἤδη παρακμάζοντες, ἔνιοι δ' ἀρχόμενοι, τινὲς δ' ἀκμάζοντες ἢ μετὰ τὴν ἀκμὴν ἢ πρὸ αὐτῆς. Ῥραίους δ' αὐτοὺς ὀνομάζουσιν, οὐχ ὅτι μόνον κατὰ τὸν ῥιτισμὸν γίνονται χρόνον, ἀλλ', ὡς οἶμαι, διορίζειν βουλόμενοι τῶν εἰς ἀπόθεσιν ἐπιτηδεύων . . . In horum numero sunt (27, 1) τὰ συνάμυνα, πέπονές τε καὶ μηλοπέπονες καὶ Περσικὰ καὶ τᾶλλα ὅσα τοιαῦτα. K. XVI 432, 14 . . εἰ μὴ ὀπώραν λέγει (Hippocr.) τὸ μέσον θέρους, ὅπερ οἱ Ἕλληνες ῥραν ὀνομάζουσιν. VI 781, 17 . . φρυγῶν τῶν καλουμένων ῥαίων.

Cf. Χρ. ῥα ἔτους: τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρους. καιρὸς ἔτους = Suid., simill. Hes. Moer. 214, 19 ῥα ἔτους Ἀττικοί, καιρὸς ἔτους Ἕλληνες. Herod. in Φιλετ. I. I. p. 423 Ἔτους ῥραν, ἰδίως τὸ θέρους Ἀττικοί,

1) Hoc loco Bekker adnotat: Ridiculum est videre veterem interpretem qui ita vertit; hinc digressionem facta auctor monet se quamvis Attice loquatur, Camarae tamen (urbis in Creta) dialecto familiariter uti.

2) Scripsi pro ψαλίδα.

concinit Moschopolus s. v. Poll. I 60 de anni temporibus Καὶ αἱ ὥραι, χειμῶν καὶ χειμερινῇ ὥρᾳ . . . καὶ θέρος καὶ θερινῇ ὥρᾳ καὶ ὥρᾳ ἔτους, καὶ μετόπωρον καὶ μετοπωρινῇ ὥρᾳ . . . καὶ ἰδίως τὸν καιρὸν τοῦτον ὀπώραν ὀνομάζουσιν (Hom. X 27). E. Gud. 580, 15 . . . ὥρᾳ δὲ ἡ ἀπὸ καιροῦ, ὥρᾳ χειμῶνος, ὥρᾳ θέρους. E. M. 823, 7 Ὤρᾳ . . καὶ τὸ τέταρτον τοῦ ἐνιαυτοῦ (supple μέρος). Thom. Mag. 409, 8 Οὐ μόνον ὥρᾳ τὸ ἔαρ, ἀλλὰ καὶ ὥραια. Διβάνιος ἐν τῷ Περὶ τῆς ἑαυτοῦ τύχης (vol. I p. 64, 10 ed. Rk.) „οὗτος νόμος μὲν τῆς ὥραιας ἐτύγγανεν ἀφιγμένος οἴκαδε.“ Ammon. 150 Ὤρᾳ, δασέως, τοῦ ἔτους καὶ τῆς ἡμέρας· ψιλῶς δέ, ἡ φροντίς. Schol. in Demosth. Philipp. III § 48 (Baiter-Sauppe II p. 74) Τὴν ὥραιαν αὐτὴν] κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ θέρους.

Ὤρᾳ igitur proprie de aestate dictum Atticorum potissimum fuisse traditur.

De imperativi persona tertia pluralis.

Appendicis loco non de verbo, sed de forma grammatica testimonium annecti liceat.

K. XVIII B 777, 4 (Hippocratis verba) „Τὰ δὲ δὴ μέλλοντα ἀποπίπτειν κακίῳ ταχέως ἀποπεσόντων, τὰ δὲ ὡς μήτε πιέξειν μήτε ἀποπίπτειν.“ Σόλοικος μὲν ἡ ἐρμηνεία πάντως ἐστίν, ὅπως ἂν τις ἀκούσῃ τῆς λέξεως. Τὸ γὰρ ἀποπεσόντων, ἐάν τε κατὰ τὴν τῶν Ἀττικῶν συνήθειαν εἰρησθαι νομίσωμεν [τῶν πτώσει γενικῇ τῆς μετοχῆς πληθυντικῆς χρωμένων ἀντὶ τοῦ προστακτικοῦ πληθυντικοῦ προσώπου τρίτου] ὁμοίως τῷ Ἰπποὶ δ' ἐς δόλιχον παριόντων, ἐάν τε κατὰ τὴν γενικὴν πῶσιν, ἀπ' εὐθείας τῆς ἀποπεσόντες, σολοικιοῦμεν. Γενήσεται γὰρ ἡ λέξις κατὰ μὲν τὸ πρότερον σημαίνόμενον ἀκουόντων ἡμῶν τοιάδε „τὰ μέλλοντα ἀποπίπτειν κακίῳ ταχέως ἀποπεσέτωσαν“· εἰ μὴ βούλοιο „ἀποπεσέτω“ <ὅπερ ἀκριβέστερον?> πάντως ἐστίν, ὡς ἐπ' οὐδετέρῳ τῷ τὰ μέλλοντα. [Ἐν τῷ δὲ τοῦ πλήθους ἀριθμῷ λεηπτόν ἑλληνιστὶ τῷ ῥήματι ζεύγνυσιν ἐν τῷ ἐνικῷ καὶ πληθυντικῷ.] Κατὰ δὲ τὸ δεύτερον σημαίνόμενον ἡ λέξις ἔσται τοιάδε· „τὰ μέλλοντα ἀποπίπτειν κακίῳ ταχέως ἀποπεσόντων αὐτῶν“. Ἀμεινον δ' οὖν ἦν γεγραφεῖν τὴν ῥῆσιν οὕτω· τὰ δὲ μέλλοντα ἀποπίπτειν κακίῳ ταχέως ἀποπεσόντα. . . .

Quae unciis inclusimus, ea e Vidi Vidii interpretatione latina a Charterio interpolata esse propediem demonstrabit S. Vogt in dissertatione Marpurgensi; desunt in codicibus et in editione Aldina. Cf. XVI 67, 3 Ἔστι δὲ καὶ σόλοικος πάντως ἡ ἐρμηνεία ἐν τῷ Περὶ τῶν κατὰ ἱητροίων, ὅπου εἶπεν „Τὰ δὲ δὴ (K. μή) μέλλοντα ἀποπίπτειν κακίῳ ταχέως ἀποπεσόντων, τὰ δὲ ὡς μήτε πιέξειν μήτε ἀποπίπτειν.“ Καὶ μὴν καὶ ἐκείνος ὁ ἀφορισμὸς φανερώς ἡμάρτηται,

οὐ ἡ ἀρχή· „Ἡσιν ἐν τοῖς οὔροιςιν.“ Καὶ τί χρὴ μηχανεῖν ταῦτα, ὅταν καὶ τοῦτο σύνηθες τοῖς Ἀττικοῖς, ὧν τῇ διαλέκτῳ χρῆται κατὰ τι καὶ Ἱπποκράτης, θέσαι (θέσθαι?) τὰ πληθυντικὰ ἀντὶ τῶν ἐνικῶν;

In re nota satis habeo Moeridis praeceptum 188, 2 adscribere: ἀγόντων, ἀδόντων Ἀττικοί, ἀγέτωσαν ἀδέτωσαν Ἕλληνες. Plura invenies apud Riemannum (*Qua rei criticae tractandae ratione Hellenicon Xenophontis textus constituendus sit*, Parisiis 1879) p. 76—78.

Totum opusculum in aedibus B. G. Teubneri Lipsiensis mox prodibit. Altera pars continebit testimonia Galeni Atticiana per alios demum auctores satis confirmata, tertia verba quae Atticiana esse e Galeno potissimum agnoscitur, quarta testimonia Galeni, quae ad studia Atticiana pertinere verisimile est. Extremo capite de Galeni ipsius in his rebus ratione nonnulla addentur. Finem faciet index verborum et locorum emendatorum.

Vita

Natus sum Guilelmus Herbst Borussus in vico Hahn regionis Westerburgensis a. d. VII. Id. Ianuarias anni 1883 patre Ioanne ludi magistro, matre Catharina e gente Flügel, quos superstites esse gaudeo. Fidei addictus sum catholicae. A mense Aprili anni 1888 usque ad Aprilem 1896 ludum publicum patriae absolvi. Inde a m. Decembri 1895 usque ad Aprilem 1897 docuit me in litteris Egenolfus parochus, qui semper maxima benevolentia erga me utebatur. Deinde classis tertiae inferioris discipulus factus per sex annos gymnasium Hadamariense frequentavi. Magistris meis cum omnibus gratiam habeo, tum maxime Egenolfio, †Bosingo, Widmanno, cuius auspiciis hodie gymnasium Paulinum Monasteriense floret. Examine absoluto mense Aprili a. 1903 in numerum civium academicorum universitatis Monasteriensis inscriptus studiis philologis et germanicis operam dedi. Ibi per ter senos menses versatus autumnno anni 1904 in universitatem Monacensem me contuli et vere anni 1905 in Marpurgensem, ubi usque ad mensem Maium a. 1907 in litterarum studiis versatus sum. Hoc mense ex numero civium academicorum excessi et usque ad autumnum sanitatis reficiendae causa domi moratus sum; ex hoc tempore semper fere Marpurgi fui, ut ad examen rigorosum, quod Kal. Aug. 1908 superavi, me praepararem. Examen pro facultate docendi mense Iunio a. 1909 sustinui; deinde partim domi, partim Marpurgi huic opusculo perpoliando operam dedi, quo conscripto a. 1907 imperatoris die natali praemium academicum rettuleram. Inde a mense Octobri a. 1909 seminarii paedagogici Königshüttensis sodalis sum. Docuerunt me vv. dd. Ach, Birt, †v. Christ, Cohen, Crusius, Ehrenberg, Elster, †Furtwängler, Hosius, Iostes, Kalbfleisch, Kappes, Koepp, Krückmann, †Krumbacher, v. d. Leyen, Lotz, Maass, Muncker, Iw. v. Müller, Natorp, †Niehues, †Niese, Paul, Pöhlmann, Scherman, Schwering, Smith, Sonnenburg, Stahl, †Storck, Streitberg, v. Sybel, Thomsen, Thumb, †Traube, Tuczek, Vogt, Vollmer, Weyman, Wrede. Proseminario interfui apud Sonnenburg et Stahl Monasterii, Wrede Marpurgi, Seminarii ut sodalis ordinarius fierem, factum est benevolentia Crusii, Iwani v. Müller, Pauli, Pöhlmanni Monacensium, Birtii, Kalbfleischii, Maassii, Vogtii Marpurgensium. Ad exercitationes suas benigne me admiserunt †Krumbacher, †Storck, v. Sybel, Thumb, †Traube, Vollmer. Quibus omnibus, imprimis Kalbfleischio, quippe qui eximia cum comitate suis libris uti mihi permiserit et in opere perpoliando omni modo me adiuverit, gratiam habeo maximam semperque habebo.

PA Herbst, Wilhelm, 1883-
3997 Galeni Pergameni de Atticissantium studiis
H4 testimonia collecta atque examinata (pars
prima seorsum expressa). Marburgi, B.G.
Teubner, 1910.
71p. 24cm.

Cover title.

Inaug. Diss. - Marburg.

1. Galenius. 2. Greek language--Dialects
--Attic. I. Title.

229778

CCSC/mmnb

